

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AYDIN VALİLİĞİ
ÇEVRE ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**AYDIN İLİ 2023 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
AYDIN ÇEVRE,ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

AYDIN - 2024

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	3
A.1. HAVA KALİTESİ	3
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLLETİCİLER	8
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	11
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	13
A.5. GÜRÜLTÜ	16
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	18
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	19
A.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	19
B. SU VE SU KAYNAKLARI	21
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	21
B.1.1. Yüzeysel Sular	21
B.1.1.1. Akarsular	21
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	22
B.1.2. Yeraltı Suları	24
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	25
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	25
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	33
B.3.1. Noktasal kaynaklar	33
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	33
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	33
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	37
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	37
B.3.2.2. Diğer	37
B.4. DENİZLER	37
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu	37
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	38
B.4.3. Acil Müdahale Planları	38
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri	38
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri	39
B.4.6. Deniz Çöpleri	40
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	41
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	41
B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	42
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	42
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	43
B.5.2. Sulama	51
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	52
B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	52
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	52
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	52
B.5.5. Rekreatyoneel Su Kullanımı	53
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	53
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisleri Hizmetleri	53
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	57
B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	57

<i>B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması</i>	58
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	58
<i>B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar</i>	58
<i>B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi</i>	58
<i>B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	59
<i>B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği</i>	60
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	61
C. ATIK	62
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	62
C.2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	64
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	66
<i>C.3.1. Eğitimler</i>	66
<i>C.3.2. Atık Getirme Merkezleri</i>	67
<i>C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı</i>	67
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	69
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	70
C.6. ATIK YAĞLAR	71
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	72
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	72
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	73
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	74
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	75
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	75
<i>C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları</i>	78
<i>C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül</i>	79
<i>C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları</i>	79
C.14. MADEN ATIKLARI	80
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	81
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	83
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	83
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	83
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	84
D.1. FLORA	84
D.2. FAUNA	86
D.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	88
<i>D.3.1. Ormanlar</i>	88
<i>D.3.2. Milli Parklar</i>	90
<i>D.3.3. Tabiat Parkları</i>	91
D.4. ÇAYIR VE MERA	94
D.5. SULAK ALANLAR	94
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	95
<i>D.6.1. Tabiat Anıtları</i>	95
<i>D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları</i>	95
<i>D.6.3. Anıt Ağaçlar</i>	95
<i>D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i>	97
<i>D.6.5. Doğal Sit Alanları</i>	97
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	103

E. ARAZİ KULLANIMI	104
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	104
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	105
<i>E.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	105
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	110
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	112
F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	112
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	114
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	114
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	115
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	115
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	116
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	116
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	118
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	118
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	119

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri ...	6
Çizelge.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları	7
Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi	7
Çizelge 4 –2023 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	8
Çizelge 5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	10
Çizelge 6 - 2020-2024 Temiz Hava Eylemi Planı Kapsamında Planlanan Eylemler.....	11
Çizelge 7 - 2023 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	13
Çizelge 8 - 2023 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	15
Çizelge 9 - 2023 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	19
Çizelge 10– Tamamlanan Bisiklet Yolları (2023 yılı dahil toplam yapılan)	19
Çizelge.11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları (2023 yılı dahil toplam yapılan).....	19
Çizelge 12 –İlin akarsuları	22
Çizelge 13 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	24
Çizelge 14 İlimizde yer alan denizlerdeki balık çiftliklerinin konum, üretim çeşidi ve kapasite bilgileri	39
Çizelge 15 Yeraltı Su kaynaklarından temin edilen su miktarı	42
Çizelge 16 2023 Yılı Su Tüketimleri	42
Çizelge 17 Aydın Büyükşehir Belediyesi İlçe Debi Değerleri 2020.....	43
Çizelge 18 Aydın Büyükşehir Belediyesi Kuyu Debi Değerleri 2024	43
Çizelge 19 Mahallelerde Bulunan İçmesuyu(Paket) Arıtma Tesisleri	51
Çizelge.20 Enerji Hidroelektrik Potansiyel 2023 Yılı Sonu İtibariyle	53
Çizelge 21 – 2023 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	56
Çizelge 22 – 2023 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	57
Çizelge 23 – 2023 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	57
Çizelge 24 – 2023 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu	58
Çizelge 25 - 2023 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler.....	58
Çizelge 26 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	60
Çizelge 27 - 2023 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	60
Çizelge 28 - 2023 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	61
Çizelge 29 - 2023 Yılında Bertaraf Edilen Tüm Atık Miktarları	62
Çizelge 30 - 2023 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	63
Çizelge 31 2023 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi	66
Çizelge 32 – 2023 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri	67
Çizelge 33 – 2023 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı	67

Çizelge 34 – 2023 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan(faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı.....	68
Çizelge 35 - 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*	69
Çizelge 36 - 2022 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	69
Çizelge 37 - 2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı	69
Çizelge 38 - 2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	70
Çizelge 39 - 2021 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	71
Çizelge 40 – 2021 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	72
Çizelge 41 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	72
Çizelge 42 – 2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	72
Çizelge 43 – 2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler.....	73
Çizelge 44 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	73
Çizelge 45 –2021 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	74
Çizelge 46 - 2023 yılı teslim alınan ÖTA sayısı	75
Çizelge 47 – 2021 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri.....	75
Çizelge 48 –2023 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	79
Çizelge 49 – 2023 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı.....	80
Çizelge 50 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı	80
Çizelge 51 – 2023 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	81
Çizelge 52 Maden Atıkları Depolama Tesisleri	81
Çizelge 53 – 2023 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	81
Çizelge 54 – 2023 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı.....	83
Çizelge 55 – 2023 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları.....	83
Çizelge 56 2023 yılı Aydın İli Orman VASFına göre Dağılım	88
Çizelge 57 2023 Yılı Aydın İli Ağaç türleri Alanları ve Yüzdesel Değerleri	89
Çizelge 58 -Anıt Ağaçların İlçe Merkezlerine Göre Dağılımı	96
Çizelge 59 – Arazi kullanım sınıflandırması.....	104
Çizelge 60 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	112
Çizelge 61– Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	113
Çizelge 62 –2014-2023 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	113
Çizelge 63 –2023 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	114
Çizelge 64-2023 yılında ÇŞİDM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	115
Çizelge 65 – 2023 yılında ÇŞİDM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları....	116
Çizelge 66 – 2023 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı.....	116

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 1 - 2023 yılında (Aydın) istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği	14
Grafik 2 –2022 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	16
Grafik 3 – 2023 yılı itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı	38
Grafik 4 –Aydın ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı	54
Grafik.5 –Aydın ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı	54
Grafik 6 - 2023 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	59
Grafik 7 - 2023 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu	63
Grafik 8 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	66
Grafik 9 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı (aynı şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır)	68
Grafik 10 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	69
Grafik 11 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	70
Grafik 12 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*	70
Grafik 13 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &	71
Grafik 14 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	73
Grafik 15 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton).....	74
Grafik 16 – 2023 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı.....	81
Grafik 17 Tescilli Anıt Ağaç sayısı.....	97
Grafik 18 – 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	104
Grafik 19 – 2023 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	112
Grafik 20 –2023 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	113
Grafik 21 – 2023 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı.....	114
Grafik 22–ÇŞİDM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	115
Grafik 23 – 2023 yılında ÇŞİDM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	116
Grafik 24 – 2023 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı.....	117
Grafik 25 - 2023 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	117

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita 1-HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)	4
Harita 2- NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli	5
Harita 3 Aydın ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	13
Harita 4 Efeler İlçesi Birleştirilmiş Gürültü Haritası	17
Harita 5 Nazilli İlçesi Birleştirilmiş Gürültü Haritası	17
Harita 6 Aydın İlinin Çevre Düzeni Planı	110

RESİMLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1 Rhaponticoides mykale	84
.Resim 2 Campanula tomantosa	85
Resim 3.Kum Zambağı (<i>Panocratium maritimum</i>).....	85
Resim 4 Ferula anatolica	86
Resim 5. <i>Pelecanus crispus</i>	87
Resim D. 6.(<i>Hsytrix indica</i>)	87
Resim 7 Fotoğraf: Erdiñç KUTSAL	90
Resim D. 8. Bafa Gölü	92
Resim 9. Tavşanburnu Tabiat Parkı	92
Resim 10 . Çağlayan Tabiat Parkı	93
Resim 11. Şarlan Tabiat Parkı	94
Resim 12 Kuşadası Birlik Mahallesi (Sapsız Meşe Ağacı).....	95
Resim 13 Kuşadası Hacifeyzullah Mahallesi (Çınar Ağacı)	96
Resim 14 Bafa Gölü	98
Resim 15 Çine Barajı	99
Resim 16 Menderes Deltası Bölgesi	100
Resim 17 Panayır (<i>Altın</i>) Adası	100
Resim 18 Sırtlanini Mağarası	101
Resim 19 Aslanlı Mağarası	101
Resim 20 Zeus Mağarası.....	102
Resim 21 Nazilli Sümer Basma Fabrikası.....	102

GİRİŞ

Aydın, MÖ 13. yy.da Batı Anadolu kıyılarına yayılan Thrakların “Antheia” üstüne kurdukları “Tralleis” antik kentidir. Bu kent, MÖ 26’da bir deprem sonucu yıkılmış, kentin onarımında büyük yardımı olan Augustus’tan ötürü bir süre “Caesareia” olarak da adlandırılmıştır. Selçuklu Dönemi’nde “Aydın Güzelhisarı” adını alan kent, Osmanlı Dönemi’nde “Nefs-i Kaza-i Güzelhisar der Liva-i Aydın” olarak adlandırılmış, 19. yy.dan günümüze değin adı Aydın olarak gelmiştir.

Aydın; tarım, turizm, sanayi, enerji ve madencilik sektörlerindeki potansiyeli, vasıflı insan gücüyle Ege Bölgesi ve Ülkemizin hızla gelişen illerinden biridir. Aydın, orta ve batı kesiminde verimli ovalar, kuzeyi ve güneyi dağlar ile çevrili Büyük Menderes Havzası üzerinde 8007 km² ’lik bir alan üzerine kuruludur. Rakımı 65 metredir.

2019 yılı sonu itibarı ile açıklanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre İlimizin nüfusu 1.110.972 kişidir. İlimiz nüfusunun %49,74’ü erkek (552.626), %50,26’sı (558.346) kadındır. Yıllık nüfus artış hızı 2019 yılında % 1,20 olarak gerçekleşmiştir. Nüfus yoğunluğu ise 2019 yılı itibarıyla 140/km² dir.

6360 sayılı Kanun gereğince, İlimiz; 1 Büyükşehir Belediyesi, 17 İlçe Belediyesi ve 670 mahalleden oluşmaktadır.

İlimizde Aydın, ASTİM, Nazilli, Ortaklar, Söke, Çine, Buharkent olmak üzere yedi Organize Sanayi Bölgesi faaliyet göstermektedir. Ayrıca Çine Akçaova Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi çalışmaları devam etmektedir.

Ülkemizin en büyük jeotermal potansiyeli barındıran bölgesi Büyük Menderes grabeninde yer alan Aydın İli ülkemizin jeotermal enerji potansiyelinin büyük bir kısmına sahiptir. Aydın ilinde jeotermal enerji çeşitli alanlarda kullanılmakta olup, jeotermal enerjiden elektrik üretiminin önemli bir kısmı yine bu bölgeden sağlanmaktadır. İlimiz sınırları içerisinde toplam 776,931 MWe kurulu gücünde 35 adet jeotermal enerji santrali bulunmaktadır.

Aydın İli, yörenin yaşam kaynağı olan 584 km. boyunca akarak Ege Denizi’ne kadar uzanan Büyük Menderes Irmağı Havzasında yer alır. Büyük Menderes Havzası 25.000 km² yüzölçümüne sahiptir. Havzanın 19.846 km²’lik kısmı Aydın il sınırları içinde kalır. Akdeniz ikliminin hakim olduğu ilimizde yazlar sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer.

Büyük Menderes vadisi, diğer Ege ovaları gibi batıda denize doğru açılan bir oluk biçimindedir. Bu yüzden denizin ıltıcı etkisi ve yağış getiren rüzgârlar iç kısımlara kadar kolaylıkla girer.

Büyük Menderes ırmağının suladığı bereketli ovalar üzerinde 800.700 ha alanın 365.794,8 hektarında yani % 46’sında tarım yapılmaktadır. İlimiz toprak, iklim, tomografik yapı ve ekolojik özellikleri ile polikültür tarıma elverişlidir. Tarımın her kolunda yüksek bir potansiyele sahiptir. Aydın İlinin sahip olduğu 365.794 hektarlık tarım arazisi içinde 214.371 ha ve %59 pay ile meyveler, içecek ve baharat bitkileri en geniş alanı kaplar.

İlimizde 6 Baraj; Kemer Barajı (Depolama hacmi: 419,17 hm³), Çine Topçam Barajı (Depolama hacmi: 97,74 hm³), Yaylakavak Barajı (Depolama hacmi: 31,42 hm³), İkizdere Barajı (Depolama hacmi: 194,96 hm³), Çine Adnan Menderes Barajı (Depolama hacmi 350 hm³), Karacasu-Dandalaz Barajı (Depolama 17,2 hm³/yıl; sulama 2.884 ha. arazi), 11 Gölet (Karacasu-Kahvederesi, Çine-Akçaova, Çine-Çatak, Germencik-Hıdırbeyli, Koçarlı-Karacaören Çine İbrahimkavağı, Karacasu-Gökçeburun, Karacasu-Kahvederesi 2, Yenipazar-Katrancı, Karpuzlu-Meriçler, Yenipazar-

Hamzabali Göletleri) mevcuttur. Proje safhasında olan barajlar ise Beşparmak Barajı, Sarıçay Barajı ve Oyuk Barajlarıdır.

İlimizin tarımdan sonraki ikinci önemli gelir kaynağı turizmdir. İl ekonomisinde kültür ve turizm varlıkları önemli yer tutmaktadır. İlimizde Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı 5, (Aydın Müzesi ve buna bağlı Yörük Ali Efe Etnografya Müzesi, Afrodisias Müzesi ve buna bağlı Karacasu Etnografya Müzesi, Milet Müzesi), belediyelere ve Adnan Menderes Üniversitesine bağlı 3 (Çine Kuva-i Milliye Müzesi, Çine Arıcılık Müzesi ve Nazilli Etnografya Müzesi) olmak üzere 8 müze ile 23 önemli ören yeri mevcuttur. 1.179 kültür varlığı tescillidir. Önemli ören yerlerimiz Afrodisias (Karacasu), Alabanda (Çine), Alinda (Karpuzlu), Apollon Tapınağı (Didim), Gerga (Çine), Harpasa (Nazilli), Magnesia (Germencik-Ortaklar), Mastaura (Nazilli), Milet (Didim), Nysa (Sultanhisar), Priene (Söke), Tralleis (Aydın-Merkez)'dir.

Binlerce yıl önce B.Menderes Irmağının suladığı bereketli ovalar üzerine kurulmuş Aydın doğanın kültürle kucaklaştığı ve Türkiye'de turizmin başladığı ilk illerden biridir. Aydın, eşsiz nitelikteki antik çağın kent ve tapınakları ile muhteşem doğal güzelliklere sahiptir. Kent coğrafi konumundan ötürü çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış ve her bir uygarlık bölgede kendi izlerini bırakmıştır. Antik çağın Afrodisias, Milet, Alinda, Didyma, Nysa, Priene, Magnesia gibi önde gelen kentlerinde doğa filozofları Thales, Anaksimender ve Anaksimenes'i, tarihçi ve coğrafyacı Hekatais'u, şehir plancısı ve mimar Hippodamos ile İsidoros'u yetiştirmiştir.

Dilek Yarımadası Milli Parkı, Bafa Gölü, Kuşadası ve Didim Plajları önemli doğa ve turizm varlıklarımızdır.

İlimiz, 150 km'lik sahil şeridine sahip olup, sahil şeridinde Mavi Bayraklı, 35 Adet Plajımız ve 2 adet Marinamız bulunmaktadır.

Yılda 2.400 gemi kabul kapasiteli Kuşadası Limanı; yolcu sayısı ve gemi adedi bakımından ülkemizin en önemli Kurvaziyer limanıdır. Kuşadası Yat Limanı, 600 tekne kapasitelidir. Karada 600, denizde 580 tekne kapasiteli Didim Yat Limanı 400 ton ile Türkiye'nin en yüksek kapasiteli teknelerini sudan çıkarmaya yarayan vincine sahiptir. Didim Yat Limanında, her biri kendi alanında uzman 36 teknik atölye hizmet vermektedir.

Ülkemizin tarım ve turizm bakımından önemli illerinden biri olan Aydın ili, madenciliğin de yoğun olarak yapıldığı illerden biridir. Metalik madenler bakımından altın, bakır, kurşun, çinko, civa ve demir oluşumları bulunmaktadır. İlimizde metalik maden yataklarının yanı sıra endüstriyel hammaddeler yönünden de zengin yataklar mevcuttur. Bunlardan barit, diatomit, grafit ve kuvars gibi endüstriyel hammaddeler yanında seramik sanayinin olmazsa olmazı olan feldspat yataklarından üretilen madenler dünya pazarına ihraç edilmektedir.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2023 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelgede verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirlenici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

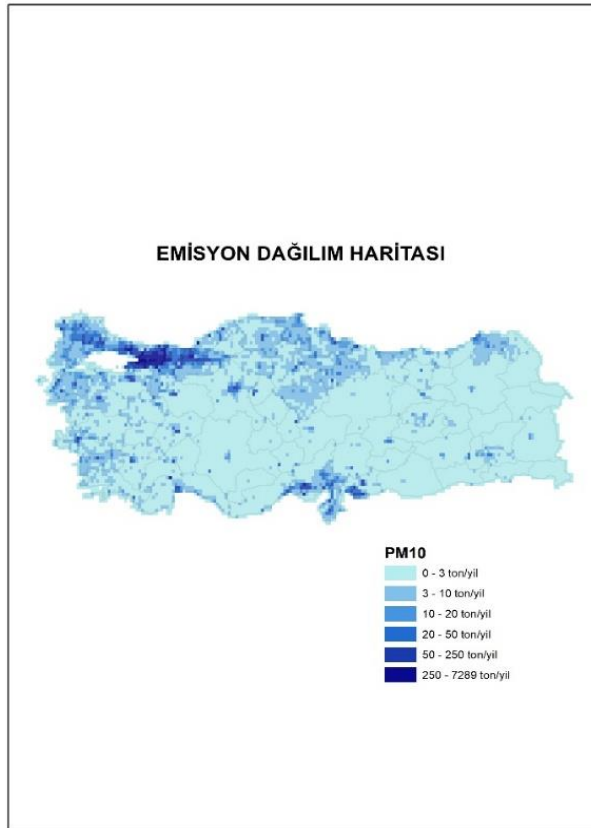
Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı

verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Harita 1-HEY Portalı Ulusal PM Emisyonları Dağılım Haritası; (ton/yıl)

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Harita 2- NEFES Yazılımı İstanbul İli Kağıthane İlçesi Görseli

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri halihazırda 37 ilimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmış olup, kalan 44 il için çalışmalar sürdürülmektedir.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmaların 81 ilimizde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak teknik işlemleri sürdürmektedir.

Çizelge 1 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği limit değerleri ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER	UYARI EŞİĞİ
		($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	
	yıllık ve kış dönemi (Ekosistemin korunması) -insan sağlığının korunması için-	20	
NO ₂	saatlik-insan sağlığının korunması için- (2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	220	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-(2024 yılı itibarıyla hedeflenen sınır değer mevcuttur)	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	----
Benzen	yıllık -insan sağlığının korunması için-	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama (mg/m^3)-insan sağlığının korunması için-	10	----

Çizelge.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer
B: Bilgi Eşiği
U: Uyarı Eşiği

Çizelge 3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıda insan için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge 4 –2023 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri
(ÇŞİDM, 2024)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma		
Cam Üretim		
Çimento	1	2
Enerji Üretimi	3	3
Gıda		
Gübre		
Kağıt Üretim	2	2
Kimya		
Kireç	1	1
Lastik		
Maden		
Metalurji		
Otomotiv		
Rafineri		
Şeker		
Tekstil		
Jeotermal Enerji (JES)	2	2
TOPLAM	9	10

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı

partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO' e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NOX (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NOX, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge 5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Enerya 2024)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi		Yerli Kömür		OSB	22.309.305		
		İthal Kömür		SANAYİ	45.306.702		
				ELEKTRİK	24.158.077		
	Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m3)	
Konut	38.910,69						

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

İlimizde Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili Bakanlık Genelgesi çerçevesinde hazırlanmış olan 2014-2019 yılı için hazırlanan Temiz Hava Eylem Planı tamamlanmış 2020-2024 yıllarını kapsayacak şekilde revize edilmiştir.

2020-2024 Temiz Hava Eylem Planı kapsamında aşağıda verilen tablo dahilinde planlanan eylemlerin, 2020-2024 yılları içerisinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

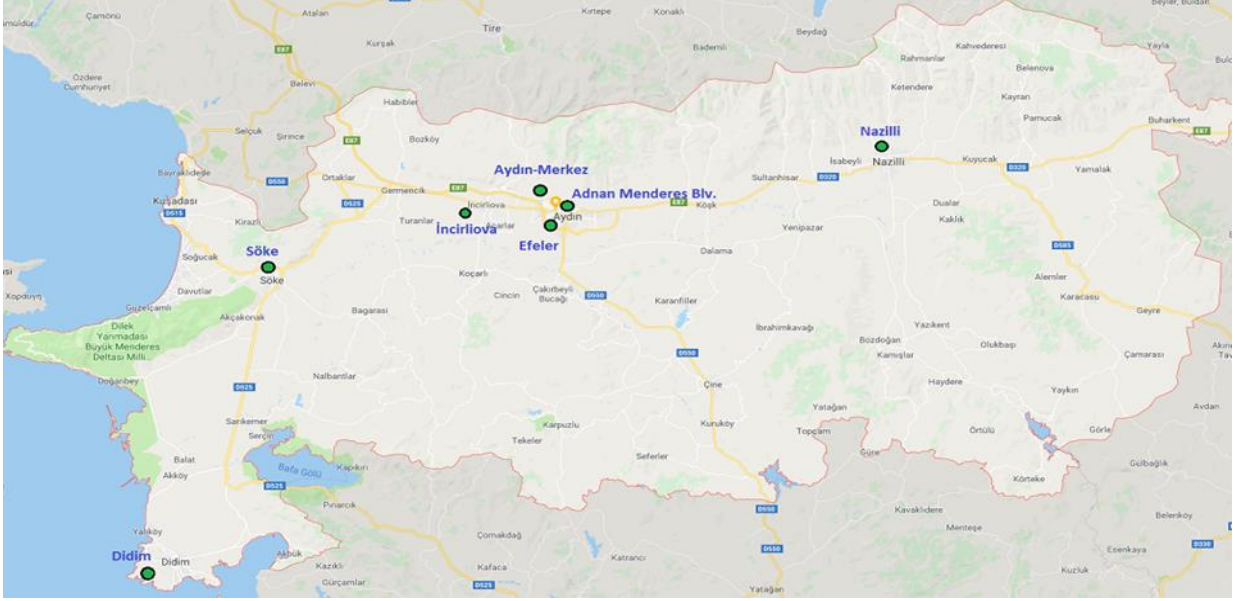
Çizelge 6 - 2020-2024 Temiz Hava Eylemi Planı Kapsamında Planlanan Eylemler

Eylem Alanı	Spesifik Eylemler	Hedefler	Gereççe	Uygulama Tarihi	Hava Kalitesine Etkisi	Tahmini Toplam Maliyet	Sorumlu Kuruluşlar
Evsel Isınma	Binalarda ısı yalıtımına önem verilmesi, Enerji Kimlik Belgelerinin kontrolü	Yakıt Tüketiminin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yüksek	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Evsel Isınma	Doğalgaz kullanımını ve yararlarının anlatılması, alt yapısının oluşturulması, doğalgaz kullanımının özendirilmesi,	Merkez İlçe Genelindeki Tüm Konutlara Doğalgazın Ulaştırılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yüksek	Valilik, Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri, Enerya
Evsel Isınma	Kalorifer kazanlarının periyodik olarak bakımı	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi ve güvenlik	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşmesi ve güvenliği	Orta	Apartman Yönetimleri, M.M.O
Evsel Isınma	Kazanlara ait temizlik ve filtre sisteminin kontrolü	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi ve güvenlik	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşmesi ve güvenliği	Orta	Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri
Evsel Isınma	Kalorifercilerin ateşi eğitim kurslarına katılımı sağlanması ve geçerlilik süresi biten belgelerin kontrolü	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi ve güvenlik	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşmesi ve güvenliği	Yok	Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri, Milli Eğitim Müdürlüğü (Halk Eğitim Merkezleri)
Trafik	Toplu taşıma araçları kullanımının yaygınlaştırılması, Elektrikli Toplu Taşıma Araç Kullanımı	Toplu Taşıma Sisteminin Rehabilitasyonu	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yüksek	Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri

Trafik	Araçların egzoz emisyon ölçümleri periyodik olarak yapılması	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Az	TÜV Türk ve Özel Servisler
Trafik	Trafikte yapılan araç kontrollerinde egzoz emisyon ölçümlerinin yapılmadığının tespiti halinde tutanakla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne bildirilmesi	Hava Kirliliğinin Azaltılması	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yok	Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Evsel Isınma	Yetki devri akabinde ilgili personele kömür numunesi alma esas ve usulleri eğitimi aldırılması	Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü ile ilgili Yetki Devri olarak etkin denetleme yapmak.	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yok	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Eylem Alanı	Spesifik Eylemler	Hedefler	Gerekçe	Uygulama Tarihi	Hava Kalitesine Etkisi	Tahmini Toplam Maliyet	Sorumlu Kuruluşlar
Evsel Isınma	Jeotermal Santrallerde oluşan akışkanın pilot bölge seçilerek konutlarda ısınmada kullanılması	Hava Kirliliğinin Azaltılması ve Jeotermal Akışkanının Kontrolü	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yüksek	Valilik Koordinasyonunda Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri
Evsel Isınma	Prinanın geri kazanım yapılarak Uygunluk ve Satış İzin Belgesi ile satışının yapılması	Hava Kirliliğinin Engellenmesi	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Yok	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
Sanayi	Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği hakkında yönetmelik Ek-1 ve Ek-2 Listelerinde yer alan tesislerin çevre izni alması	Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Kapsamında tesislerin kontrolü	Hava Kalitesinin Korunması ve İyileştirilmesi	2020-2024	Hava kalitesi verilerinde iyileşme	Az	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

A.4. Ölçüm İstasyonları

Harita 3 Aydın ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

İlimizde Bakanlığımıza ait 7 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu bulunmaktadır. Söz konusu istasyonlardan alınan veriler hava.izleme.gov.tr adresinde yayınlanmaktadır.

Bu Hava Kalitesi İzleme İstasyonları Aydın (Kentsel), Efeler (Kentsel), Merkez (Trafik), Nazilli (Kentsel), Söke (Kentsel), Didim (Arka Plan - Taşınım), Germencik'te (Ekosistem) bulunmaktadır.

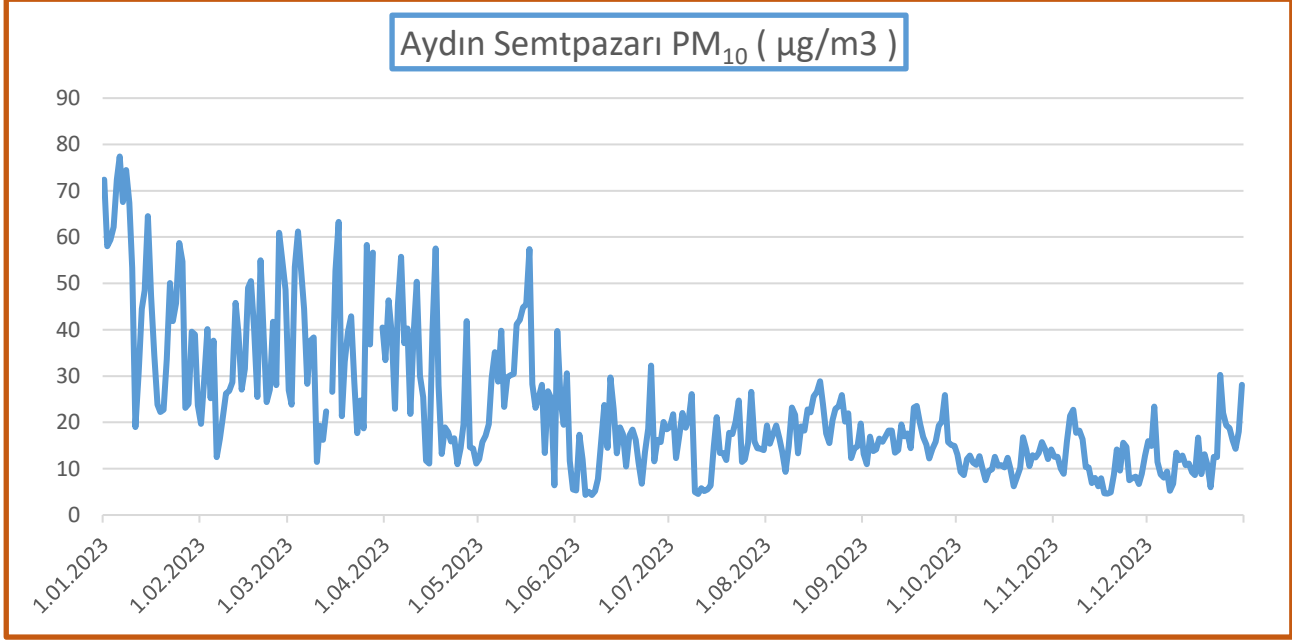
İstasyonlarda PM10 ve SO2 ile birlikte PM2,5 ,NO, NO2, NOX ve CO parametreleri ölçülmektedir. 2022 yılından itibaren Aydın (Kentsel), Efeler (Kentsel), Nazilli (Kentsel), Söke (Kentsel), Didim (Arka Plan-Taşınım), Germencik (Ekosistem) istasyonlarında H₂S ölçümüne başlanmıştır.

Çizelge 7 - 2023 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

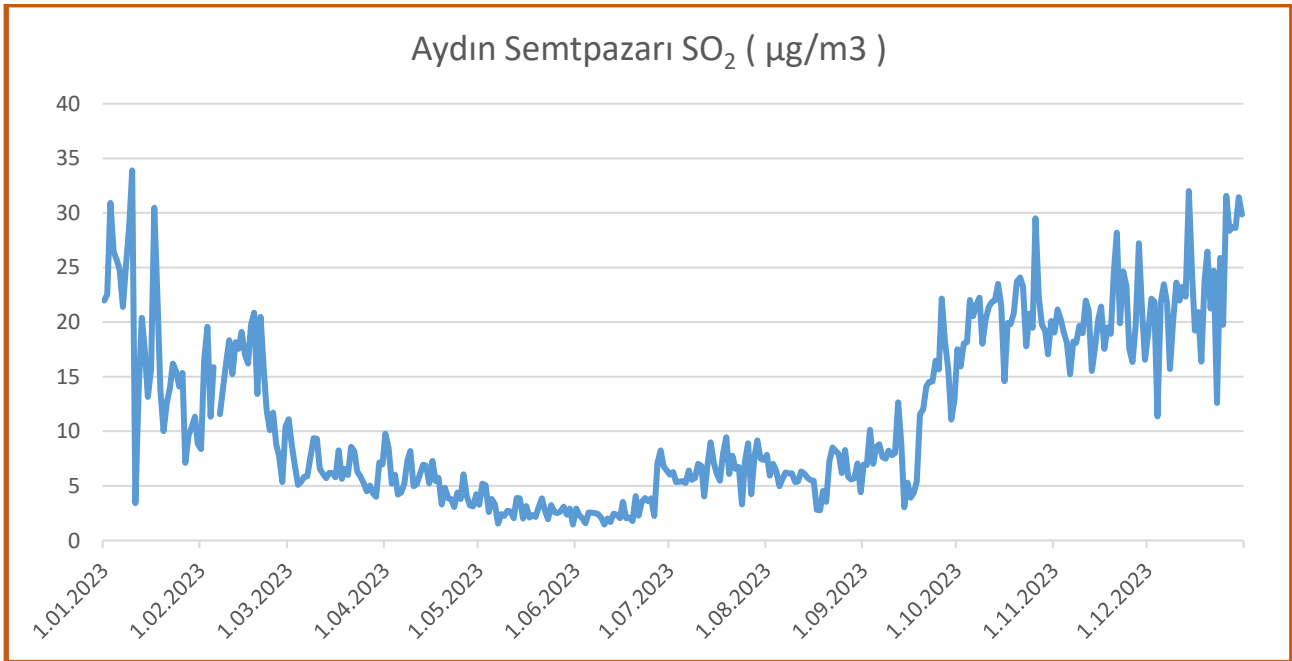
İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	H ₂ S	PM ₁₀
Semtpazarı	Isınma	X					X
Trafik	Trafik		X	X	X		X
Efeler	Isınma	X	X	X	X	X	X
Söke	Isınma	X	X	X	X	X	X
Didim	Arka Plan	X	X	X		X	X
Nazilli	Isınma	X				X	X
Germencik	Arka Plan	X	X		X	X	X

(havaizleme.gov.tr, 2023)

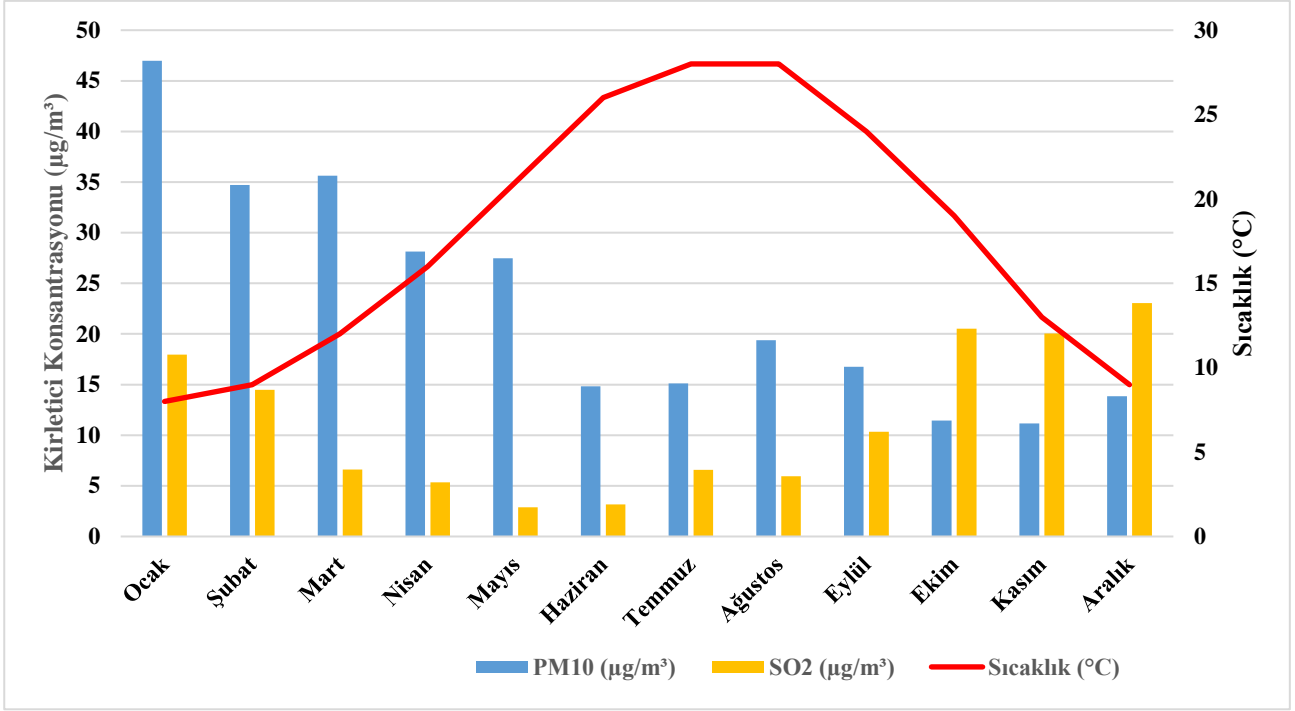
Aydın İli genelinde yukardaki tabloda da görüldüğü üzere 7 adet Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu bulunmaktadır. Efekent Semt Pazarında yer alan istasyondan alınan veriler havaizleme.gov.tr adresinde yayınlanmaktadır. Grafik ve çizelgeler Aydın Merkez Hava Kalitesi İstasyonu baz alınarak hazırlanmıştır. Diğer istasyonlarda devam eden yazılım çalışmaları tamamlandığında ölçümler havaizleme.gov.tr adresinden görülebilecektir.

Grafik 1 - 2023 yılında (Aydın) istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havaizleme.gov.tr, 2024)

Grafik 2 - 2023 yılında (Aydın) istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği (havaizleme.gov.tr, 2024)

Grafik 3 - 2023 yılında (Aydın) istasyonu PM₁₀ ve SO₂'nin Sıcaklık İle Olan İlişkisi H₂S parametresi günlük ortalama değer grafiği
(havaizleme.gov.tr, 2024)

Çizelge 8 - 2023 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları
(µg/m³; CO: mg/m³)

SEMPAZARI	SO ₂	AGS	PM ₁₀	AGS
Ocak	17,97	0	46,97	14
Şubat	14,49	0	34,70	4
Mart	6,60	0	35,62	7
Nisan	5,34	0	28,14	3
Mayıs	2,87	0	27,47	1
Haziran	3,15	0	14,82	0
Temmuz	6,57	0	15,13	0
Ağustos	5,96	0	19,37	0
Eylül	10,33	0	16,76	0
Ekim	20,53	0	11,45	0
Kasım	20,04	0	11,17	0
Aralık	23,04	0	13,84	0

(havaizleme.gov.tr, 2024)

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

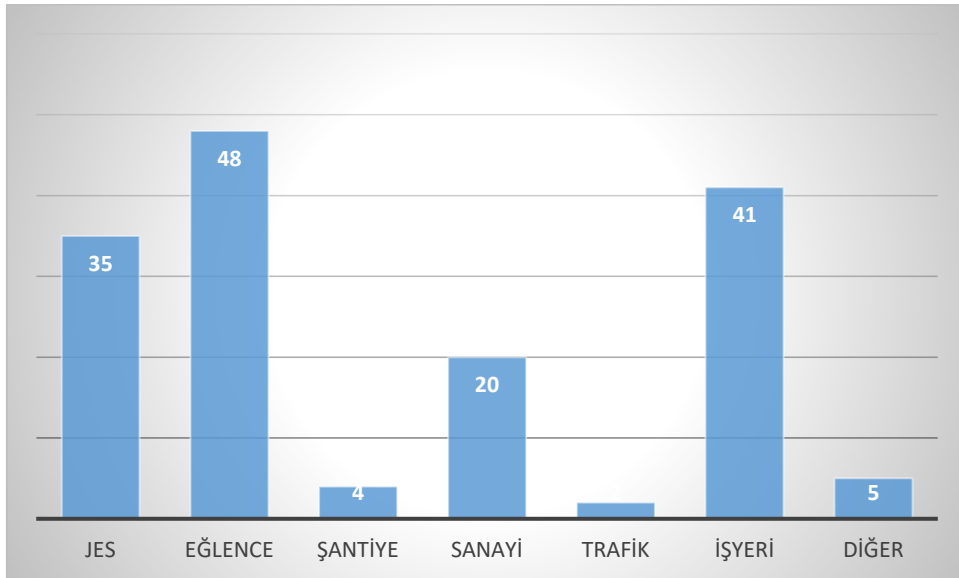
Aydın Merkez HKİİ da 1 Ocak 2022 – 31 Aralık 2022 arası ortalama SO₂ değerlerinin incelenmesi sonucunda, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY)'de 24 saatlik ortalama süre için verilen 125 µg/m³ 'lük Sınır değerin ve 350 µg/m³ 'lük saatlik sınır değerin hiç aşılmadığı görülmüştür. Günlük ortalama PM₁₀ değerleri incelendiğinde 2023 yılı için belirlenen 50 µg/m³ sınır değerinin yılda toplam 29 defa aşıldığı gözlemlenmektedir.

A.5. Çevresel Gürültü

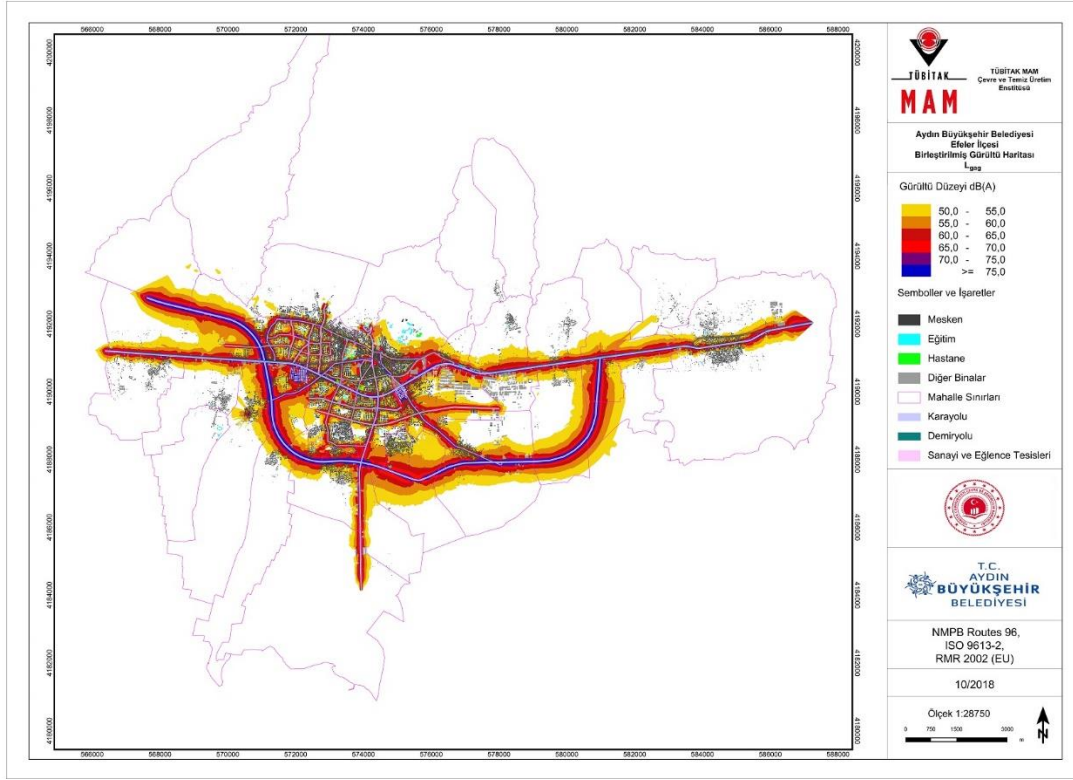
Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği 01.07.2011 tarih ve 25862 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yönetmelikte Gürültü; Ulaşım araçları, kara yolu trafiği, demir yolu trafiği, hava yolu trafiği, deniz yolu trafiği, açık alanda kullanılan teçhizat, şantiye alanları, sanayi tesisleri, atölye, imalathane, işyerleri ve benzeri ile rekreasyon ve eğlence yerlerinden çevreye yayılan gürültü dâhil olmak üzere, insan faaliyetleri neticesinde oluşan zararlı veya istenmeyen açık hava sesleri olarak tanımlanmıştır.

Çevre Kanununda ise Kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde ilgili yönetmeliklerle belirlenen standartlar üzerinde gürültü ve titreşim oluşturulması yasaklanmıştır. İlimizde Kuşadası Belediye Başkanlığı ve Didim Belediye Başkanlığına denetim ve idari yaptırım yetkisi verilmiştir.

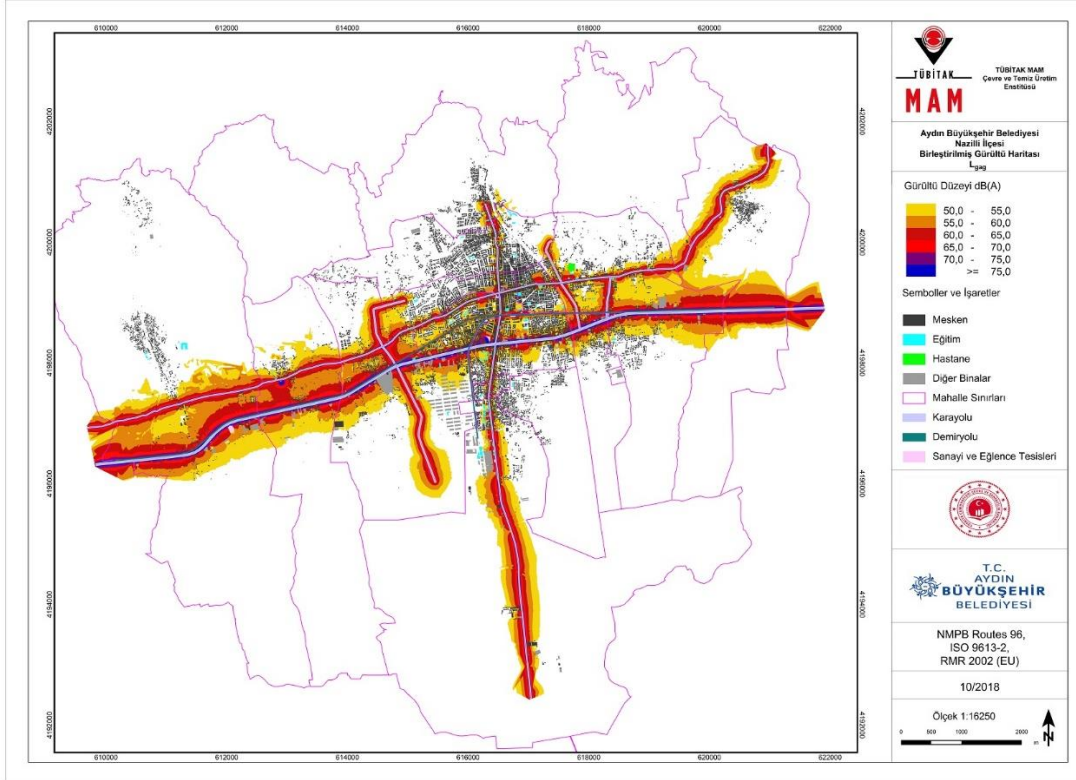
İl Müdürlüğüne Alo 181 ve CİMER ile ulaşan gürültü şikâyetlerinin konu bazında dağılımı Şekilde verilmiştir.

Grafik 2 –2022 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı
(Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, ALO 181, CİMER, 2024)

Harita 4 Efeler İlçesi Birleştirilmiş Gürültü Haritası

Harita 5 Nazilli İlçesi Birleştirilmiş Gürültü Haritası

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Aydın Büyükşehir Belediyesi, iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik uyum ve azaltım eylemlerine aynı ağırlıkta yer vererek iklim değişikliğinin yıkıcı etkilerine duyarlı bir yönetim modelinin hayata geçirmesi hedeflenmektedir.

Belediyenin üst politika dokümanlarında Aydın'da iklim değişikliği ile mücadele konularına yer verilmekte, Aydın Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı'nda (2020-2024) çeşitli sektörel alanlarda buna yönelik hizmetlere dair hedefler yer almaktadır. İklim değişikliğiyle mücadele faaliyetleri ise bütünsel olarak ele alınmaktadır.

2020-2024 yıllarını kapsayan Aydın Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı'nda, yenilenebilir ve alternatif enerji kaynaklarının üretiminin artırılması ve çeşitlendirilmesi, ekosistem dengesini korumaya yönelik çevre kirliliğinin azaltılarak yeşil alanların artırılması ve afet risklerine ilişkin etüt çalışmalarının (Büyükşehir İtfaiye Daire Başkanlığı ve AFAD İl Müdürlüğü ile koordineli şekilde) yapılması iklim değişikliği ile mücadele konusundaki hedefler olarak belirlenmiştir. Planlanan bu uygulamalar belediyenin ilgili birimleriyle iş birliği halinde sürdürülmektedir.

Aydın Büyükşehir Belediyesi iklim değişikliği ile mücadelede kapasite geliştirme faaliyetleri çerçevesinde bakanlıkların ve uluslararası kuruluşların proje bazlı çalışmalarına dahil olmaktadır. Aydın ilinde iklim değişikliği ile mücadele kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin yatırımlar ve yenilikçi proje uygulamaları giderek artmaktadır.

İl genelinde sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda etkin ve entegre atık yönetim sisteminin oluşturulması amacıyla yapılan uygulamalarda iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarına destek veren faaliyetlerden biri çöp gazı yönetimi ile ilgili uygulamalardır. Aydın Büyükşehir Belediyesi bünyesinde üç adet evsel katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisi bulunmakta olup, bunlar; Merkez Katı Atık Düzenli Depolama Sahası, Kuşadası Katı Atık Düzenli Depolama Sahası ve Didim Katı Atık Düzenli Depolama Sahası'dır. Her üç depolama sahasında metan gazından elektrik üretimi gerçekleştirilmektedir. Efeler ve Kuşadası'nda bulunan mekanik ayrıştırma tesisleri ile geri dönüştürülebilir atıklar ayrıştırılmaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artmasına yönelik yapım, proje ve planlama aşamasında olan çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda; güneş enerjisi kullanımı ile ilgili olarak Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin otopark çatısına kurulu güneş enerji santrali bulunmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyesi ayrıca kent meydanına akıllı telefonlar için enerjisini güneşten sağlayan bir şarj istasyonu kurmuştur. Vatandaşların ücretsiz olarak kullandığı bu hizmet aynı zamanda yenilenebilir enerji kaynaklarının iklim değişikliği ile mücadelede kullanılması açısından farkındalık oluşturan bir uygulamadır. Ayrıca, belediyeye ait Aydın Otogarı çatısı ile restorasyonu devam eden Aydın Tekstil Fabrikası çatısına güneş panelleri yerleştirilerek elektrik üretimi projeleri de yürütülmektedir.

Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin iklim dostu uygulamalara yönelik faaliyetleri kapsamında, hızlı, erişilebilir, güvenli, konforlu ve çağın gerekleriyle uyumlu ekonomik ulaşım hizmetlerini sağlamak amacıyla ulaşım altyapısının güçlendirilmesine çalışılmaktadır. Ulaşımda akıllı şehir uygulamaları (ulaşımda enerjiden tasarruf sağlamak ve yenilenebilir enerji kullanımını arttırmak) da Büyükşehir Belediyesinin gündemindedir.

Ayrıca Aydın Büyükşehir Belediyesi olarak yerel paydaşlara, vatandaşlara ve personellere yönelik olarak iklim değişikliği konularından olan yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması ve enerji verimliliği ile ilgili çeşitli farkındalık eylemleri de yapılmaktadır.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

Çizelge 9 - 2023 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı

(Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, TUIK, 2024)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
21	575.989	173.472

Çizelge 10– Tamamlanan Bisiklet Yolları (2023 yılı dahil toplam yapılan)

(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2024)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
AYDIN	Kuşadası İlçesi	9,23

Çizelge.11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları (2023 yılı dahil toplam yapılan)

(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2024)

İli	Güzergâhı	Mesafe (m ²)
AYDIN	Efeler İlçesi Germencik İlçesi Didim İlçesi Söke İlçesi Nazilli İlçesi	31065,62 m ²

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde büyük oranda yerli ve ithal linyit kömürü tüketilmektedir. Yakıt olarak ayrıca ısınmada ve endüstride pirina (zeytin küspesi) ve doğal gaz kullanılmaktadır.

Aydın ilinde sim.csb.gov.tr adresinden verilerin izlenebildiği Efeler ilçesi Semt Pazar Yerinde bulunan hava kalitesi izleme istasyonunun, etrafında fosil yakıt kullanan konutlar ve okullar ile dış hastanesi bulunmaktadır. Aydın İlinde toplam 7 tane Hava Kalitesi İzleme İstasyonu vardır.

Aylık ortalama değerler göz önüne alındığında ısınma döneminde Ocak – Şubat ve Kasım - Aralık aylarında öncelikle PM10 kirletici düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. SO₂ kirleticisi için sınır değerini aştığı gün olmamış ancak ocak ve aralık aylarında ortalama diğer aylara göre artış olmuştur.

Hava kirliliğinin yaşandığı aylara bakıldığında meteorolojik koşulların da etkisiyle daha çok ısınma amaçlı yakıt kullanımından kaynaklanan kirleticiler nedeniyle yaşandığı anlaşılmaktadır. Özellikle yüksek basınçlı olduğu ve yer seviyesindeki rüzgar hızının sıfıra yaklaştığı günlerde hava kirliliği sorunu yaşanmaktadır.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Enerya

ALO 181

CİMER

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Büyük Menderes: Büyük Menderes ırmağı 584 km uzunluğunda olup Ege Bölgesinin en uzun akarsuyudur. İç Batı Anadolu'da Sandıklı ve Dinar (Afyon) arasındaki platolar ile Çivril ve Honaz (Denizli) yakınlarından sızan kaynaklardan doğar. Işıklı gölünü dolduran sularla beslenir. Uşak'tan katılan Banaz Çayı ve Muğla'dan Çine Çayı sularını bünyesine katarak 2.4976 km²'lik bir havzaya adını vererek Ege Denizine dökülür. İl topraklarındaki uzunluğu 283 km'dir. İrmak her yıl 13 milyon m³ alüvyon taşıyarak 320 km²'lik bir alüvyon ovası oluşturmuştur. Her yıl 200 ha tarım arazisi alüvyonla örtülmekte yine her yıl 2.000 ha arazide taşkın altında kalmaktadır. İrmağı çok sayıda yan dere beslemektedir.

Dandalaz Çayı: Karacasu'nun güney-doğusunda toplanan suların sonucudur. Başlangıçta Geyre Çayı adını alır. Babadağ eteklerinden gelen Işıklar deresi ve Akyar deresi sağdan katılır. Çakıllı ve kayalı bir yatakta hızla akarak düzlüğe iner ve Kuyucak yakınlarında B. Menderes'e karışır.

Akçay: Muğla'nın kuzey doğusundaki dağlardan doğar. Tavas ovasına bakan yamaçlardan gelen Yenidere ile birleşir. Dar ve derin vadiler içinde hızla akmaya başlar. Bozdoğan yakınlarında, ova düzeyine inmeden önce, üzerinde Kemer Barajı kurulmuştur. Karıncalıdağ ve Madran arasındaki vadiyi kuzey batıya doğru akarak geçer. Yenipazar yakınında B. Menderes'e kavuşur.

Çine Çayı: Yatağan ovasında toplanan Bencik ve Kamış derelerine, Bozüyük köyü kenarında Pınarbaşı denilen büyük bir kaynaktan çıkan suların katılmasıyla oluşur. Sağnan, Gökçay ve Madran derelerini içine alır. Eskiçine'de ovaya iner. Çine ovasını suladıktan sonra soldan Karpuzlu Çayı katılır. Çiftlikburnu yakınında B. Menderes'e ulaşır.

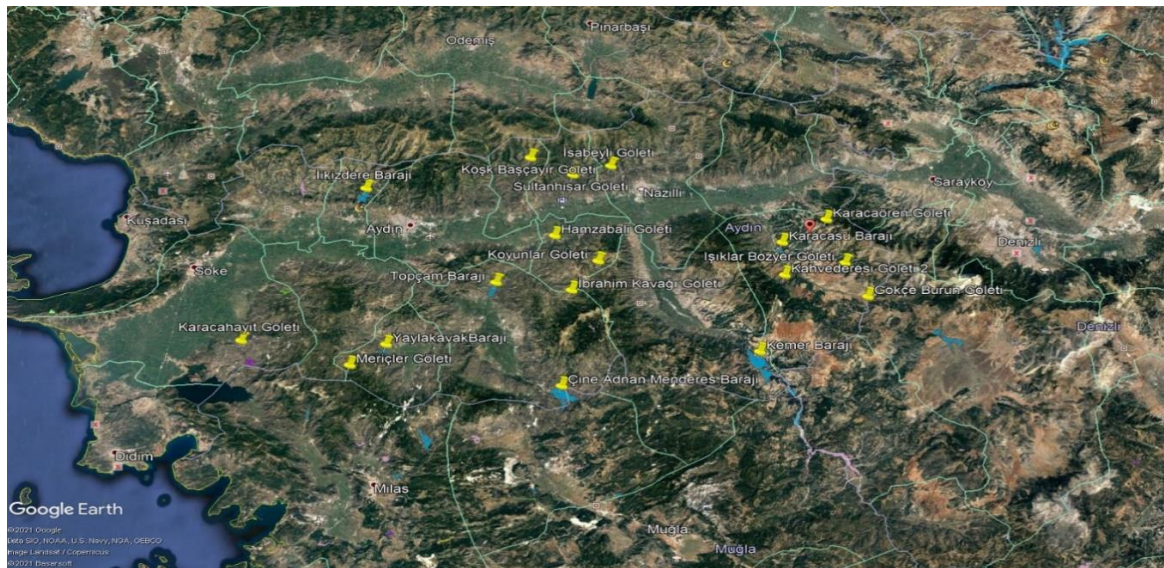
Diğer Küçük Akarsular: Aydın ili sınırları içinde B. Menderes'e katılan pek çok dere vardır. Sağ yandan; Feslek, Kestel, Malgaç, Köşk, Musluca, İmamköy Dereleri. Aydın'dan " Tabakhane Deresi Aydın-Germencik arasında; Karagöz, Yalkı, İkizdere, Alangüllü Dereleridir. Sol yandan katılanlar; Kocadere, Dalama dereleri. Çine çayından sonra; Çakırbeyli, Çakmar, Koçarlı, Sarıçay dereleridir. Çizelgede ilimizde mevcut olan başlıca akarsular ile bunların debileri verilmiştir.

Çizelge 12 –İlin akarsuları

(DSİ 21. Bölge Müdürlüğü, Uzun Yıllar ortalaması, 2024)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Ortalama Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Büyük Menderes Nehri	584	287,6	80,548		Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma
Çine Çayı	359	73,9	10,700	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma
Akçay	158	158,3	20,100	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Enerji+ Taşkın Koruma+ İçme suyu
Köşk Deresi	23,1	23,1	1,070	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Taşkın Koruma
İkizdere	21,5	21,5	2,130	Büyük Menderes Nehri	İçme suyu + Taşkın Koruma
Dandalaz Çayı	56,1	56,1	2,270	Büyük Menderes Nehri	Sulama + İçme suyu + Taşkın Koruma
Kapızdere	17,9	17,9	0,661	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Taşkın Koruma
Sarıçay	47,7	47,7	1,590	Büyük Menderes Nehri	İçme suyu + Taşkın Koruma
Cılımbız Deresi	11,2	11,2	0,264	Büyük Menderes Nehri	İkizdere Barajına veri temini
Tabakhane Deresi	20,2	20,2	0,373	Büyük Menderes Nehri	Aydın içme suyu veri temini
Madran Çayı	41,2	41,2	0,950	Büyük Menderes Nehri	Sulama + Taşkın Koruma

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

İlimizde 2 adet doğal göl (Bafa Gölü, Azap Gölü), 11 adet Gölet (Karacasu-Kahvederesi, Çine-Akçaova, Çine-Çatak, Germencik-Hıdırbeyli, Koçarlı-Karacaören Çine İbrahimkavağı, Karacasu-Gökçeburun, Karacasu-Kahvederesi-2, Yenipazar-Katranlı, Karpuzlu-Meriçler, Yenipazar-Hamzabali Göletleri), 6 Baraj; Kemer Barajı (Depolama hacmi: 419,17 hm³), Çine Topçam Barajı (Depolama hacmi: 97,74 hm³), Yaylakavak Barajı (Depolama hacmi: 31,42 hm³), İkizdere Barajı (Depolama hacmi: 194,96 hm³), Çine Adnan Menderes Barajı (Depolama hacmi 350 (hm³), Karacasu-Dandalaz Barajı (Depolama 17,2 hm³/yıl; sulama 2.884 ha arazi), mevcuttur. Sarıçay Barajı ve Gökbel Barajı inşaat aşamasında olup proje safhasında olan barajlar ise Beşparmak Barajı ve Oyuk Barajlarıdır.

Bafa Gölü: İlin en büyük gölü Bafa Gölü olup, B. Menderes deltasının güney doğusundadır. Bafa Gölü'nün yüzölçümü 65 km²'dir. 37 km²'si Aydın il sınırları içerisinde yer almaktadır. Bafa Gölü A Sınıfı Sulak Alandır. Göl 08.07.1994 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilerek koruma altına alınmıştır. 37°29' Kuzey 27°28' doğu koordinatlarında yer almaktadır. Eskiden Ege Denizi'nin bir körfezi olan Latmos Körfezi'nin, Menderes Nehri'nin taşıdığı alüvyonlarla kaplanması ve yaklaşık 300 km²'lik körfezin dolması sonucunda bugünkü Bafa Gölü meydana gelmiştir. İdari olarak Muğla ve Aydın il sınırları içerisinde yer almaktadır.

Gölün beslenmesi, göl alanına düşen yağışlar, mevsimlik akarsular, kıyılardan çıkan pınarlar, dip kaynaklar ve Menderes Nehri ile olan bağlantı kanalıyla olmaktadır. Kuzeyde ortalama derinliği 2 metre civarında olan gölün, orta kesimleri 21 metreye ulaşmaktadır. Göl üzerinde antik kalıntıların bulunduğu 4 ada vardır. Ekolojik yönden bol gıdalı özellik arz eden gölün, güneybatı kesimlerinde saz toplulukları, kuzeybatı uzunda sazlarla birlikte ılgın, söğüt ve kındıra toplulukları bulunmaktadır. Menderes Nehri ile göl arasında taşkın önleme seddesi yapılmadan önce 300 tonun üzerinde olan balık üretimi, su seviyesinin düşmesi, sazlıkların kurması ve ekolojik dengenin bozulması sonucu önemli ölçüde azalmıştır.

Gölde sazan, yayın, sarıbalık, kızılkanat ve kefal bulunmaktadır. Kuş varlığı yönünden son derece zengin olan gölde, pek çok kuş türünün yanı sıra, nesli tehlikede olan türlerden cüce karabatak ve deniz kartalı kuluçkaya yatmakta ve kış mevsiminde de yüz binlerce ördek ve su kuşu tarafından beslenme ve barınma yeri olarak kullanılmaktadır.

Azap Gölü: Azap Gölü, ılıman iklimin koşullarının olduğu bir sulak alan ekosistemi olup, Aydın'ın Söke İlçesi'ne bağlı Yeşilköy ve Avşar Köyleri arasındadır. Yüzölçümü 0,29 km² dir. Bafa Gölü'nün kuzeyinde olup, rakımı 7 mt. dir.

Çizelge 13 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(DSİ 21. Bölge Müdürlüğü, 2024)

Gölün/Göletin/ Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³ (max)	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³) (2023)	Katılan Su Miktarı, (m ³)(2023)	Kullanım Amacı
Akçaova	Gölet	2.440.000	294	1.015.000	1.047.000	Sulama
Çatak-Kavşit	Gölet	1.640.000	147	1.128.000	1.196.000	Sulama
Hıdırbeyli	Gölet	3.520.000	230	2.333.000	1.761.000	Sulama
Kahveresi-1	Gölet	290.000	27	304.000	417.000	Sulama
İbrahim Kavağı	Gölet	340.000	75	589.000	623.000	Sulama
Karacaören	Gölet	550.000	60	482.000	502.000	Sulama
Gökçeburun	Gölet	930.000	97	681.000	830.000	Sulama
Meriçler	Gölet	1.222.000	148	2.517.000	2.355.000	Sulama
Hamzabali	Gölet	692.000	90	51.000	51.000	Sulama
Işıklar Bozyer	Gölet	950.000	113	640.000	642.000	Sulama
Koyunlar	Gölet	325.000	45	167.000	244.000	Sulama
Köşk Başçayır	Gölet	1.110.000	181	2.797.000	2.822.000	Sulama
Sultanhisar	Gölet	1.645.000	119	3.369.000	3.590.000	Sulama
İsabeyli	Gölet	1.046.000	149	2.572.000	2.545.000	Sulama
Karacahayıt	Gölet	1.361.000	178	3.082.000	3.227.000	Sulama
Kahveresi-2	Gölet	145.000	20	307.000	298.000	Sulama
Ataköy	Gölet	1.430.000	136	68.000	68.000	Sulama
Şenköy	Gölet	403.000	68	1.065.000	943.000	Sulama
Katranacı	Gölet	859.000	130	989.000	529.000	Sulama
Kemer	Baraj	419.170.000	43555	265.621.000	232.155.000	Enj-Sul-Tşkn
Ç.Adnan Menderes	Baraj	350.000.000	17809	120.138.000	76.064.000	Enj-Sul-Tşkn
Gökbel	Baraj	12.730.000	-	127.122.000	123.432.000	Sulama
İkizdere	Baraj	194.960.000	-	26.012.000	20.241.000	İçme suyu
Topçam	Baraj	94.968.000	4300	15.317.000	10.732.000	Sul-Tşkn
Yaylakavak	Baraj	31.420.000	2750	21.453.000	24.319.000	Sulama
Karacasu	Baraj	22.050.000	1010	29.685.000	28.563.000	İçme-Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

Büyük Menderes Master Plan çalışmaları kapsamında hazırlanan DSİ Takdim Raporu verilerine göre Aydın ili yeraltısuyu emniyet rezerv miktarı 292 hm³/yıl, toplam su potansiyeli 4.092 hm³/yıl olarak hesaplanmıştır.

Aydın ili sınırları içerisinde İl Özel İdaresi tarafından 97 adet Jeotermal Kaynak Arama Ruhsatı ve 49 Adet Jeotermal Kaynak ve Mineralli Su İşletme Ruhsatı düzenlenmiştir. Aydın İlinde toplam 881,89 MWe gücünde 39 adet Jeotermal Elektrik Üretim Santrali bulunmakta olup, 364 hm³/yıl jeotermal akışkan kullanılmaktadır. Kullanımdan sonra akışkanın tamamı reenjekte edilmektedir.

Yeraltı suyu akiferleri, yer altı suyu kullanım amaçları, yeraltı suyu yıllık çekim miktarı konularına ilişkin bilgi edinilememiştir.

Çizelge 13 – Yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ Takdim Raporu, 2024)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
DSİ (Büyük Menderes Master Plan Raporu)	4.092

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Aydın İlinde Devlet Su İşleri 21. Bölge Müdürlüğüne ait 2 adet rasat kuyusu ve 12 adet limnigraf kuyusu ile beraber toplamda 14 adet ölçülebilen seviye gözlem kuyularımız bulunmaktadır. Kuyuların seviye ölçümleri anlık alınmakla beraber su seviyelerinin sulama sezonu sonrası yer yer düşümler olmakla beraber genel olarak mevcut konumuna dönmesi 2022 yılı için su seviyelerinin korunduğu görülmüştür. Söke-Aydın Alt Havzası Hidrojeolojik Etüt Raporu hazırlanması işi 2022 yılı içerisinde sonuçlanacak olup Bölge Müdürlüğümüz ve Bakanlığımızca yürütülen su kalitesi ile ilgili çalışmaların sonucunda bölge yeraltı suyu kirliliği önümüzdeki dönemlerde ortaya konacaktır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge 14 - 2023 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(Aydın Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonucu SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yüzey	B. Menderes Nehri							Feslek Regülatörü /BUHARKENT		6,85
yüzey	D-2 Ana tahliye Kanalı- Söke Milas karayolu (Yenidalyan)köprüsü /SÖKE							D-2 Ana tahliye Kanalı- Söke Milas karayolu (Yenidalyan)köprüsü /SÖKE		3,14
yüzey	Akçay -Nazilli Boğdoğan karayolu köprüsü /BOZDOĞAN							Akçay -Nazilli Boğdoğan karayolu köprüsü /BOZDOĞAN		10,19
yüzey	Topçam Baraj Gölü Tepeköy /ÇİNE							Topçam Baraj Gölü Tepeköy /ÇİNE		1,66
yeraltı	Adnan Menderes Çiftliği Çakırbeyli köyü /KOÇARLI							Adnan Menderes Çiftliği Çakırbeyli köyü /KOÇARLI		13,54
yeraltı	Nahit Recep Öztürk - Koçarlı yolu kümeevler mevki/ İNCİRLİOVA							Nahit Recep Öztürk - Koçarlı yolu kümeevler mevki/ İNCİRLİOVA		12,09

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulamaya suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	İsmail Atilla - Nazilli Bozdoğan karayolu üzeri Arpaz köyü /NAZİLLİ							İsmail Atilla - Nazilli Bozdoğan karayolu üzeri Arpaz köyü /NAZİLLİ		9,47
yeraltı	Davut NOYAN Yazıdere Köyü/İNCİRLİOVA							Davut NOYAN Yazıdere Köyü/İNCİRLİOVA		0,32
yeraltı	S.S.Sultanhisar Sulama Koop.392 Nolu Kuyu /SULTANHİSAR							S.S.Sultanhisar Sulama Koop.392 Nolu Kuyu /SULTANHİSAR		3,54
yeraltı	Özer BOZKURT Taşbatan Mevkii-Karakollar Köyü/ÇİNE							Özer BOZKURT Taşbatan Mevkii-Karakollar Köyü/ÇİNE		34,93
yeraltı	Saplıların Çiftliği - Özbaşı Köyü/ SÖKE							Saplıların Çiftliği - Özbaşı Köyü/ SÖKE		4,29
yeraltı	İlayda İŞLEK - Sınırteke Köyü girişi-İNCİRLİOVA							İlayda İŞLEK - Sınırteke Köyü girişi-İNCİRLİOVA		19,11
yeraltı	Aydın Sulaması D-29 Nolu Taban Su Kuyusu Şevketiye Köyü altı/AYDIN							Aydın Sulaması D-29 Nolu Taban Su Kuyusu Şevketiye Köyü altı/AYDIN		6,54
yeraltı	Aydın Sulaması D-51 Nolu Taban Su Kuyusu Turanlar Ky./GERMENCİK							Aydın Sulaması D-51 Nolu Taban Su Kuyusu Turanlar Ky./GERMENCİK		10,83
yeraltı	Nazilli Sulaması D-90 Nolu Taban Su Kuyusu Bereketli Ky./NAZİLLİ							Nazilli Sulaması D-90 Nolu Taban Su Kuyusu Bereketli Ky./NAZİLLİ		14,63
yüzey	B. Menderes Nehri Feslek Regülatörü /BUHARKENT							B. Menderes Nehri Feslek Regülatörü /BUHARKENT		6,85

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulamaya suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonunu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yüzey	Dandalas Çayı Başaran - Azizabat köprüsü /KUYUCAK							Dandalas Çayı Başaran - Azizabat köprüsü /KUYUCAK		6,65
yüzey	Çine çayı- çakırbeyli /(çiftlikburnu)köprüsü /AYDIN							Çine çayı- çakırbeyli /(çiftlikburnu)köprüsü /AYDIN		10,40
yeraltı	Erkan Baysal- Kümeevler Bölükirim mev.Umurlu/AYDIN							Erkan Baysal- Kümeevler Bölükirim mev.Umurlu/AYDIN		8,23
yeraltı	Muherrem ŞENGÜL- Ayvalık Mevki Çiftlik Köyü-KÖŞK							Muherrem ŞENGÜL- Ayvalık Mevki Çiftlik Köyü-KÖŞK		15,22
yeraltı	Alaattin DUVARCI- Dipambarı mevki.Dalama/AYDIN							Alaattin DUVARCI- Dipambarı mevki.Dalama/AYDIN		1,91
yeraltı	Mustafa BAŞKURT- Oturak Mevki- Kozalaklı Köyü-AYDIN							Mustafa BAŞKURT- Oturak Mevki- Kozalaklı Köyü-AYDIN		106,27
yeraltı	Muzaffer KOCABAŞ- Kalyan Mev.-Göhlisar Köyü-AYDIN							Muzaffer KOCABAŞ- Kalyan Mev.-Göhlisar Köyü-AYDIN		93,21
yeraltı	Salim BOZKURT- Tasbatan Mev.Karakollar Ky.- ÇİNE							Salim BOZKURT- Tasbatan Mev.Karakollar Ky.- ÇİNE		18,40
yeraltı	Sunay KARA-İnceirim Yolu Kuruköy-ÇİNE							Sunay KARA-İnceirim Yolu Kuruköy-ÇİNE		4,26
yeraltı	Metin UYSAL- Köprubaşı Mev.Sobuca Ky.KOÇARLI							Metin UYSAL- Köprubaşı Mev.Sobuca Ky.KOÇARLI		15,32

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullama suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Mehmet ÖZDEN-Yaylaçı Mev. Gündüslü Köyü-KOÇARLI							Mehmet ÖZDEN-Yaylaçı Mev. Gündüslü Köyü-KOÇARLI		1,15
Yeraltı	İsmail REBİŞ-Karakuyu Mevki Burunköy-SÖKE							İsmail REBİŞ-Karakuyu Mevki Burunköy-SÖKE		2,62
yeraltı	Ali KARAHAN-Çiftlikdamları Mev. /SÖKE							Ali KARAHAN-Çiftlikdamları Mev. /SÖKE		9,49
yeraltı	D-56 Nolu Taban Suyu Kuyusu-Musluların Çiftliği Gölbent Ky.SÖKE							D-56 Nolu Taban Suyu Kuyusu-Musluların Çiftliği Gölbent Ky.SÖKE		21,18
yeraltı	Mehmet ÖZTÜRK-Köyü Mev.Karacahayıt Ky.-SÖKE							Mehmet ÖZTÜRK-Köyü Mev.Karacahayıt Ky.-SÖKE		0,79
yeraltı	Hüseyin Avni ÖZBAŞ-Boynak Mev.Yuvaca Ky./SÖKE							Hüseyin Avni ÖZBAŞ-Boynak Mev.Yuvaca Ky./SÖKE		20,49
yeraltı	Yamanlar Çiftliği-Osmanbükü Ky.-İNCİRLİOVA							Yamanlar Çiftliği-Osmanbükü Ky.-İNCİRLİOVA		27,21
yeraltı	Cavit Yıldız - Kardeşköy Mevki Acarlar / İNCİRLİOVA							Cavit Yıldız - Kardeşköy Mevki Acarlar / İNCİRLİOVA		19,36
yüzey	Bafa Gölü-1 Milas Yolu Üzeri Aydın - Muğla İl Sınırı Yakını							Bafa Gölü-1 Milas Yolu Üzeri Aydın - Muğla İl Sınırı Yakını		2,08

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullananma suyu	Enerji üretimi	Sulamaya suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonunu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (ilçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Çakaloğlu Tavuk Çiftliği Aydın -İzmir karayolu Germencik otoban girişi yanı Germencik Aydın							Çakaloğlu Tavuk Çiftliği Aydın -İzmir karayolu Germencik otoban girişi yanı Germencik Aydın		38,81
yeraltı	Emine Tosun Bozdoğan yolu üzeri Hamidiye köyü Nazilli							Emine Tosun Bozdoğan yolu üzeri Hamidiye köyü Nazilli		25,12
yeraltı	Hüseyin ÇEŞME Gölbent Köyü Akçapak Mevkii SÖKE							Hüseyin ÇEŞME Gölbent Köyü Akçapak Mevkii SÖKE		79,73
yeraltı	D-13 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ovaeymir-AYDIN							D-13 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ovaeymir-AYDIN		6,66
yeraltı	D 32 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ümit Ege Şevketiye Mevkii Osmanbükü İncirliova Aydın							D 32 Aydın Sulaması Taban Suyu Borusu Ümit Ege Şevketiye Mevkii Osmanbükü İncirliova Aydın		3,50
yeraltı	Hilmi Selçuk Maltepe Mevkii Yenice Karacasu							Hilmi Selçuk Maltepe Mevkii Yenice Karacasu		7,42
yeraltı	Kemal Başer Kale Yolu Humey Mevkii Balat Köyü Didim							Kemal Başer Kale Yolu Humey Mevkii Balat Köyü Didim		110,10
yeraltı	Baki GÖRÜCÜ-Yeni Mah. Doyuran Mevkii Bozdoğan							Baki GÖRÜCÜ-Yeni Mah. Doyuran Mevkii Bozdoğan		39,82
yeraltı	Hulusi Özer Humey Mevkii Müze Karşısı Balat Didim							Hulusi Özer Humey Mevkii Müze Karşısı Balat Didim		25,07

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulamaya suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonunu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Neyir-Melda Algın Kocabahçe mevkii Akköy Didim							Neyir-Melda Algın Kocabahçe mevkii Akköy Didim		65,65
yeraltı	Hüseyin KURTULUŞ Gölcük Köyü yazlık kahve yanı Karpuzlu							Hüseyin KURTULUŞ Gölcük Köyü yazlık kahve yanı Karpuzlu		21,68
yeraltı	H.Hüseyin DURU-köyaltı Mevkii Yağhanlı Köyü Koçarlı							H.Hüseyin DURU-köyaltı Mevkii Yağhanlı Köyü Koçarlı		16,95
yeraltı	Ünal BİLKİ -Azaklık Mevki Ortakçı-BUHARKENT							Ünal BİLKİ -Azaklık Mevki Ortakçı-BUHARKENT		61,36
yeraltı	Ercan ŞENOL Köyaltı Mevki Ortakçı -BUHARKENT							Ercan ŞENOL Köyaltı Mevki Ortakçı -BUHARKENT		12,68
yeraltı	Ersun İYİYEN Karpuzlu Yolu Üzeri Saraçlar Mevki- ÇİNE							Ersun İYİYEN Karpuzlu Yolu Üzeri Saraçlar Mevki- ÇİNE		23,62
yeraltı	Mehmet ACARER Hacıoğlu Mevki Atça Beldesi SULTANHİSAR							Mehmet ACARER Hacıoğlu Mevki Atça Beldesi SULTANHİSAR		0,75
yeraltı	Sabahattin OVALI-Balat Yolu Üzeri Akyeniköy-DİDİM							Sabahattin OVALI-Balat Yolu Üzeri Akyeniköy-DİDİM		36,35
yeraltı	Candallar Çiftliği-Ana Tahliye Yanı DSİ Taban Suyu Borusu-Batıköy/ DİDİM							Candallar Çiftliği-Ana Tahliye Yanı DSİ Taban Suyu Borusu-Batıköy/ DİDİM		6,36
yeraltı	Hasan CANTEZ - Bölük İrimi Mevki Serçeköy /AYDIN							Hasan CANTEZ - Bölük İrimi Mevki Serçeköy /AYDIN		15,38

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulamaya suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyon kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Ahmet ASLAN - Dumancılı Mevki Dereköy/YENİPAZAR							Ahmet ASLAN - Dumancılı Mevki Dereköy/YENİPAZAR		43,78
yeraltı	Mehmet EGE- Karakuyu Mevki Dereköy /YENİPAZAR							Mehmet EGE- Karakuyu Mevki Dereköy /YENİPAZAR		11,78
yeraltı	Hüseyin DÜNDAR- Kaman Mevki Özbaşı Köyü /SÖKE							Hüseyin DÜNDAR- Kaman Mevki Özbaşı Köyü /SÖKE		1,17
yeraltı	Kadir ÇALIŞKAN- Cumhuriyet Mah.Eski Özbaşı Yolu Üzeri / SÖKE							Kadir ÇALIŞKAN- Cumhuriyet Mah.Eski Özbaşı Yolu Üzeri / SÖKE		1,41
yeraltı	M.Güngör DURMUŞ- Yeni Mah. Adayakası Mevki Yazıkent Yolu Üzeri Bozdoğan- AYDIN							M.Güngör DURMUŞ- Yeni Mah. Adayakası Mevki Yazıkent Yolu Üzeri Bozdoğan- AYDIN		11,91
yüzey	İkizdere Baraj Gölü İNCİRLİOVA - AYDIN							İkizdere Baraj Gölü İNCİRLİOVA - AYDIN		1,69
yüzey	Çine Adnan Menderes Baraj Gölü ÇİNE / AYDIN							Çine Adnan Menderes Baraj Gölü ÇİNE / AYDIN		1,99
yüzey	Kemer Baraj Gölü-1 BOZDOĞAN - AYDIN							Kemer Baraj Gölü-1 BOZDOĞAN - AYDIN		1,66
yüzey	Karacasu Baraj Gölü-1 KARACASU - AYDIN							Karacasu Baraj Gölü-1 KARACASU - AYDIN		1,86
yeraltı	Arif Gürdal Çiftliği- Baltaköy Yolu EFELER/AYDIN							Arif Gürdal Çiftliği- Baltaköy Yolu EFELER/AYDIN		4,09

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
yeraltı	Nafiz AYDIN-Dipambarı Mevki Boyderesi Köyü/KOÇARLI							Nafiz AYDIN-Dipambarı Mevki Boyderesi Köyü/KOÇARLI		2,47
yeraltı	Aytürk ZİREK-Hacıemirler Mevki / YENİPAZAR							Aytürk ZİREK-Hacıemirler Mevki / YENİPAZAR		8,19
yeraltı	Süleyman ÖZAY-Fatih Mah.Devlet Karayolu altı /KUYUCAK							Süleyman ÖZAY-Fatih Mah.Devlet Karayolu altı /KUYUCAK		48,71
yeraltı	Akıllı Köy Kasaplar Mahallesi/ KOÇARLI							Akıllı Köy Kasaplar Mahallesi/ KOÇARLI		42,32
yüzey	Karacasu Baraj Gölü-2 KARACASU - AYDIN							Karacasu Baraj Gölü-2 KARACASU - AYDIN		1,88
yüzey	Kemer Baraj Gölü-2 BOZDOĞAN - AYDIN							Kemer Baraj Gölü-2 BOZDOĞAN - AYDIN		1,10
yüzey	Bafa Gölü-2 Serçin Mahallesi SÖKE - AYDIN							Bafa Gölü-2 Serçin Mahallesi SÖKE - AYDIN		1,66
yeraltı	Faruk BASAN Koğuk Mahallesi/KARPUZLU							Faruk BASAN Koğuk Mahallesi/KARPUZLU		25,15
yeraltı	Kamuran SÖNMEZ Hatıpkışla Mahallesi/KARPUZLU							Kamuran SÖNMEZ Hatıpkışla Mahallesi/KARPUZLU		16,19
yüzey	Azap Gölü Avşar Mahallesi SÖKE-AYDIN							Azap Gölü Avşar Mahallesi SÖKE-AYDIN		3,78
yeraltı	Aydın Sulaması D-62 Nolu Taban suyu Kuy.-Çavuş Mev.Karaağaçlı Ky.GERMENCİK							Aydın Sulaması D-62 Nolu Taban suyu Kuy.-Çavuş Mev.Karaağaçlı Ky.GERMENCİK		2,93

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Bozdoğan	Bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenmesine ve paketlenmesine yönelik gıda imalatı ilçenin önemli gelir kaynaklarından birini oluşturmaktadır
Buharkent	İlçedeki jeotermal kaynaklar tarım, turizm ve enerji sektörlerinde değerlendirilmektedir.
Çine	Tarım ve madencilik yanı sıra gıda ürünleri imalatı ve diğer metalik olmayan mineral ürünleri imalatı, ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasında yer almaktadır. Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.
Didim	Didim turizm kenti ilanından sonra önemli bir kitle turizmi merkezi haline gelmiştir. Az sayıda imalat sanayi tesisi ile birlikte kırsal kesimlerde tarımın ekonomiye katkısı hissedilmektedir.
Germencik	Tarım ve buna bağlı olarak gıda ürünleri imalatı sektörü öne çıkmakta ve ihracata yönelik üretim yapılmaktadır. İlçede Bölge incir üretiminin önemli bir kısmını gerçekleştirmektedir. İlçede jeotermal elektrik santralleri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Ortaklar OSB ilçe sınırları içerisinde yer almaktadır.
İncirliova	İncir, zeytinyağı, çırçır gibi ürünler kapsamında tarıma dayalı küçük ölçekli işletmeler faaliyet göstermektedir.
Karacasu	Dericilik, demircilik gibi ekonomik faaliyetler yapılmaktadır. Sanayi faaliyetlerinin ilçe ekonomisinde kritik bir önemi bulunmamaktadır.
Karpuzlu	Tarıma dayalı bir ekonomik yapıya sahip ilçede sanayi faaliyetleri yürütülmemektedir.
Koçarlı	İlçede tarıma dayalı sanayi alanında küçük ölçekli işletmeler bulunmaktadır. Sanayi sektörünün ilçe ekonomisine önemli bir katkısı bulunmamaktadır.
Kuşadası	Sanayi sektörünün ilçe ekonomisine önemli bir katkısı bulunmamaktadır.
Köşk	Gıda ürünleri imalatı ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasında yer almaktadır ve tarımsal ürünlerin işlenmesine yönelik tesisler ilçede önemli geçim kaynaklarının başında gelmektedir. İlçede aynı zamanda jeotermal enerjiden elektrik üretilmektedir.
Efeler	Bölge'de gıda imalatı sektörünün yarattığı istihdamın yaklaşık yarısı Aydın Merkez tarafından karşılanırken öne çıkan bir başka sektör ise fabrikasyon metal ürünleri imalatı olmaktadır. Ayrıca ilçede 2 adet OSB bulunmaktadır.
Nazilli	İlçede elektrik teçhizatı üretimi ile gıda ürünleri (incir, kestane) imalatı öne çıkmakta birlikte Nazilli imalat sanayinin en çok çeşitlendiği ilçeler arasında bulunmaktadır. Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır
Söke	Tekstil, giyim eşyaları ve tarım makineleri imalatı ilçede öne çıkan imalat sanayi sektörleri arasındadır. Bölge'de gerçekleşen pamuk üretiminin büyük çoğunluğu Söke'de gerçekleştirilmektedir. Çok sayıda çırçır fabrikası mevcuttur. Bölge'deki feldspat rezervlerinin önemli bir kısmı Söke'de bulunmaktadır.
Sultanhisar	İlçede tarıma dayalı sanayi işletmeleri faaliyet göstermektedir. Ayrıca ilçede bir organize sanayi bölgesi bulunmaktadır
Kuyucak	Küçük ölçekli sanayi işletmelerinin yer aldığı ilçede büyük çaplı bir sanayi oluşumu bulunmamaktadır.
Yenipazar	Yenipazar'da sanayi faaliyetleri yok denecek kadar azdır

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

İlimizde Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen arıtma tesisleri, arıtılmış atıksuların deşarj yerleri ve deşarj edilen atıksu miktarına ilişkin çizelge aşağıdadır.

Çizelge 15 – Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Atıksu Arıtma Tesisleri Listesi
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Yerleşim yerinin adı			Belediye atıksu arıtma tesisi olup olmadığı			Belediye atıksu arıtma tesisi türü			SAİS Kabin Durumu (var/yok)	Mevcut kapasite (m ³ /gün)	Artırılan deşarj edilen atıksu miktarı (M ³ /sn)	Deşarj noktası	Deniz deşarjı	Hizmet verdiği nüfus	Oluşturulan AAT çamur miktarı (ton/yıl)	
il	ilçe	mahalle	var	inşa/polan aşamasında	yok	fiziksel	biyolojik	ilerisi								
Aydın	Efeler	Doğular arıtma	x			x	x		var	53531	0,34	Büyük menderes	-	180000	610	
		Otogar arıtma	x			x	x		Yok	300	0,0023	Sulamaya suyu	-	1500	-	
		Dalamada (doğal)	x					x		Yok	300	0,0033	Büyük menderes	-	1500	-
		Umurlu aat				x										
	Bozdoğan	Eymir mahallesi	x				x	x		Yok	100	0,001	Eymir Deresi		1000	19,54
		Toki konutları	x				x	x		Yok	180	0,0017	Deliçay	-	1500	-
		Akçay AAT	x				x	x		Yok	1200	0,0139	Akçay Deresi	-	7500	155
		Yazikent AAT	x				x	x		Yok	300	0,0015	Gürlek Deresi	-	1950	-
	Buharkent	buharkent AAT		inşaat		x	x	x	Yok	2077		Büyük Menderes	-		-	

Çine	Çine AAT	X			X	X	X	Yok	3000	0,030	Söğütçük deresi	-	25000	250
	Akçao va (doğal)		x					Yok	250		Helvacı deresi	-	2600	-
Didim	Didim AAT	x			x	x		Var	50000	0,53	Ege denizi	x	300000	610
	Akbük	x			x	x		Yok	500	0,028	sulam a	-	2500	-
Germ encik	Germ encik		x	x	x	x	x	Yok	6172		Çamurlulıca çayı	-	-	-
İncirli ova	İncirli ova			x				Yok			-	-	-	-
Karac asu	Karac asu AAT	X			X	X		Yok	1000	0,0081	Sarıca yer deresi	-	5000	-
	Ataey mir (doğal)	x						Yok	150	0,0015	Akkoy un Deresi	-	1200	-
	Yenic e (doğal)	x						Yok	200	0,0017	Dandal az çayı	-	1100	-
	Çamk öy AAT	X			X	X		Yok	100	0,001	Dere	-	500	-
Karpuzlu	Karpuzlu AAT	X			X	X		Yok	300	0,0023	Kocaçay	-	1500	61
Koçarlı	Bıyıklı AAT	X			X	X		Yok	160	0,001	DSİ Kanalı	-	1200	-
	Koçarlı AAT	X			X	X		Yok	1400	0,016	Büyük Menderes		9000	
Köşk	Başçayır AAT	x			x	x		Yok	150	0,001	DSİ kanalı	-	1600	-
	Çiftlik AAT	X			x	x		Yok	150	0,001	DSİ Kanalı	-	1500	-
Kuşadası	Kuşadası AAT	x			x	x	x	Var	89794	-	Ege Denizi	x	333800	610
	Yenik öy AAT	X			X	X		Yok	112	0,0012	Kuru dere yatağı	-	750	19,54
Kuyucak	Kuyucak AAT	x			x	x		Yok	1000	0,011	DSİ Kanalı	-	7000	150
	Başaran	x			x	x		Yok	250	0,0023	Dandal az Çayı	-	1400	-

	(doğal)													
	Horsulu (doğal)	x	x				Yok	750					2600	
	Kurtuluş (doğal)	X	x				Yok	275					1600	
	Pamukören (doğal)	x					Yok	530	0,005	Büyük menderes	-		3000	
	Yamalak (doğal)	x	x				Yok	275	0,0028	Büyük menderes	-		1900	
Nazilli	Nazilli AAT	x			x	x	Var	27000	0,27	Büyük menderes	-		110000	610
	İsabeyli AAT	X			X	X	Yok	750	0,0075	DSİ Kurutma	-		4900	-
	Sevindikli AAT	X			X	X	Yok	95	0,00085	Büyük menderes	-		460	-
	Bayındır AAT	X			X	X	Yok	180	0,05	Dere	-		1500	
Söke	Söke AAT	X			X	X	var	19000	0,127	DSİ 22 nolu Kanalı	-		70000	421
Sultanhisar	Sultanhisar AAT	X			X	X	Yok	976	0,0073	Büyük menderes	-		6000	152
	Atça Hancıoğlu AAT	x			x	x	Yok	600	0,0054	Akçay Sağ Sahil	-		3000	-
	Atça Akmuşluk AAT	x			x	x	Yok	600	0,0055	Akçay Sağ Sahil	-		3000	61
Yenipazar	Yenipazar AAT	X			x	x	Yok	900	0,007	Büyük menderes	-		6000	153

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde 1.484.079 dekar alanda sulu tarım ve 1.394.405 dekar alanda ise kuru tarım yapılmaktadır. İl genelinde 109700 ton gübre 518963,02 kg pestisit türleri (insektisit, fungusit, herbisit, akarisit, diğer) kullanılmıştır

B.3.2.2. Diğer

İlimizin bazı ilçelerinde vahşi depolama yapılmaktadır. Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan atık transfer istasyonları ile atıklar taşınmaktadır. Ayrıca yeni yapılacak olan transfer istasyonları ile ilçelerden katı atıklar toplanarak en yakın düzenli depolama tesisine gönderilecektir.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

Ulusal deniz izleme programımız ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik ve etkileri ile kimyasal ve ekolojik kalite durumunun izlenerek ve insan faaliyetlerinden kaynaklı baskı ve etkiler değerlendirilerek ulusal deniz ve kıyı yönetimi politikalarının ve stratejilerinin belirlenmesi/gözden geçirilmesi ve alınan önlemlerin etkilerinin takibine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır.

Denizlerde kirlilik ve kalite değerlendirmeleri su yönetimi birimi bazlı yapılmaktadır. Ekolojik kalite durumu ise 3 Biyolojik Kalite Elemanı (fitoplankton, makro alg ve bentik omurgasızlar) ile diğer destekleyici parametrelerin (besin elementleri; toplam fosfor, nitrat+nitrit, seki disk derinliği) ortak değerlendirmesi yapılarak ortaya konulmaktadır. 2017-2019 izleme programı izleme durumu ekolojik kalite durumu aşağıdaki çizelgede yer almaktadır.

Çizelge 16 – Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi

(SİM, 2024)

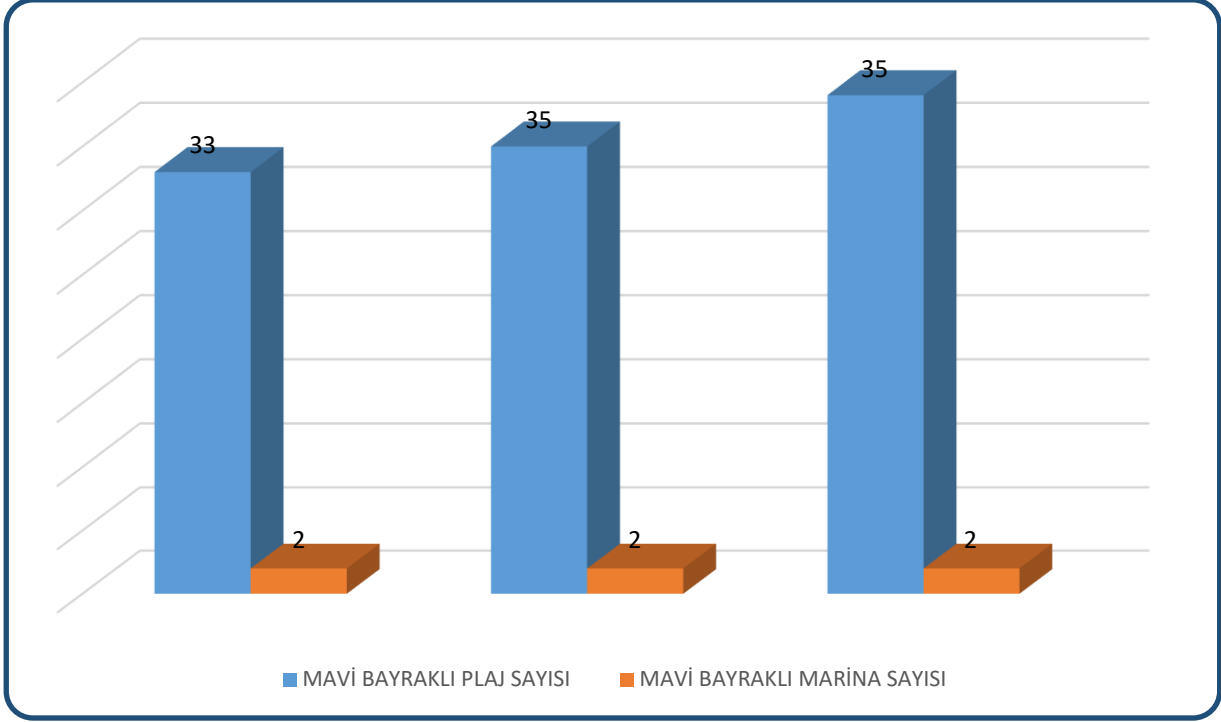
Su Yönetim Birimi Kodu	Su Yönetim Birimi Kapsadığı Alan	Ekolojik Kalite Durumu		
		2017	2018	2019
EGE 51	Didim	Orta	Zayıf	Kötü
EGE 61	Didim	-	İyi	Orta
EGE 62	Didim	-	İyi	-
EGE 71	Kuşadası	İyi	İyi	Orta

Ekolojik Kalite Renk Kodlaması

Çok İyi
İyi
Orta
Zayıf
Kötü

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

İlimizde denize kıyısı olan ilçelerimizde belirlenen noktalardan alınan deniz suyu numuneleri, İlimiz Halk Sağlığı Laboratuvarında analiz edilmektedir. Sonuçlar mavi bayrak projesi kapsamında değerlendirilmekte olup mavi bayraklı plaj ve marinaların sayısı aşağıda gösterilmiştir. 2020 yılında 35 mavi bayraklı plaj, 2 mavi bayraklı marina sayısına ulaşılmıştır.

Grafik 3 – 2023yılı itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı (mavibayrak.org.tr, 2024)

B.4.3. Acil Müdahale Planları

Çizelge 17 2023 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı (2024)

Şehir	Acil Müdahale Planı Hazırlaması Gerekten Kıyı Tesis Adedi	Onaylı Plana Sahip Kıyı Tesis Adedi
Aydın	3	3

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimizde gemilerden atık alma yetkisine sahip aşağıda belirtilen 3 adet kıyı tesisi bulunmaktadır.

- Tek-art Kalamış ve Fenerbahçe Marmara Tur. Tesisi A.Ş. Kuşadası Marina Şubesi
- Ege Liman İşletmeleri A.Ş. Kuşadası Yolcu Limanı
- Doğuş Didim Marina İşletmeciliği Tur. Tic. A.Ş

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

Çizelge 14 İlimizde yer alan denizlerdeki balık çiftliklerinin konum, üretim çeşidi ve kapasite bilgileri

(Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

Sıra	İl	İlçe	Sahibi	Yetiştiricilik Alan Adı veya No (1. Bölge)	Proje Kapasitesi (ton/yıl)	Yüzey Alanı (metrekare)	Üretilen Tür Adı	Yetiştirilme Belge No	Koordinat-1 (ED 50 veya WGS-84 (derece dakika saniye))	Koordinat-2 (ED 50 veya WGS-84 (derece dakika saniye))	Koordinat-3 (ED 50 veya WGS-84 (derece dakika saniye))	Koordinat-4 (ED 50 veya WGS-84 (derece dakika saniye))
1	Aydın	Didim	Kılıç Deniz Ürünleri Üretim İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Kılıç - Tarsu Deniz Balıkları Off Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09-36	37 27 32.24N , 27 07 18.03E	37 27 32.23N , 27 07 25.96E	37 27 23.50N , 27 07 25.95E	37 27 23.50N , 27 07 18.01E
2	Aydın	Didim	Kılıç Deniz Ürünleri Üretim İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Kılıç - Işık Deniz Balıkları Off Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09-34	37 27 32.05N , 27 08 17.77E	37 27 32.04N , 27 08 25.71E	37 27 23.30N , 27 08 25.70E	37 27 23.31N , 27 08 17.76E
3	Aydın	Didim	Gökçe Su Ürünleri Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Gökçe Su Ürünleri Deniz Balıkları Yetiştiriciliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Minekop, Sariağız	09-02	37 29 29.81N , 27 09 02,103 E	37 29 29.79N , 27 09 06.74E	37 29 14,88N , 27 09 01,99E	37 29 14,86N , 27 09 06,64E
4	Aydın	Didim	Gökçe Su Ürünleri Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Enver Kaba Deniz Balıkları Yetiştiriciliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Fangri Mercan	09-01	37 29 30.22N , 27 07 26.97E	37 29 30.20N , 27 07 33.08E	37 29 18.84N , 27 07 33.01E	37 29 18.86N , 27 07 26.90E
5	Aydın	Didim	Agromey Gıda ve Yem Sanayi Ticaret A.Ş.	Seçkin-1 Deniz Balıkları Yetiştiriciliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Fangri Mercan, Minekop, Sariağız	09-03	37 28 46.75N , 27 07 03.51E	37 28 46.75N , 27 06 56.52E	37 28 37.45N , 27 06 58.17E	37 28 37.45N , 27 07 03.49E
6	Aydın	Didim	Agromey Gıda ve Yem	Seçkin-2 Deniz Balıkları	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit,	09-04	37 28 46.02N	37 28 46.03N	37 28 32.92N	37 28 32.92N

			Sanayi Ticaret A.Ş.	Yetiştiriciliği Projesi			Fangri Mercan, Minekop, Sariağız		, 27 08 29.70E	, 27 08 24.40E	, 27 08 24.38E	, 27 08 29.67E
7	Aydın	Didim	Noordzee Su Ürünleri İhr. İth. San. ve Tic. A.Ş.	Noordzee Deniz Balıkları Off-Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Sivriburun Karagöz, Minekop, Sariağız	09-12	37 27 34.44N , 27 09 18.53E	37 27 34.42N , 27 09 24.63E	37 27 23.06N , 27 09 24.55E	37 27 23.09N , 27 09 18.45E
8	Aydın	Didim	Gümüşdoğa Su Ürn. Üret. İhr. ve İth. A.Ş.	Olivka-1 Deniz Balıkları Yetiştiriciliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09-22	37 28 18.27N , 27 09 04.17E	37 28 18.24N , 27 09 10.27E	37 28 06.88N , 27 09 10.19E	37 28 06.91N , 27 09 04.09E
9	Aydın	Didim	Gümüşdoğa Su Ürn. Üret. İhr. ve İth. A.Ş.	Olivka-2 Deniz Balıkları Yetiştiriciliği Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek	09-25	37 28 42.20N , 27 07 39.51E	37 28 42.29N , 27 07 43.58E	37 28 35.81N , 27 07 43.80E	37 28 35.72N , 27 07 39.73E
10	Aydın	Didim	Kılıç Deniz Ürünleri Üretim İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	Şengence Deniz Balıkları Off-Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Sargoz, Sivriburun Karagöz, Minekop, Sariağız	09-31	37 29 30.42N , 27 06 40.14E	37 29 30.39N , 27 06 46.25E	37 29 19.04N , 27 06 46.18E	37 29 19.06N , 27 06 56.44E
11	Aydın	Didim	Gümüşdoğa Su Ürn. Üret. İhr. ve İth. A.Ş.	Uğur Balıkçılık Deniz Balıkları Off-Shore Projesi	2000	52,500	Çipura, Levrek, Sinagrit, Minekop, Sariağız,	09-26	37 29 30.02N , 27 08 13.80E	37 29 29.99N , 27 08 19.91E	37 29 18.64N , 27 08 19.83E	37 29 18.66N , 27 08 13.73E

B.4.6. Deniz Çöpleri

Deniz çöpleri konusunda ildeki mevcut kirlilik durumuna, baskılara, mevcut ve planlanan çalışmalara değinilmelidir.

İlimiz genelinde yoğun bir deniz çöpleri kirliliği mevcut değildir. Ancak yerleşim yerlerinde özellikle yaz aylarında nüfus artışı ile birlikte Kuşadası, Davutlar, Didim bölgelerinde oluşan evsel nitelikli katı atık ve atıksu kaynaklı kirlilik tehdidine yönelik düzenli olarak katı atık yönetim hizmetleri ve

atıksu bertarafına ilişkin çalışmaların herhangi bir aksaklığa mahal verilmeden yapılması gerekmektedir.

İlimiz genelinde de yerleşim yerleri ve karayolu kaynaklı deniz çöpleri oluşmakta, oluşan bu deniz çöpleri de İlimizin turizm faaliyetlerine engel oluşturmaması için ilgili belediyeler aracılığıyla düzenli olarak temizlenmektedir.

Sadece halkın kullanmadığı sahil şeridi, özellikle Delta Yarımadası bölgesinde Milli Park kıyılarında özellikle Sazlık 1 ve Sazlık 2 mevkieinde bulunan koylarda ve Sisam (Samos) adasından denize atılan atıkların biriktiği alanlarda ciddi deniz çöpü oluşumu gözlenmektedir. Bu bölge ise Dilek Yarımadası Büyük Menderes Deltası Milli Park Müdürlüğü koordinesinde ilgili belediye başkanlığı ile atıkların toplanması sağlanmalıdır.

İlimiz sınırları içerisinde bulunan ve bu sınırlar içinde Ege Denizine dökülen Büyük Menderes Nehri üzerinde karasal kaynaklı evsel atıkların, tarımda kullanılan tarım ilaçları ve ambalajları vb atıkların denize ulaşması engellenmelidir.

İlimize ait Deniz Çöpleri Eylem Planı (2020-2025) hazırlanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilmiş, Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü internet sitesine eklenmiştir. Bu plan, 10.06.2019 tarih ve 2019/9 sayılı Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi gereği deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik yapılacak çalışmalar ile kıyıda atıkların oluşumundan bertarafına kadar olan sürecin etkin şekilde yönetilebilmesi amacı ile hazırlanmıştır. Deniz çöplerinin oluşumundan bertarafına kadarki süreçte ekolojik denge ve insan sağlığına zarar vermeden yönetiminin sağlanması, atık oluşumunun azaltılması, atıkların yeniden kullanımı, geri dönüşümü, geri kazanımı vb. çalışmaların düzenli ve sürekli bir şekilde yapılabilmesi ile takibinin temin edilmesi için gereklidir.

Planın sürdürülebilir olması bakımından tüm paydaşların plan içeriğindeki tablo 13'te yer alan iş termin planında verilen görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi, yapılan çalışmaların ayrıntılı olarak komisyonla paylaşılması ve koordineli çalışılması gerekmektedir. Eylem Planında yer alan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde yaşanan sorunlar, plandan sapma olması durumunda; nedenleri ve bu sapmaların bir sonraki yıl içerisinde telafi edilmesine yönelik alınacak önlemlerle ilgili olarak Valilikçe telafi faaliyetleri belirlenir ve uygulanması için ilgili kurum/kuruluş ve işletmelere Vali tarafından yazılı olarak tebliğ edilir.

Plajlarda yapılan çalışmalara ek olarak tüm plajlarda mavi bayrak şartlarının sağlanması bu plajlarda deniz çöplerinin yönetiminin yapılmasına katkı sağlayacaktır.

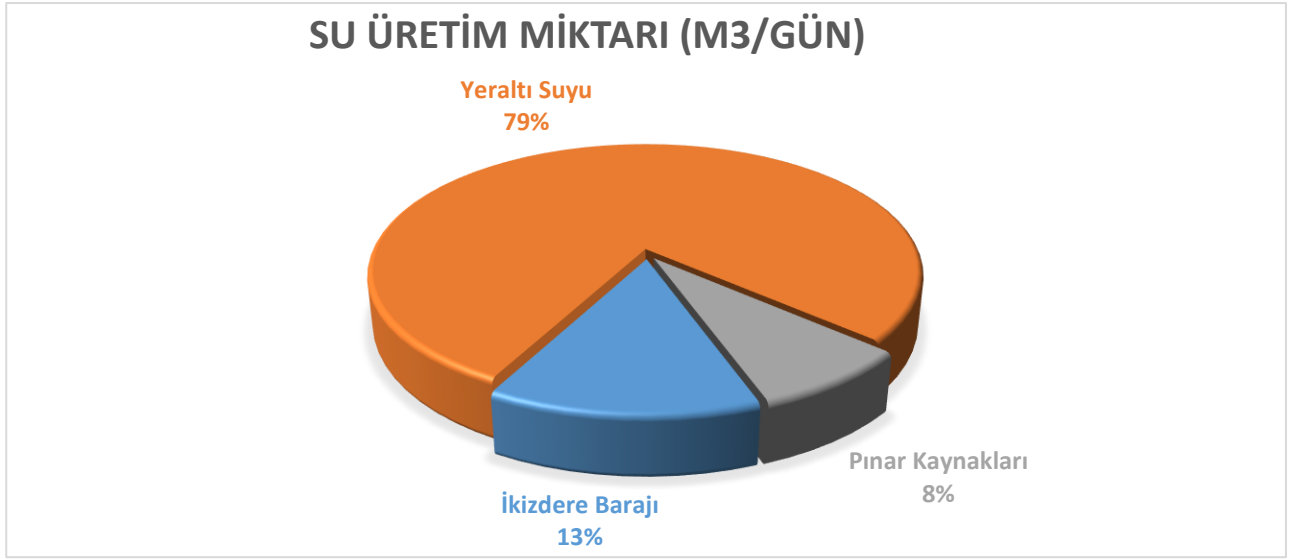
B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

Aydın İlinin içmesuyu ihtiyacı İkizdere Barajı, Yeraltı Su Kaynakları ve Pınar Kaynaklarından sağlamaktadır. 2023 yılı itibarı ile Aydın İlindeki su kaynaklarından temin edilen su miktarları;

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Su Kaynağı	Su Üretim Miktarı (m ³ /gün)
İkizdere Barajı	18.865.632
Yeraltı Suyu	110.587.780
Pınar Kaynakları	11.357.808
Toplam:	140.811.220

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Aydın İli genelinde 1590 adet kuyu aktif olarak su temininde kullanılmaktadır.

Çizelge 15 Yeraltı Su kaynaklarından temin edilen su miktarı

(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Aydın Merkez Kuyu(Tüm Kuyular Toplam)	(m³/yıl)	465,048
--	----------------------------	----------------

Çizelge 16 2023 Yılı Su Tüketimleri

(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

SIRA NO	KULLANIM YERİ	MİKTARI (M3)
1	KONUT	62.414.121
2	SANAYİ KURULUŞU	8.224.378
3	DİĞER	8.183.425

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Çizelge 17 Aydın Büyükşehir Belediyesi İlçe Debi Değerleri 2020

BOZDOĞAN	13.797.000,00 (m ³ /yıl)
BUHARKENT	6.527.952,00 (m ³ /yıl)
ÇİNE	15.515.712,00 (m ³ /yıl)
DİDİM	22.832.064,00 (m ³ /yıl)
EFELER KIRSAL MAHALLELER	12.772.080,00 (m ³ /yıl)
GERMENCİK	10.201.896,00 (m ³ /yıl)
İNCİRLİOVA	7.458.264,00 (m ³ /yıl)
KARACASU	5.203.440,00 (m ³ /yıl)
KARPUZLU	4.856.544,00 (m ³ /yıl)
KOÇARLI	8.782.776,00 (m ³ /yıl)
KÖŞK	4.020.840,00 (m ³ /yıl)
KUŞADASI	28.429.704,00 (m ³ /yıl)
KUYUCAK	12.125.592,00 (m ³ /yıl)
NAZİLLİ	25.528.392,00 (m ³ /yıl)
SÖKE	20.593.000,00 (m ³ /yıl)
SULTANHİSAR	2.743.632,00 (m ³ /yıl)
YENİPAZAR	4.730.400,00 (m ³ /yıl)

Çizelge 18 Aydın Büyükşehir Belediyesi Kuyu Debi Değerleri 2024

İLÇE	KÖY ADI	HAŞEM Q: (mt - lts) yada (mt - m ³)
DİDİM	AKBÜK (Camii yani)	108 mt - 6lts
DİDİM	AKBÜK HAZIR SU mühendisler sitesi 1	206 mt - 8lts
DİDİM	AKBÜK HAZIR SU mühendisler sitesi 2	206 mt - 8lts
DİDİM	AKBÜK HAZIR SU 2	150 mt - 5lts
DİDİM	AKBÜK (Ali abi Bahçe İçi)	
DİDİM	AKBÜK (Ali abi Bahçe arkası)	240 mt - 5lts
DİDİM	AKBÜK (Beton köprü mevkii milli eğitim kuyusu)	200 mt - 7 lts
DİDİM	AKBÜK (Beton köprü mevkii dere içi 15 nolu kuyu)	150m-33m ³ /80m-60m ³
DİDİM	AKBÜK (Beton köprü mevkii dere içi 6 nolu kuyu)	
DİDİM	AKBÜK (HEKİMLER mevkii terfi)	180 mt - 4lt
DİDİM	AKBÜK Kırık içi mevkii Harnup ağacı karşısı kuyusu	167 mt - 5lts
DİDİM	AKBÜK(Kırık içi mevkii)	165m-24m ³ /90-51m ³
DİDİM	AKBÜK (Kırık içi Ana Su Deposu altı kuyusu)	
DİDİM	AKBÜK (Kırık içi Kadriye Tebeş kuyusu)	126m-38m ³ /263m-16m ³
DİDİM	AKBÜK(Kırık içi terfi altı	169m-8,5lt
DİDİM	AKBÜK (KIRK içi mevkii kuyu 2017)	223M-24M ³ /122M-51M ³
DİDİM	AKBÜK (Kırık içi Yılansu mevkii	346m-12m ³ /128m-28m ³

DİDİM	AKBÜK NATO Kırk içi	
DİDİM	AKBÜK NATO Kırkiçi mevkii	251m-3lts
DİDİM	AKBÜK NATO Kırkiçi 2 mevkii	261m-3lts
DİDİM	AKBÜK (NATO Yanı)	150 mt - 7,5 lts
DİDİM	AKBÜK (NATO YANI)	242m - 7m ³ /90m - 22m ³
DİDİM	AKBÜK (KUMKENT terfi merkezi)	150 mt - 4lts
DİDİM	AKBÜK TERFİ POMPASI(NATO YOLU ÜZERİ)	290m-12m ³ /121m-28m ³
DİDİM	AKBÜK (Uşaklılar sitesi)	215m-10m ³ /138m-19m ³
DİDİM	AKBÜK (izci kampı)	120M-4LTS
DİDİM	AKBÜK SANAYİ YANI	126/6LT
DİDİM	AKBÜK SİTE İÇİ	123/6LTS
DİDİM	AKBÜK TRAFYO YANI	
DİDİM	AKBÜK NURULLAH KOCABIYIK İLKOKULU	120M-4LTS
DİDİM	AKBÜK (milli eğitim yanı)	261mt - 3lts
DİDİM	AKKÖY (kocabahçe mevkii)	179 mt - 4,8m ³
DİDİM	AKKÖY (Ovadaki bina içi) İsmail abi	140mt - 8lts
DİDİM	AKKÖY 2	
DİDİM	AKKÖY HAZIR SU	100m-2lts
DİDİM	AKYENİ KÖY (sarıç mevkii)	190 mt - 15 lts
DİDİM	AKYENİ KÖY (sarnıç)	209m-7m ³ /79m-22m ³
DİDİM	AKYENİKÖY (Sarnıç -2)	142 mt - 6 lts
DİDİM	AKYENİKÖY (Sarnıç karşısı zeytinlik içi)	175mt - 8lts
DİDİM	AKYENİKÖY	
DİDİM	AKYENİKÖY 3 nolu	
DİDİM	AKYENİKÖY 6 Nolu (sarnıç içi)	250 mt - 3 lts
DİDİM	AKYENİKÖY -2 (TOKİ YANI)	
DİDİM	BALAT	283mt - 3lts
DİDİM	BATIKÖY	172/3LTS
DİDİM	BENZİNLİK ARKASI	
DİDİM	BAHÇESEHİR	213/2,5-80/18,5
DİDİM	DENİZKÖY İÇME SUYU	
DİDİM	DENİZKÖY 6 NOLU KUYU	130M - 10LTS
DİDİM	DENİZKÖY 7 NOLU (BETONKÖPRÜ)	
DİDİM	EGE GÜNEŞİ POMPASI	
DİDİM	HAVA KUVETLERİ YAN	
DİDİM	İTFAİYE İÇİ POMPASI	88 mt - 12 m ³
DİDİM	KAVAK BOĞAZI K:13 NOLU KUYU (şükrü -1)	115 mt - 6 lts
DİDİM	KAVAK BOĞAZI ALİ BAKAY KUYUSU	210m-3lts
DİDİM	KAVAK BOĞAZI şükrü-2 KUYUSU K:16	250 mt - 3 lts
DİDİM	KAVAK BOĞAZI KUYUSU K:19	
DİDİM	KAVAK BOĞAZI - MERYEM	190 mt - 8lts
DİDİM	KAVAK BOĞAZI İSMET BAHÇE	165m-24m ³ /90-51m ³
DİDİM	KAVAKBOĞAZI MEVKİİ 3 NOLU	106m - 60m ³
DİDİM	KAVAKLI MEVKİİ kuyusu	190m-5lts
DİDİM	KOKİNA 1	234m-72m ³
DİDİM	KOKİNA 2	220 mt - 100 m ³
DİDİM	KOKİNA 3	
DİDİM	MERKEZ Hisar mah. Kamacı su pom.	205m-8lts
DİDİM	MERKEZ İmbat Cad. Stadyum arkası	225m-36m ³ /143m-58m ³
DİDİM	MERKEZ İmam Hatip okulu karşısı	225m-36m ³ /143m-58m ³

DİDİM	MERKEZ - Ege Caddesi Maliyeciler muhiti	225m-36m ³ /143m-58m ³
DİDİM	MERKEZ - ESKİ MEZARLIK KUYUSU	
DİDİM	MERKEZ Jantsa bar yanı kuyusu	110 mt - 15 lts
DİDİM	MERKEZ Jantsa cami yanı kuyusu	
DİDİM	MERKEZ Jantsa park içi kuyusu	
DİDİM	MERKEZ - 5000 Tonluk depo	75m-16m ³ /40m-120m ³
DİDİM	MERKEZ	
DİDİM	MERKEZ (FEVZİ PAŞA POMPASI)	263m-2,5lt/97m-18lt
DİDİM	MERKEZ- 2 (Askinin açtığı yeni kuyu 2015)	
DİDİM	MERKEZ -AYDIN ABİ BAHÇE İÇİ KUYUSU	230m-24m ³ /180m-32m ³
DİDİM	MERKEZ (BAHÇELİ KÖY POMPASI)	159 mt - 17lts
DİDİM	MERKEZ (Mavi şehir Aykar sitesi yanı)	150 mt - 15 lts
DİDİM	MERKEZ -4 (BLUBEY PARK SİTE GİRİŞİ	
DİDİM	MERKEZ- 5 (EROLTAŞ BÜFE YANI POMPASI)	186m - 36m ³ /118m-58m ³
DİDİM	MERKEZ-6 (TRAFİKO YANI POMPASI)	
DİDİM	MERKEZ BAHÇE	
DİDİM	MERKEZ - Liman yolu Hasan abi tedarik yanı	150M-15LT
DİDİM	MERKEZ İŞİL MÜH.	
DİDİM	MERKEZ YÜKSELEN VİLLA 2 NOLU	
DİDİM	MEZARLIK İÇİ	
DİDİM	TERFİ MERKEZİ 5000'LİK DEPO	50 mt - 30 lts
DİDİM	YEŞİLKENT ALPEK KABLOLU KUYU	225m-36m ³ /143m-58m ³
EFELER	ADNAN MENDERE MAH. AKSU YANI	150mt - 3lts /140mt - 2lts
EFELER	ADNAN MENDERE MAH. PARK İÇİ	
EFELER	ALANLI	86m-0m ³ /62m-9m ³
EFELER	ALATEPE (Askinin açtığı yeni kuyu 2017)	200m-7m ³ /79m-22m ³
EFELER	ARMUTLU	160 mt - 8 lts
EFELER	AŞAĞI KAYACIK kuyusu H.S)	210 mt - 2lts
EFELER	BADEMLİ	247m - 0m ³ / 188m - 3,6m ³
EFELER	BADEMLİ (YOL KENARI)	206m - 9m ³ / 75 m - 15m ³
EFELER	BADEMLİ (YOL KENARI)	
EFELER	BALTAKÖY pompası	336 mt - 24 m ³ / 135 mt - 60 m ³
EFELER	BALTAKÖY 42. Mühümmet birlik komutanlığı	137m-3m ³ /24m-16m ³
EFELER	BOĞAZIÇI -YENİKÖY -OVAEYMİR	150m-20lts
EFELER	BÖCEK	336m-3m ³ /180m-12m ³
EFELER	BÖCEK mah. Yedek Pompası	150 mt - 3,5 lts
EFELER	ÇEŞTEPE (depo içindeki HAZIRSU pompa)	55m-60m ³ /32m-104m ³
EFELER	ÇEŞTEPE (Hazır su) 2 nolu	
EFELER	ÇEŞTEPE (tel kafes içindeki pom.) otoban	140 mt - 10 lts
EFELER	DAĞEĞMİR	197m-1,8m ³ /66m-6m ³
EFELER	DALAMA pompası	245m-36m ³ /155m-58m ³
EFELER	DALAMA YENİKÖY	123m-24m ³ /103m-32m ³
EFELER	DALAMA KIRKLAR	200 mt - 5lts
EFELER	DEDEKUYU 14	
EFELER	DEDE KUYUSU 10 (polis okulun yanı)	130 mt - 6 lts / 85 mt - 15 lts
EFELER	DEDEKUYU 2	
EFELER	DEREKÖY	
EFELER	DOĞANKÖY pompası	329M-1,4lts / 204m - 5lts
EFELER	EMİRDOĞAN	100 mt - 3lts
EFELER	GÖDRENLİ 1 nolu	224m-2lts/120m-10lts
EFELER	GÖLCÜK(2015 ASKİNİN açtığı kuyu)	225 mt -1,5m ³ / 160 mt -2,5m ³
EFELER	GÖLHİSAR	224 mt - 2 lts / 120 mt - 10 lts

EFELER	GÖLHİSAR	170 mt - 10lts
EFELER	GÖZPINAR (2015 ASKİ'nin açtığı kuyu)	234 mt - 12m ³ / 115 mt - 28m ³
EFELER	HOROZKÖY(Askinin açtığı kuyu 2017)	210m-2lts
EFELER	İ.S ARITMA TERSUF HAVUZU	30M-15M ³
EFELER	İLYASDERE	
EFELER	İMAMKÖY (Yol kenarındaki kuyu)	182m-12m ³ /95m-28m ³
EFELER	İMAMKÖY	
EFELER	KALFAKÖY	137 mt - 3m ³ /24 mt - 15,6m ³
EFELER	KARAHAYIT	450m-7m ³ /223m-25m ³
EFELER	KARAKÖY	180/3LTS
EFELER	KARDEŞKÖY ERİK TARLASI (kahvenin yanı)	127m-5lts/53m-30lts
EFELER	KARDEŞKÖY İÇME SUYU POMPASI	
EFELER	KENKER	100-1LTS/131-0LTS
EFELER	KENKER (Askinin açtığı yeni sondaj 2017)	328m-0 m ³ /248m-3,6 m ³ /183m -4,8 m ³
EFELER	KIZILCAKÖY (İl özel idare açtığı 1 nolu)	
EFELER	KIZILCAKÖY (il özel idare açtığı 2 nolu)	165m-24m ³ h/90m-51m ³ h
EFELER	KOCAGÜR	
EFELER	KOCAGÜR (Hidroforlu depo)	
EFELER	KOCAGÜR (ASKİ'nin açtığı kuyu açık alandaki)	130 mt - 18 m ³ / 30 mt - 68 m ³
EFELER	KOCAGÜR (ASKİ'nin açtığı kuyu açık alandaki)	60 mt - 10 lts
EFELER	KOZALAKLI	213 mt - 4 lts/200m-5lt
EFELER	KULOĞULLARI 1 nolu	
EFELER	KULOĞULLARI 2 nolu kafes tel içindeki	150 mt - 1lts
EFELER	KULOĞULLARI 3 nolu	265 m - 4m ³ / 50 m - 24m ³
EFELER	KULOĞULLARI(2015 ASKİ'nin açtığı kuyu)	250 mt - 3 lts
EFELER	KULLOĞULLARI (280 mt - 2lts
EFELER	KUYUCULAR	
EFELER	KUYULU	91 mt - 12m ³ / 50 mt - 28m ³
EFELER	KUYULU (Hazır su)	
EFELER	KUYULU (Hazır su) Yedek pompa	
EFELER	KUYULU (Eski kuyu yeni montaj)	110 mt - 3lts
EFELER	MENDERES 1	
EFELER	MESUTLU	282 mt - 10m ³ / 110 mt - 19m ³
EFELER	MERKEZ ATIK SU TESİSİ	120 mt - 20m ³ / 80 mt - 33m ³
EFELER	MERKEZ STADYUM YANI	
EFELER	MERKEZ - AYBA POMPASI	
EFELER	MERKEZ - TEKSTİL POMPASI	
EFELER	OVAEYMİR	130 mt - 10lts
EFELER	PAŞAYAYLASI KARAKÖY 2	173 mt - 0 m ³ / 124 mt - 9m ³
EFELER	PINARDERE(AŞAĞI KUYU)	75m-7lts
EFELER	PINARDERE(YUKARI KUYU)(DEPO YANI)	164m-18m ³ /54m-6m ³
EFELER	PINARDERE YEDEK - BATI	70 mt - 3 ltsn
EFELER	PINARDERE YEDEK - DOĞU	85m-16m ³
EFELER	SARI BİNA ARKASI A.B.ŞEHİR	120 mt - 20 lts
EFELER	SAVRANDERE	89M-28m ³ /171-12m ³
EFELER	SERÇEKÖY	204 - 4 m ³ / 40 mt - 25 m ³
EFELER	SERÇEKÖY İ.Ö. İDARE DEPOSUNDAKİ pompa	175 mt - 3 m ³ / 27 mt - 15,6 m ³
EFELER	SIRALILAR	180 mt - 2 lts
EFELER	ŞAHNALI pompası	167m - 38m ³ / 348m-16m ³
EFELER	ŞEVKETİYE (Bina içi)	110mt - 3lts
EFELER	TEPEKÖY	309m-3m ³ /39m-15,6m ³
EFELER	TEPEKÖY (hayvan çifliğinin yanındaki pompa)	301 mt - 1 lts / 193 mt - 5 lts
EFELER	TEPEKÖY (Vatandaşın kuyusu(Mehmet Yıldırım))	250 mt - 3 lts
EFELER	TOPLAMA MERKEZİ	
EFELER	UMURLU 3 NOLU	
EFELER	UMURLU 2 NOLU	

EFELER	UMURLU 1 NOLU	164 mt - 60 m ³ / 94 mt - 104m ³
EFELER	YAĞCILAR	130m-4,8m ³ / 233m-0m ³ / 176m-3,6m ³
EFELER	YENİKÖY	164M-60M ³ /94M-104M ³
EFELER	YILMAZKÖY pompası (müftüoğlu altı)	173 mt -15m ³ / 71 mt - 42m ³
EFELER	YILMAZKÖY YDK pom (imamköy)	256 mt -2 lts / 143 mt - 10 lts
KOÇARLI	AKMESCİT (Hazır su)	169m-1lts/80m-4,5lts
KOÇARLI	AKMESCİT (ASKİ'nin Açtığı yeni kuyu 2016)	275 mt - 1 lts
KOÇARLI	BAĞCILAR(ASKİ'nin Açtığı yeni kuyu 2015)	327 mt - 0m ³ / 248 mt - 3,6m ³
KOÇARLI	BAĞCILAR(ASKİ'nin Açtığı yeni kuyu 2017)	79m-22m ³ /209m-7m ³
KOÇARLI	BAĞCILAR-1 (çatılı saç barakalı kuyu)	192 mt - 4,8 m ³
KOÇARLI	BAĞCILAR HAZIRSU	105m-7m ³ /42-22m ³
KOÇARLI	BAĞCILAR-2 (bina içindeki kuyu)	220 mt - 3,6 m ³ /163 mt - 4,8 m ³
KOÇARLI	BELEDİYE ŞANTİYE İÇİ	72m-12lts
KOÇARLI	BIYIKLI	
KOÇARLI	BIYIKLI (İLLER Bankası eski kuyusu)	160mt - 8lts
KOÇARLI	BİRCİ	86/0m ³ -62/9m ³
KOÇARLI	BOĞAZIÇI	100m - 6lt
KOÇARLI	BOYDERE	100m - 3lt
KOÇARLI	BOYDERE 2	100m - 6lt
KOÇARLI	BÜYÜKDERE	70 mt - 10 lts
KOÇARLI	CİNCİN	202-9/337-2
KOÇARLI	ÇAKIRBEYLİ (camii karşısı)	70 mt - 3 ltsn
KOÇARLI	ÇAKIRBEYLİ (Çay kenarındaki kuyu)	
KOÇARLI	ÇAKMAR	209m-7m ³ /79m-22m ³
KOÇARLI	ÇALLI	
KOÇARLI	ÇEŞME	100M - 3LT
KOÇARLI	ÇULHALAR AÇIK ALAN	178m-4,2m ³ /420mt-1,5m ³
KOÇARLI	ÇULHALAR (Zeytin yağ fabrikası yanı) yeni montaj	137m-3m ³ /24m-15,6m ³
KOÇARLI	ÇULHALAR (yeni montaj - orman içi)	190m - 2lts
KOÇARLI	DEDEKÖY ESKİ	TERS PASO
KOÇARLI	DEDEKÖY-2	200 mt - 7 lts
KOÇARLI	DEDEKÖY-1	
KOÇARLI	DEREKÖY pompası (ASKİ'nin açtığı kuyu)	180 mt - 2 lts
KOÇARLI	ESENTEPE	137m-3m ³ /14m-15,6m ³
KOÇARLI	ESENTEPE (Askinin açtığı kuyu 2016)	210 mt - 2lts
KOÇARLI	ESENTEPE (YAYLA)	102m-12m ³ /191m-3m ³
KOÇARLI	EVSEKLER	90m-3lts
KOÇARLI	GAFFARLAR	245 mt - 0 m ³ / 192 mt - 4,8 m ³
KOÇARLI	GAFFARLAR (yeni kuyu ASKİ'nin açtığı kuyu)	140 mt - 3 lts
KOÇARLI	GÖZKAYASI AÇIK ALANDAKİ KUYU	230 mt - 2 lts
KOÇARLI	GÖZKAYASI(HASANCILAR MAH.)	328 mt - 0m ³ / 248 mt - 3,6m ³
KOÇARLI	GÖZKAYASI (İSMAİL ONBAŞI MAH.)	169 mt - 1lt / 80 mt - 4,5lt
KOÇARLI	GÜDÜŞLÜ	100m-36m ³ /68m-58m ³
KOÇARLI	HACIHAMZALAR	
KOÇARLI	HALİLBEYLİ	142 mt - 6lts
KOÇARLI	HAYDARLI	
KOÇARLI	KARAAĞAÇ	242m-3m ³ /32m-15,6m ³
KOÇARLI	KARACAÖREN	103 mt - 3,5lt
KOÇARLI	KASAPLAR	142 mt -12m ³ / 75 mt - 28m ³
KOÇARLI	KIZILCABÖLÜK (Askinin açtığı kuyu 2016)	140 mt - 3 lts
KOÇARLI	KIZILKAYA (YOL KENARINDAKİ KUYU)	210m-3lts
KOÇARLI	KIZILKAYA (HİDRAFORLU BİNALI KUYU)	255 mt - 3 m ³ /212 mt - 3,6 m ³ - 4,2 m ³
KOÇARLI	KIZILKAYA (Askinin açtığı 2017 kuyu)	100m-15m ³ /200m-12m ³ /250m-9m ³
KOÇARLI	KIZILKAYA HAZIR SU	
KOÇARLI	KULLAR	190 mt - 2 lts

KOÇARLI	MERKEZ MEYDAN 9 KUYUSU	75m - 7lts
KOÇARLI	MERSİNBELEN	180 mt - 3 m ³ / 118 mt - 18 m ³
KOÇARLI	ORHANIYE	54mt - 8lts
KOÇARLI	SAPALAN	240 mt - 2 lts
KOÇARLI	SATILAR	170 mt - 3 lts
KOÇARLI	SATILAR (ASKİ'nin Açtığı Yeni Kuyu)	190 mt - 2 lts
KOÇARLI	SOBUCA	145 mt - 3lts
KOÇARLI	ŞAHİNCİLER -1 (yeni kuyu ASKİ)	179 mt - 3m ³ / 27m - 15,6m ³
KOÇARLI	ŞAHİNCİLER -2 yedek pompası	179 mt - 3m ³ / 27m - 15,6m ³
KOÇARLI	ŞENKÖY pompası	130 mt - 10 lts
KOÇARLI	TEKELİ (köy içindeki pompası)	256 mt - 4,2lts
KOÇARLI	TİĞİLLAR (hazır su)	77m-0lt/60m-4lt
KOÇARLI	TİMİNCİLER	190 mt - 2lts
KOÇARLI	YAĞCIDERE (hazır su pompası)	246m-1,8m ³ /71m-6m ³
KOÇARLI	YAĞCIDERE (hazır su pompası) YEDEK	197m-1,8m ³ /66m-6m ³
KOÇARLI	YAĞHANLI	179 mt - 3m ³ / 27m - 15,6m ³
KOÇARLI	YENİKÖY (bağarasından yeniköye basan)	188m-24m ³ /144-43m ³
KOÇARLI	YENİKÖY (Aski nin açtığı yeni kuyu 2016)	171m-12m ³ /84m-28m ³
KOÇARLI	YENİKÖY (Askinin açtığı yeni kuyu 2017) Güdüşlü	242m-3m ³ /32m-15,6m ³
KOÇARLI	ZEYTİNKÖY bina içindeki kuyu	110m-3lts
KOÇARLI	ZEYTİN köy bina dışındaki kuyu	154 mt - 3,6 m ³ / 94 mt - 10,8 m ³

İÇME SUYU ARITMA TESİSLERİ				
S.NO	İLÇELER	MAHALLE	ARITMA TİPİ	m ³ /h
1	AYDIN	Kalfaköy Mahallesi (Topyatağı)	43.200 m ³ /gün kapasiteli İçme Suyu Arıtma Tesisi	1800
2	AYDIN	Kemer Mahallesi (Balıkköy)	64.800 m ³ /gün kapasiteli İçme Suyu Arıtma Tesisi	2700
3	BUHARKENT	Ericek Mahallesi	Kum Filtrasyon Sistemi	18
4	BOZDOĞAN	Kızıltepe-Konaklı-Tütüncüler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
5	BOZDOĞAN	Kılavuzlar Mahallesi	Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
6	ÇİNE	Seferler-Develiler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,20
7	ÇİNE	Akdam Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
8	ÇİNE	Altınova Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
9	ÇİNE	Elderesi Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	13
10	ÇİNE	Camızağılı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
11	ÇİNE	Cumalı Mahallesi	Arsenik-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
12	ÇİNE	Çaltı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	54
13	ÇİNE	Hasanlar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	8
14	ÇİNE	Hallaçlar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
15	ÇİNE	Kavşit Mahallesi	Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
16	ÇİNE	Kirazderesi Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
17	ÇİNE	Kuruköy Mahallesi	Arsenik-Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	36
18	ÇİNE	Özeren Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
19	ÇİNE	Sağlık Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
20	ÇİNE	Seferler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
21	ÇİNE	Soğukoluk Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	13
22	ÇİNE	Yağcılar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
23	ÇİNE	Dereli Mahallesi	Kum Filtrasyon Sistemi	5
24	EFELER	Armutlu Mahallesi	Demir-Mangan-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
25	EFELER	Böcek Mahallesi	Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
26	EFELER	Göhlisar Mahallesi	Demir-Mangan-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	36
27	EFELER	Karaköy Mahallesi	Kum Filtrasyon Sistemi	7
28	EFELER	Kuloğulları Mahallesi	Demir-Mangan-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
29	EFELER	Savrandere Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
30	EFELER	Şahnalı Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
31	EFELER	Tepeköy Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10
32	GERMENCİK	Abdurrahmanlar Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
33	GERMENCİK	Çamköy Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
34	GERMENCİK	Çarıklar Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
35	GERMENCİK	Meşeli Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6

36	GERMENCİK	Moralı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
37	GERMENCİK	Uzunkum Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
38	İNCİRLİOVA	Palamut Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	15
39	KARPUZLU	Akçaabat Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	11
40	KARPUZLU	Akçaabat-Ören Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
41	KARPUZLU	Mutluca Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
42	KARPUZLU	Çobanisa Mahallesi	Demir-Mangan-Renk-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
43	KARPUZLU	Yahşiler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
44	KARPUZLU	Ektirli Mahallesi	Arsenik-Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
45	KARPUZLU	Kocası Mahallesi	Kum Filtrasyon Sistemi	6
46	KARPUZLU	Ömerler Mahallesi	Demir-Mangan-Renk İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
47	KARPUZLU	Tekeler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
48	KOÇARLI	Bağcılar Mahallesi	Arsenik-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
49	KOÇARLI	Bıyıklı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	52
50	KOÇARLI	Birci Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	18
51	KOÇARLI	Boğaziçi Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
52	KOÇARLI	Büyükdere Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	9
53	KOÇARLI	Çallı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
54	KOÇARLI	Dedeköy Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
55	KOÇARLI	Esentepe Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	12
56	KOÇARLI	Evsekler Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	16
57	KOÇARLI	Güdüştü Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
58	KOÇARLI	Hacıhamzalar Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
59	KOÇARLI	Haydarlı Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
60	KOÇARLI	Karaağaç Mahallesi	Arsenik-Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
61	KOÇARLI	Kasaplar Mahallesi	Arsenik-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	36
62	KOÇARLI	Karacaören Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	14,4
63	KOÇARLI	Kızılkaya Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	15
64	KOÇARLI	Sapalan Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
65	KOÇARLI	Satılar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
66	KOÇARLI	Sobuca Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
67	KOÇARLI	Şenköy Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
68	KOÇARLI	Timinciler Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
69	KOÇARLI	Yeniköy Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25
70	KARACASU	Nargedik Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
71	KARACASU	Yazır Mahallesi	Kum Filtrasyon Sistemi	5
72	KUYUCAK	Çobanisa Mahallesi	Mangan-Nitrat-Sülfat İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	43,2
73	KUYUCAK	Ovacık Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
74	NAZİLLİ	Aşağıörencik Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6

75	NAZİLLİ	Bağcılı Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Bakır-Nikel-Kadmiyum İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
76	NAZİLLİ	Derebaşı-Yavansu Mahallesi	Mangan-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
77	NAZİLLİ	Gedik Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
78	NAZİLLİ	Işıklar Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
79	NAZİLLİ	Karahallı Mahallesi	Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
80	NAZİLLİ	Avra Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
81	NAZİLLİ	Kestel Mahallesi	Arsenik-Mangan-Sülfat-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
82	NAZİLLİ	Kocakesik Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
83	NAZİLLİ	Ovacık Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	7,2
84	NAZİLLİ	Semali Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum-Kadmiyum-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10,8
85	SÖKE	Akçakaya Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	54
86	SÖKE	Arslyanyaylası Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	10
87	SÖKE	Avşar Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
88	SÖKE	Bayırdamı Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	14,4
89	SÖKE	Çalıköy Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	13
90	SÖKE	Çavdar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	15
91	SÖKE	Hisartepe Mahallesi	Kum Filtrasyon Sistemi	7
92	SÖKE	Karaatlı Mahallesi	Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
93	SÖKE	Karacahayıt Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	21,6
94	SÖKE	Kaygılı Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
95	SÖKE	Kisir Mahallesi	Mangan-Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
96	SÖKE	Nalbantlar Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	5,4
97	SÖKE	Pamukçular Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	3,6
98	SÖKE	Yeniköy Mahallesi	Demir-Mangan-Arsenik-Nikel-Bulanıklık İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
99	SÖKE	Yeşilköy Mahallesi	Mangan-Arsenik İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	25,2
100	SULTANHİSAR	Atça-İncealan Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	14,2
101	YENİPAZAR	Karacaören Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	28,8
102	YENİPAZAR	Paşaköy Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	16,20
103	YENİPAZAR	Alioğulları Mahallesi	Demir-Mangan İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	13
104	YENİPAZAR	Çulhan Mahallesi	Demir-Mangan-Amonyum-Nitrat-Nitrit İçme Suyu Paket Arıtma Tesisi	36

Çizelge 19 Mahallelerde Bulunan İçmesuyu(Paket) Arıtma Tesisleri
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

B.5.2. Sulama

İlimizde toplam 184.525 hektar alanda sulu tarım yapılmaktadır. Aydın ilinde Devlet Su İşleri 21. Bölge Müdürlüğü tarafından işletmeye açılmış olan 115.389 ha (brüt) 97.059 ha (net) sulama alanı

bulunmaktadır. Sayaç olan sulama tesisleri toplamda 3.182 ha'dır. Toplam 514 adet sayaç bulunmaktadır. 3.182 ha alanda salma, damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılmaktadır. Sulama yapılan alanlarda toplam 6 adet birlik bulunmaktadır. Bunlar;

- Söke Ovası Sulama Birliği
- Adnan Menderes Sulama Birliği
- Aydın Ovası Sulama Birliği
- Akçay Sulama Birliği
- Nazilli Sulama Birliği
- Bozdoğan Sulama Birliği'dir.

Aydın ilinde 114833 ha brüt, 96657 ha net sulama sahası bulunmaktadır. 2023 yılında 90595 ha alan sulanmıştır.

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Salma sulama yapılan alan 89321 ha olup; bu alanda yaklaşık 498 milyon m³ su kullanılmıştır. Sulama yapılan alanda birlik ve sulama kooperatifleri bulunmaktadır. Kuraklık nedeni ile sulamadan dönen sular çok az miktarda olup; dönen sular bir alt sulamada tekrar kullanılmaktadır.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Damlama sulama ile sulanan alan 1081 ha olup yaklaşık 5 milyon m³ su kullanılmıştır, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ise 193 ha olup yaklaşık 1 milyon m³ su kullanılmıştır. Sulama yapılan alanda birlik ve sulama kooperatifleri bulunmaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İlimizde bulunan sanayi kuruluşlarının kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı ile ilgili net bir bilgi bulunmamaktadır. Sanayi kuruluşları DSİ tarafından izni verilen kuyu, belediye şebeke suyu ile su ihtiyacını karşılamaktadır.

Geri dönüşüm suyu kullanılmamaktadır. Büyük çaplı atıksu geri kazanımı yoktur. Bazı ham yağ üretiminde, beton santralleri ve kum yıkama eleme tesislerinde devir daim yapılarak yeniden kullanılmaktadır.

Arıtma tesislerinde arıtılan atıksular sanayi kuruluşunun sektörlerine göre Su Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kriterlerine göre kuru dere ve Büyük Menderes nehrine deşarj edilmektedir.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Aydın ili sınırları içerisinde su gücü ile elektrik enerjisi üretmek üzere gerçekleştirilecek tüm HES projeleriyle birlikte 2023 yıl sonu itibariyle; 137,12 MW Kurulu Güç ve ile yılda 407,45 GWh enerji üretilebilecek potansiyel bulunmaktadır.

İşletmede olan HES projelerinden Akçay HES, Başaran HES, Çine Adnan Menderes Barajı ve HES, Feslek HES, Kemer Barajı ve HES, Sırma HES projelerinden toplam 136,87 MW Kurulu Güç ile yılda 405,95 GWh enerji üretilebilmektedir.

Çizelge.20 Enerji Hidroelektrik Potansiyel 2023 Yılı Sonu İtibariyle

AŞAMASI		KURULU GÜÇ (MW)	YILLIK ENERJİ (GWh/yıl)
SIRA NO	HES ADI		
PLANLAMA		0,25	1,50
1	KARACASU HES	0,25	1,50
İŞLETMEDE OLAN		136,87	405,95
1	AKÇAY HES	28,78	76,17
2	BAŞARAN HES	0,60	4,27
3	ÇİNE ADNAN MENDERES BARAJI ve HES	44,65	118,00
4	FESLEK HES	8,84	41,28
5	KEMER BARAJI ve HES	48,00	143,00
6	SIRMA HES	6,00	23,23

B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

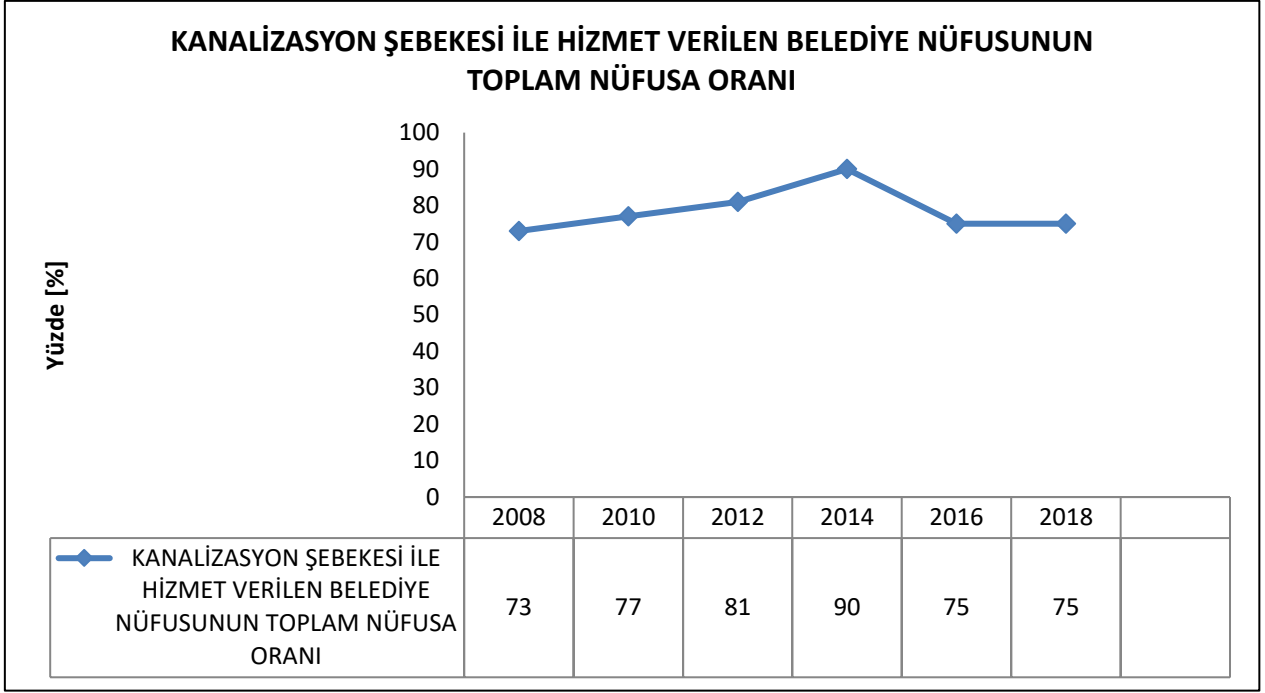
Park, bahçe sulaması amaçlı kullanılan su şebekeden çekilmektedir.

B.6. Çevresel Altyapı

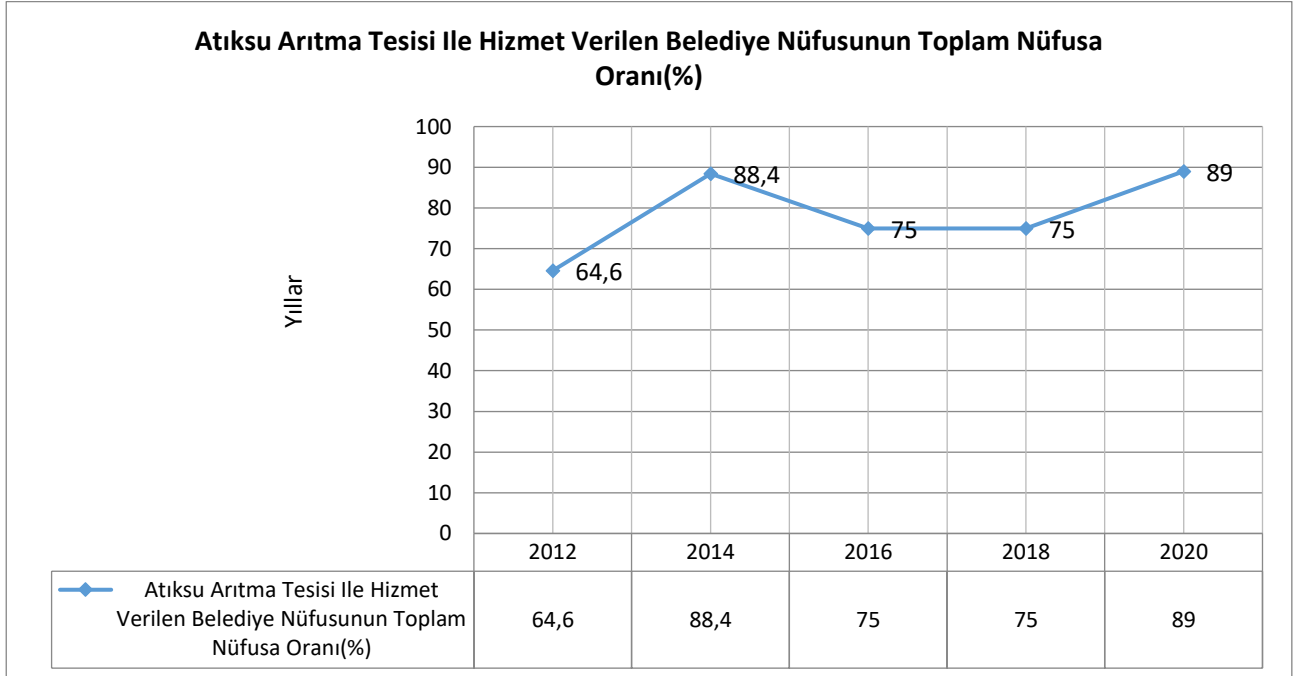
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

İlimizde TUIK 2020 verilerine göre 18 Belediye tarafından 995.985 kişiye kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilmektedir. Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı 2020 yılında % 89'dir

İlimizde TUIK 2020 verilerine göre Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı 2020 yılında % 89'dur. 2020 yılı itibariyle Atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı 18 dir. Atıksu arıtma tesislerinde 66.016 bin m3/yıl atıksu arıtılmaktadır

Grafik 4 –Aydın ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı
(TUİK, 2024) (TUİK iki yıl aralıklarla veri yayınlamaktadır.)

Grafik.5 –Aydın ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı
(TUİK, 2024 -TUİK iki yıl aralıklarla veri yayınlamaktadır.)

Yerleşim yerinin adı			Belediye atıksu arıtma tesisi olup olmadığı			Belediye atıksu arıtma tesisi türü			SAİS Kabin Durumu (var/yok)	Mevcut kapasitesi (m ³ /gün)	Arıtılan deşarj edilen atıksu miktarı (M ³ /sn)	Deşarj noktası	Deniz deşarjı	
il	ilçe	mahalle	var	inşa/plan aşamasında	yok	fiziksel	biyolojik	ileri						
Aydın	Efeler	Doğu arıtma	x			x	x		var	53531	0,34	Büyük menderes	-	
		Otogar arıtma	x			x	x		Yok	300	0,0023	Sulama suyu	-	
		Dalama (doğal)	x					x		Yok	300	0,0033	Büyük menderes	-
		Umurlu aat		x	x									
	Bozdoğan	Eymir mahallesi	x			x	x		Yok	100	0,001	Eymir Deresi		
		Toki konutları	x			x	x		Yok	180	0,0017	Deliçay	-	
		Akçay AAT	X			X	X		Yok	1200	0,0139	Akçay Deresi	-	
		Yazıkent AAT	X			X	X		Yok	300	0,0015	Gürlek Deresi	-	
		Buharkent	Savcılı AAT	X			X	X		Yok	250	0,0023	Büyük Menderes	-
		Çine	Çine AAT	X			X	X	X	Yok	3000	0,030	Söğütçük deresi	-
Akçaova (doğal)				x					Yok	250		Helvacı deresi	-	
Didim		Didim AAT	x			x	x		Var	50000	0,53	Ege denizi	x	
		Akbük	x			x	x		Yok	500	0,028	sulama	-	
Germencik		Germencik		x	x	x	x		Yok	5000		DSİ kanalı	-	
İncirliova		İncirliova		x	x				Yok			Dsi kanalı	-	
Karacasu		Karacasu AAT	X			X	X		Yok	1000	0,0081	Özdere	-	
		Ataeymir (doğal)	x						Yok	150	0,0015	Dandalaz çayı	-	
		Yenice (doğal)	x						Yok	200	0,0017	Dandalaz çayı	-	
	Çamköy AAT	X			X	X		Yok	100	0,001	Dere	-		
Karpuzlu	Karpuzlu AAT	X			X	X		Yok	300	0,0023	Kocaçay	-		
Koçarlı	Bıyıklı AAT	X			X	X		Yok	160	0,001	DSİ Kanalı	-		

Köşk	Başçayır AAT	x			x	x		Yok	150		0,001	DSİ kanalı	-
	Çiftlik AAT	X			x	x		Yok	150		0,001	DSİ Kanalı	-
Kuşadası	Kuşadası AAT	x			x	x	x	Var	89794		-	Ege Denizi	x
	Yeniköy AAT	X			X	X		Yok	112		0,0012	Kuru dere yatağı	-
Kuyucak	Kuyucak AAT	x			x	x		Yok	1000		0,011	DSİ Kanalı	-
	Başaran (doğal)	x			x	x		Yok	250		0,0023	Dandalaz Çayı	-
	Horsunlu (doğal)	x	x					Yok	750				
	Kurtuluş (doğal)	X	x					Yok	275				
	Pamukören (doğal)	x						Yok	530		0,005	Büyük menderes	-
	Yamalak (doğal)	x	x					Yok	275		0,0028	Büyük menderes	-
Nazilli	Nazilli AAT	x			x	x		Var	27000		0,27	Büyük menderes	-
	Dallica (doğal)		x					Yok	250			-	-
	İsabeyli AAT	X			X	X		Yok	750		0,0075	DSİ Kurutma	-
	Sevindikli AAT	X			X	X		Yok	95		0,00085	Büyük menderes	-
	Bayındır AAT	X			X	X		Yok	180		0,05	Dere	-
Söke	Söke AAT	X			X	X		var	19000		0,127	DSİ 22 nolu Kanalı	-
Sultanhisar	Sultanhisar AAT	X			X	X		Yok	976		0,0073	Büyük menderes	-
	Atça Hancıoğlu AAT	x			x	x		Yok	600		0,0054	Akçay Sağ Sahil	-
	Atça Akmusluk AAT	x			x	x		Yok	600		0,0055	Akçay Sağ Sahil	-
Yenipazar	Yenipazar AAT	X			x	x		Yok	900		0,007	Büyük menderes	-

Çizelge 21 – 2023 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge 22 – 2023 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(Aydın , 2024)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (m ³ /gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
AYDIN OSB	Var	9.000	VAR	F+B+K		Musluca Deresi
ASTİM	Var	850	YOK	F+B+İ	0,085	DSİ kurutma kanalı
NAZİLLİ	Proje Aşamasında		YOK		-	B. Menderes
ORTAKLAR	Var	2000	YOK	F+B+K	0,006-0,010	Naıplı çayı
ÇİNE	Var	200	YOK	F+B	0,1	Çine Çayı
ÇİNE	Proje Aşamasında	400	YOK		-	
SÖKE	Var (Batı Kipaş Kağıt)	22.000	VAR	F+B+K	-	Eski Menderes Yatağı
BUHARKENT	Proje Aşamasında				-	

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge 23 – 2023 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı (2024)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT’si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisleri	Veriye ulaşılamadı	92
Turizm Tesisleri veya Site Yönetimi	Veriye ulaşılamadı	108
Diğer	Veriye ulaşılamadı	57

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

İlimizde Aydın Büyükşehir Belediyesi sorumluluğunda Efeler, Kuşadası ve Didim İlçelerinde olmak üzere 3 adet evsel katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisi vardır. Efeler katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisinde sızıntı suyu arıtma tesisi tamamlanmış olup, test aşamasından sonra faaliyete geçecektir. Şu anda tesislerde sızıntı suyu buharlaştırma yöntemi ile giderilmektedir. Kuşadası tesisi sızıntı suları Efeler katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisinde bulunan sızıntı suyu arıtma tesisine getirilecektir. Daha sonra Didim katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisi arıtma tesisi yapılacaktır. Mevcut durumda 3 tesisimizden de toprak ve sulara karışan herhangi bir atık yoktur.

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde özellikle maden sektöründe ve hazır beton üretim santrallerinde geri kazanılan atıksu yeniden kullanılmaktadır. Özellikle Kuşadası ve Didim ilçelerimizdeki yazlık sitelerde bulunan evsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılarak geri kazanılan atıksular çim, bahçe sulamasında kullanılmaktadır.

Çizelge 24 – 2023 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu
(2024 İl bazında toplam veriye ulaşılamamıştır.)

ARITILDIKTAN SONRA BERTARAF EDİLEN ATIKSU DURUMU							
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında yapılan çalışmalara değinilmelidir.

Kirilenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili yürütülen çalışmalar ve yöntemleri hakkında bilgi verilecektir.

Çizelge 25 - 2023 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler
(2024)

Şüpheli Saha Sayısı	Takip Gerektiren Saha Sayısı	Kirilenmiş Saha Sayısı
329	0	0

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Aydın Büyükşehir Belediyesi ASKİ Genel Müdürlüğümüze bağlı Atıksu Arıtma Tesislerimizden 2023 yılında oluşan arıtma çamurları çamur kurutma yataklarında kurutulup Ecorec Çevre ve Enerji Teknolojileri San Tic A Ş bertaraf ettirilmiştir. Arıtma çamurlarının toprakta kullanımı ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır.

Aydın ilinde 2023 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimine ilişkin veri bulunmamaktadır

Grafik 6 - 2023 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik faaliyetlerinin izin alınması aşamasında; söz konusu alan Orman Alanı olarak tanımlanan alanlardan ise Orman İşletme Müdürlüğüne faaliyet sahibinden ağaçlandırma bedeli, toprak bedeli, arazi kullanım bedeli ve fon bedelleri alınarak gerek faaliyet aşamasında gerekse faaliyet sonunda söz konusu alanda ağaçlandırma ve rehabilitasyon çalışmaları takip edilerek sahanın ağaçlandırılarak terk edilmesi sağlanmaktadır.

Ayrıca, madencilik faaliyetleri ÇED Yönetmeliği kapsamında yer aldığından söz konusu alanlarla ilgili Yönetmelik uyarınca hazırlanan raporda gerek faaliyet esnasında gerekse faaliyet sonrasında alınması gereken önlemler ile rehabilitasyon ve ağaçlandırma çalışmaları ile ilgili gerekli taahhütler alınarak, izlenmesi yapılmaktadır.

Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin olarak oluşturulan komisyon tarafından yerinde inceleme yapılarak, arazi üzerinde yapılan çalışmaların yakın çevresine uyum içerisinde yeniden kazanımı yapılmadığı incelenip değerlendirilmektedir.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge 26 – 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	24,609	259,124.5 ha
Fosfor	5,084	
Potas	2,417	
TOPLAM	32,100 ton	

Çizelge 27 - 2023 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2024)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (litre)	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Zararlı böceklerin ergin, larva ve yumurtalarının kontrol altına alınması	264.749,50	188	259,124,5
Herbisitler	Zararlı Yabancı otların kontrol altına alınması	530.880,00	37	259,124,5
Fungisitler	Bitkisel Hastalıkların önlenmesi, kontrol altına alınması	73.119,79	147	259,124,5
Rodentisitler	Kemirgen zararlıların kontrol altına alınması	567,60	6	259,124,5
Nematositler	Akarların (Mite) kontrol altına alınması	-	-	259,124,5
Akarisitler	Zararlı böceklerin ergin, larva ve yumurtalarının kontrol altına alınması	133.082,25	25	259,124,5
Diğer	Nematodların (Nematosit), Ağaçlarda zararlıların kontrol altına alınması(kışlık ve Yazlık Yağlar)	175.950,80	9	259,124,5
TOPLAM		913.600,00	412	259,124,5

Çizelge 28 - 2023 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları

(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

(İlgili kurumdan bilgi edinilememiştir.)

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

Toprak ve su kaynakları için sürdürülebilir değerler çerçevesinde kurum ve kuruluşların eşgüdümü içerisinde yönetim modellerinin oluşturulması oldukça önemlidir. Ekolojik kıstaslar çerçevesinde bu kaynakların izlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda eldeki envanterlerden veri tabanlarının oluşturulması zaman içerisindeki toprak ve su kaynaklarındaki değişimlerin tespiti yapılması gerekmektedir. Aydın gibi tarımsal niteliği ile öne çıkan bir ilde tarımda kullanılan gübre ve ilaçların analiz sonuçları ve reçete gibi somut belgelerle kullanılması bir zorunluluk olmalıdır.

Kaynaklar

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
- Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- DSİ
- Aydın Büyükşehir/Belediye Başkanlığı
- Aydın Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
- SİM
- mavibayrak.org.tr

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları

Aydın Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 3 adet katı atık düzenli depolama tesisi bulunmaktadır.

- Merkez Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Ilıcabaşı Mah. Doğanköy Mevkii 2. km Efeler/AYDIN
- Kuşadası Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Kirazlı Köyü Tülüoğlu Mevkii 7. Km Kuşadası/AYDIN
- Didim Katı Atık Düzenli Depolama Sahası: Akköy Mah. Taşburun Mevkii Didim/AYDIN

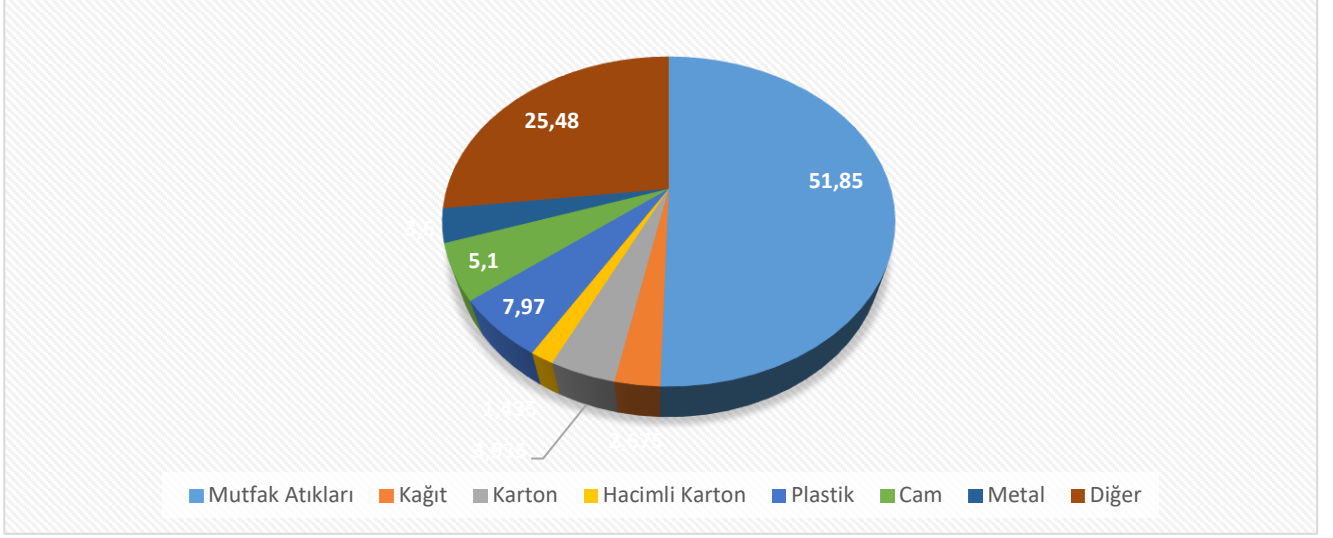
2023 yılı boyunca bertaraf tesislerinde depolanan atık miktarları 383.562.850 kg dır. İlimiz genelinde vahşi depolama çok aza indirilmiştir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7. maddesi (i) bendi kapsamında 7 adet semi treyler araç ile 2023 yılı içerisinde Aydın Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan Kuyucak, Sultanhisar ve Bozdoğan katı atık transfer istasyonlarından evsel atıklar, katı atık düzenli depolama ve bertaraf tesisine taşınmaktadır. Ayrıca yeni yapılacak olan transfer istasyonları ile ilçelerden gelen katı atıklar taşınarak en yakın düzenli depolama tesisine gönderilecektir.

Nazilli İlçesinde katı atık transfer istasyonu inşaatımız başlamış ve 2024 yılı içerisinde hizmete girmesi planlanmıştır.

Merkez (Efeler), Kuşadası ve Didim Katı Atık Düzenli Depolama Sahalarında metan gazından elektrik üretimi gerçekleştirilmektedir.

Çizelge 29 - 2023 Yılında Bertaraf Edilen Tüm Atık Miktarları
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

2023	EFELER (kg)	KUŞADASI (kg)	DİDİM (kg)	TOPLAM
Ocak	17.234.270	8.931.220	2.542.500	28.707.990
Şubat	14.749.770	7.774.640	2.168.680	24.693.090
Mart	16.838.620	9.108.460	2.760.920	28.708.000
Nisan	15.593.710	9.631.420	3.017.240	28.242.370
Mayıs	16.537.000	10.550.860	3.667.420	30.755.280
Haziran	17.984.580	12.789.760	5.229.980	36.004.320
Temmuz	17.323.280	15.428.510	7.629.060	40.380.850
Ağustos	16.982.550	15.206.640	7.567.340	39.756.530
Eylül	15.913.670	11.969.900	5.359.480	33.243.050
Ekim	17.461.130	10.967.330	4.002.540	32.431.000
Kasım	18.637.270	10.278.940	3.280.700	32.196.910
Aralık	20.637.840	10.359.200	3.090.780	34.087.820
TOPLAM(Kg)	202.947.440	130.335.530	50.279.880	383.562.850

Grafik 7 - 2023 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu
(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2024)

Çizelge 30 - 2023 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2024)

Büyükşehir/il/ilçe	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Atık Miktarı (ton/gün)		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış	Yaz(Kg)	Kış(Kg)	Yaz	Kış	Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)			Yakma	Depo Gazından Enerji	Düzensiz Depolama		
Bozdoğan		32.528		6.682		5.393	7.116	0,17	0,22	1		0				0
Buharkent		13.187		9.372		8.762	9.578	0,66	0,73	0		0				0
Çine		48.585		28.715		38.131	25.541	0,78	0,53	0		0				0
Eleler		308.039		267.582		268.580	267.245	0,87	0,87	0		1	1		1	0
Germencik		44.793		46.250		45.261	46.583	1,01	1,04	0		0				0
İncirliova		56.934		10.782		19.586	7.815	0,34	0,14	0		0				1
Karacasu		17.880		11.379		10.782	11.580	0,60	0,65	0		0				0
Karpuzlu		10.616		0		0	0	0,00	0,00	0		0				1
Koçarlı		22.599		9.652		5.465	11.063	0,24	0,49	0		0				1
Köşk		28.440		21.791		19.126	22.689	0,67	0,80	0		0				0
Kuyucak		26.047		19.820		19.166	20.041	0,74	0,77	1		0				0
Nazilli		162.074		118.745		118.351	118.878	0,73	0,73	0		0				0
Sultanhisar		20.399		17.299		15.341	17.960	0,75	0,88	1		0				0
Yenipazar		11.998		10.075		10.075	10.075	0,84	0,84	0		0				0
Kuşadası		133.177		225.556		329.157	190.643	2,47	1,43	0		1	1		1	0
Söke		124.217		109.404		110.801	108.933	0,89	0,88	0		0				0
Didim		100.189		137.753		221.938	109.383	2,22	1,09	0		1			1	0
İl Genel Toplam		1.161.702		1.050.857		1.245.915	985.123	14	12	3		3	2	0	3	3

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Aydın Büyükşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı altında kurulan Hafriyat ve Denetim Şube Müdürlüğü Aydın genelinde Hafriyat toprağı ve inşaat yıkıntı atıklarının yönetimini kontrol altına almak için Hafriyat Toprağı ve İnşaat / Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilen esaslar doğrultusunda gerekli çalışmaları gerçekleştirmektedir. Hafriyat ve Denetim Şube Müdürlüğü'nün kurulması ile birlikte Aydın ilinde üretilen, bertaraf edilen, geçici depolanan ve geri kazanılan atık miktarı belirlenebilmiş, hafriyat dolgu sahaları ve geri kazanım sahaları izinlendirilmiş, il genelinde faaliyet gösteren hafriyat araçları kayıt altına alınmış ve Hafriyat toprağı, inşaat/yıkıntı atıkları ile doğal afet atıklarının geçici biriktirilmesi, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili yönetim planı hazırlanmıştır.

Denetim ekiplerimizin Aydın genelinde gerçekleştirdikleri denetimler ve gelen şikâyetler doğrultusunda kaçak hafriyat atığı dökümlerinin ve izinsiz çalışan hafriyat araçlarının tespit edilmesi sağlanmaktadır. Atığı dökülenlerin tespit edilmesi durumunda cezai işlem uygulanmak üzere Zabıta Daire Başkanlığı'na veya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü'ne bildirilmektedir. Tespit edilen kaçak hafriyat döküm alanlarının atığı dökülenin tespit edilmesi durumunda döküm tarafından, tespit edilememesi durumunda ise ilgili kurumlarla gerekli koordinasyonun sağlanarak ilgili kurumlar tarafından temizletilmesi işlemlerinin yürütülmesi, izinsiz alanlara yeni atıkların dökülmesini önleyecek tedbirlerin alınması, izinsiz çalışan hafriyat araçlarının izinlendirilmesi konularında gerekli çalışmaları yürütmekte ve koordinasyonu sağlamaktadır.

Aydın ili genelinde faaliyet gösteren hafriyat toprağı inşaat /yıkıntı atığı taşıma araçlarının belediyemiz sistemi ile uyumlu araç takip sistemine kayıtlarının yaptırılmasını sağlayarak sistem üzerinden atığın üretildiği alan ile izinli saha arasındaki hareketleri takip edilmektedir. Ayrıca Büyükşehir Belediyemizce hafriyat taşıma süreçlerinin ve hafriyat araçlarının izinlerinin yönetildiği, araç takip sistemi sayesinde mevcut işleyişin içerisinde bulunan araçların kontrol altına alınabildiği, döküm sahalarındaki işleyişin bir otomasyon sistemine bağlı olarak işletilebildiği ve ilçe belediyelerince evrak olarak düzenlenen Atık Taşıma ve Kabul Belgelerinin internet ortamında düzenlenebildiği Hafriyat Yönetim Bilgi Sistemi (HYBS) kullanılmaktadır.

2023 yılında 5 adet traktöre 1 yıllık ve araç takip sistemi taktıran 48 adet araca da 2 yıllık olmak üzere toplam 53 adet hafriyat toprağı inşaat /yıkıntı atığı taşıma izin belgesi düzenlenmiştir.

2023 yılı içerisinde oluşan, toplanan, geri kazanılan hafriyat toprağı miktarı 923,635.88 m³, inşaat/yıkıntı atığı miktarı ise 79,165.00 m³ dür.2023 yılında 122,380.23 m³ hafriyat toprağı faaliyet alanı içerisinde geçici biriktirme yapılarak aynı parselde yeniden değerlendirilmiştir. Ayrıca 2023 yılında 10,129.00 m³ toprak için rehabilitasyon geri kullanım izni verilmiştir.

2023 yılında Aydın İlinde 9 adet Hafriyat Toprağı Sahası (AYULAŞ Aydın Ulaşım Hizmetleri Sanayi Ve Tic. Anonim Şirketi tarafından işletilmekte) ve 2 Adet İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisi (özel şirketler tarafından işletilmekte) olmak üzere faaliyet gösteren 11 adet saha bulunmaktadır. İl sınırlarımızda döküm alanlarının yeterli olmaması, kapasitelerinin azalması nedeniyle yeni döküm sahaları ve geri kazanım tesisi kurulması için yer tespit çalışmaları yapılmaktadır.

Hafriyat Toprağı Tekrar Kullanım ve Geri Kazanım Sahaları;

Adı : Aydın Astim Organize Sanayi Bölgesi Hafriyat Toprağı Tekrar Kullanım ve Geri Kazanım Sahası

Adres : Aydın İli, Efeler ilçesi Kocagür Mah. 449, 125, 124,123, 85, 71 nolu parseller

Faaliyet Alanı : Efeler, İncirlioiva, Köşk, Koçarlı, Yenipazar, Sultanhisar ve Çine İlçeleri

Adı : Bozdoğan Dolgu Sahası

Adres : Aydın İli Bozdoğan İlçesi Koyuncular mahallesi 2024 numaralı parsel

Faaliyet Alanı : Bozdoğan İlçesi

Adı : Karacasu Dolgu Sahası

Adres : Yaylalı Mah. Özderesi Mevkiinde 263 ada 67 numaralı parsel

Faaliyet Alanı : Karacasu ve Buharkent İlçeleri

Adı : Söke Argavlı Dolgu Sahası

Adres : Söke, Argavlı Mahallesi, 141 ada 5 numaralı parsel

Faaliyet Alanı : Söke, Didim ve Kuşadası İlçeleri

Adı : İncirlioiva Dolgu Sahası

Adres : İncirlioiva ilçesi, Yazıdere Mahallesi 107 ada 3 ve 4 numaralı parseller

Faaliyet Alanı : İncirlioiva, Germencik ve Koçarlı İlçeleri

Adı : Kuşadası Soğucak Dolgu Sahası

Adres : Aydın İli, Kuşadası İlçesi, Soğucak Mah., Bağısar Mevkii, 2837 numaralı parsel

Faaliyet Alanı : Söke ve Kuşadası İlçeleri

Adı : Nazilli Sailer Dolgu Sahası

Adres : Aydın İli, Nazilli İlçesi, Sailer Mah., 375 parsel parsel, bitişiğindeki Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki taşınmaz ve 383 numaralı taşınmazın 4.437,00 m²'lik kısmı

Faaliyet Alanı : Kuyucak ve Nazilli İlçeleri

Adı : Germencik Alangüllü Dolgu Sahası

Adres : Germencik ilçesi, Alangüllü Mahallesi 433 ve 434 numaralı parseller

Faaliyet Alanı : Germencik ve İncirlioiva İlçeleri

Adı : Çine Dolgu Sahası

Adres : Eski Çine Mah. 162 Ada 4, 5, 6 Parseller

Faaliyet Alanı : Çine ve Karpuzlu İlçeleri

İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisleri:

Adı : Tralles Geri Dönüşüm San. Tic. Ltd. Şti. İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisi

Adres : Aydın İli, Efeler İlçesi, Zafer Mah., Zindan Deresi Mevkii, 929 ada 6 nolu parselde

Faaliyet Alanı : Efeler, İncirliova, Köşk, Koçarlı, Yenipazar, Sultanhisar ve Çine İlçeleri

Adı : Ünite Madencilik Petrol Nak. Gemi Acent. İnş. San. Tic. Ltd. Şti. İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisi

Adres : Aydın İli, Efeler İlçesi, Tepecik Mah., 184 ada 252,253,254 nolu parsellerde

Faaliyet Alanı : Efeler, İncirliova, Köşk, Koçarlı, Yenipazar, Sultanhisar ve Çine İlçeleri

Çizelge 31 2023 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi

(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2024)

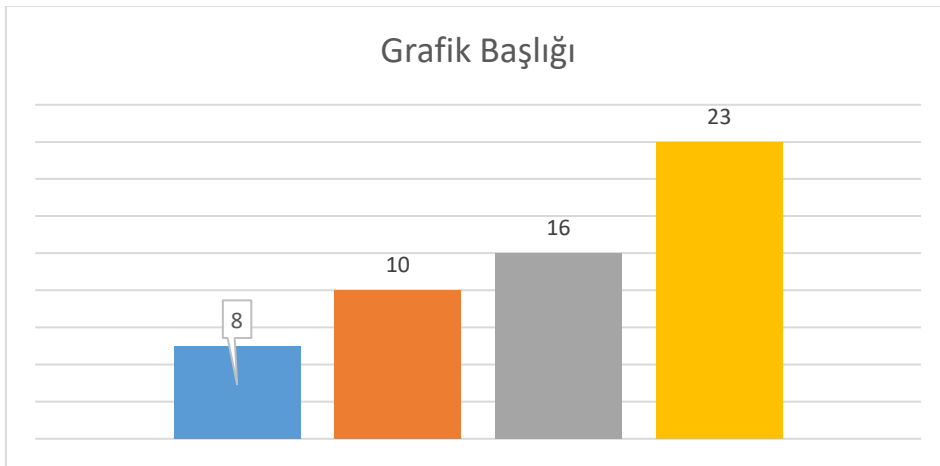
Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
Aydın Büyükşehir Belediyesi	79.165,00	923,635.88	2	-	9

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca başlatılan; “israfın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetimi sürecinde bir hedef” olarak tanımlanan “Sıfır Atık Projesi” Kurumumuzda uygulanmaktadır.

C.3.1. Eğitimler

2023 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 78.300 kişiye eğitim verilmiştir.

Grafik 8 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

Çizelge 32 – 2023 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi , 2024)

Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
Atık Getirme Merkezi	Efeler Belediyesi	1		13
Mobil Atık Getirme Merkezi	Didim Belediyesi	1		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Efeler Belediyesi	7		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Germencik Belediyesi	2		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Buharkent Belediyesi	1		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Didim Kipa AVM	1		7
Mobil Atık Getirme Merkezi	Aydın Kipa AVM	1		7

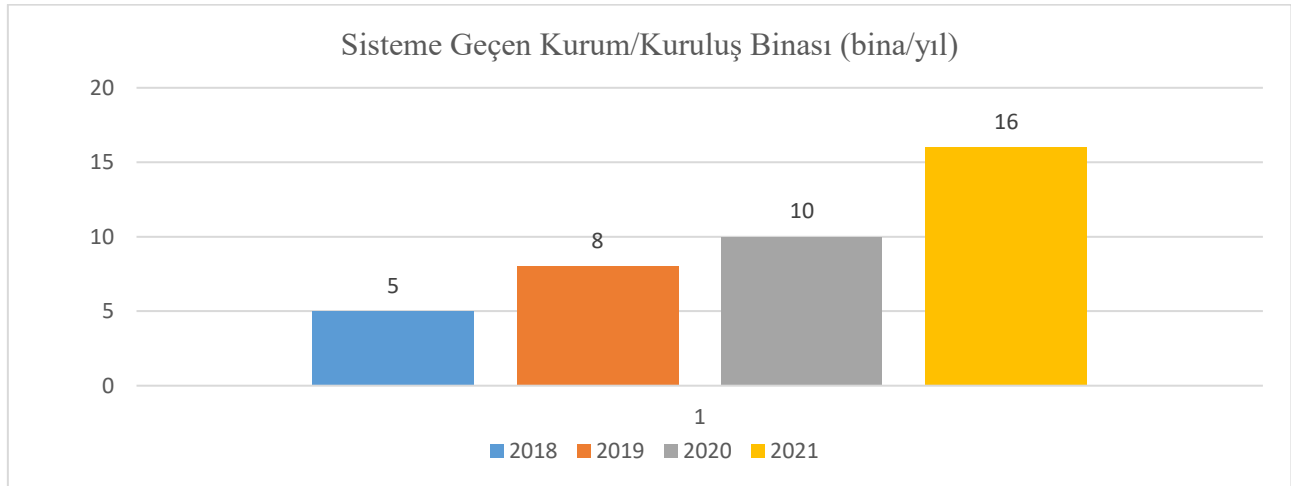
C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

Çizelge 33 – 2023 yılı itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Mahalli İdareler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Sıfır Atık Belgesi Alan Belediye Sayısı
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus ve üzeri)	1	-
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus altı)	16	-
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri	-	-
Belediye Birlikleri	-	-
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler	-	-
İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı	-	-

Çizelge 34 – 2023 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sıfır Atık Belgesi alan bina/yerleşke sayısı
300 ve üzeri Konuta Sahip Siteler	4	4
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisleri	228	182
Alışveriş Merkezleri	7	4
Belediyeler	17	17
ÇŞİD İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumları ve Yurtlar	775	647
Havalimanları	-	-
İl Özel İdareleri	-	-
İş merkezi ve Ticari Plazalar	2	-
Kamu Kurum ve Kuruluşları	367	218
Konaklama İşletmeleri	64	49
Limanlar	3	3
Organize Sanayi Bölgeleri	7	7
Sağlık Kuruluşları	103	17
Tren ve Otobüs Terminalleri	11	2
Zincir Marketler	729	627
Serbest Bölgeleri, Sanayi Siteleri	-	-
Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip Kuruluşlar	-	-
Kafeterya ve Restoranlar	-	-
Kargo Şirketleri	-	-
27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler	-	-

Grafik 9 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı (aynı şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır)
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

C.4. Ambalaj Atıkları

Ambalaj Bilgi Sistemi kapalı olduğundan veriler Sıfır Atık Bilgi Sisteminden (SABS) alınmıştır.

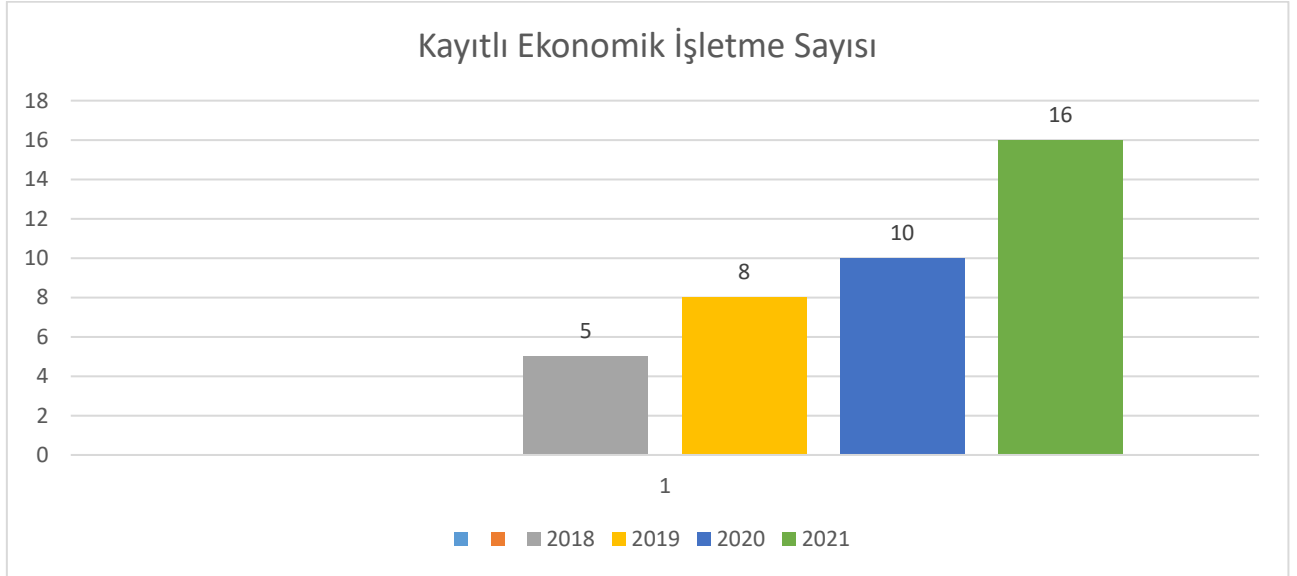
Çizelge 35 - 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2024)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	898.338 kg	
Metal	3.406.058 kg	
Kompozit	-	
Kağıt Karton	4.812.472 kg	
Cam	5.935.181 kg	
Ahşap	-	
Karışık	-	
Toplam	15.052.042 kg	

Çizelge 36 - 2022 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı

(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2024)* Ambalaj sistemine erişim sağlayamadığından güncellenmemiştir.

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	298
Ambalaj Üreticisi Sayısı	18
Tedarikçi Sayısı	16

Grafik 10 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı

(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2024)

Çizelge 37 - 2023 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı

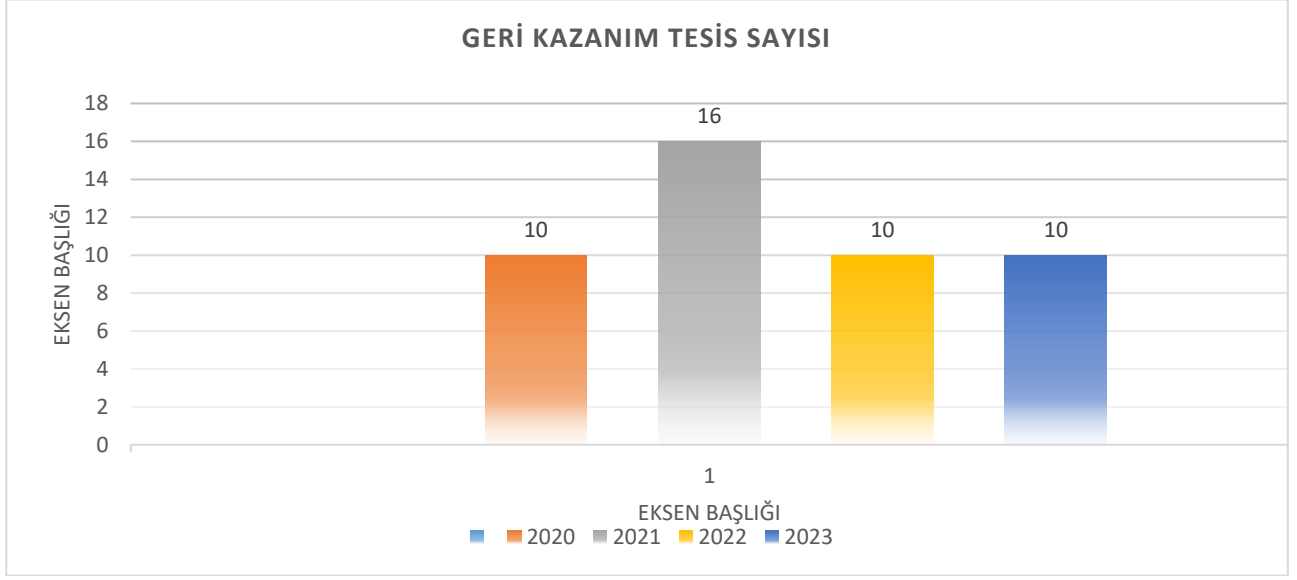
(e-İzin Uygulaması, 2024)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
11	5	1	2

Çizelge 38 - 2023 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-İzin Uygulaması, 2024)

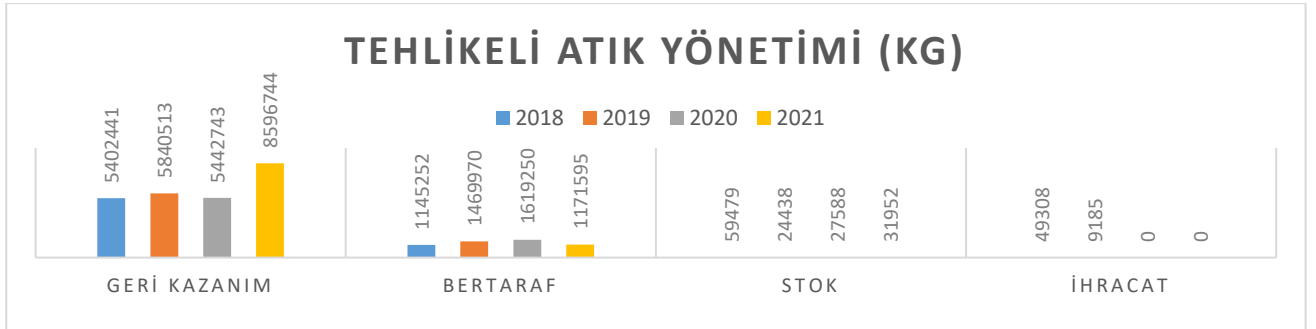
Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
10	8	8	8	1	3	3	1

*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

Grafik 11 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(e-izin uygulaması, 2024)

C.5. Tehlikeli Atıklar

Grafik 12 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

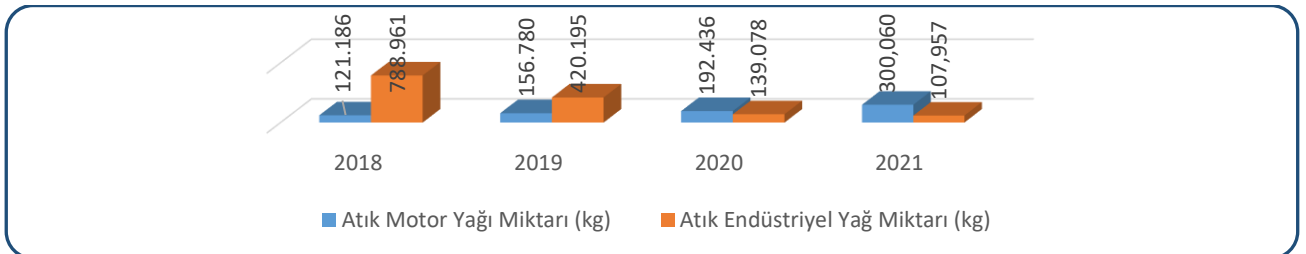
Çizelge 39 - 2021 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*B

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	6952435
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi	76557
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	465114677
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	7329031
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	8282840
R8	Katalizör parçalarının (bileşenlerinin) geri kazanımı	58
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	269467
R11	R1 ile R10 arasındaki işlemlerden elde edilecek atıkların kullanımı	-
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	44597761
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	999758
R_AHM	Alternatif hammadde işleme	27454052
D1	Toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (örn: düzenli depolama vs.)	713455
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri)	-
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen biyolojik işlemler	-
D10	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	419335
D14	Yakma (karada)	1930
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	64925

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup beyan yılında atık üreticisinin tesiste oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

C.6. Atık Yağlar

Grafik 13 – Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ miktarları &

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

& Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

Çizelge 40 – 2021 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Geri kazanım ^{&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
123.276	-	-	6.317

[&] Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarını gösterir.

Çizelge 41 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

2016	2017	2018	2019	2020	2021
49.887	47.867	106.917	35.003	105.615	60.112

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller49.887

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03’ün altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

02/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğinin ek-4 Atık Listesinde yer alan; “20 01 25 - Yenilebilir sıvı ve katı yağlar” kodu kapsamında değerlendirilen bitkisel atık yağlar ve “20 01 26* - 20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar (A)” kodu kapsamında değerlendirilen kullanılmış kızartmalık yağların atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade etmektedir.

Çizelge 42 – 2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
-	130.389	0	-

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

İlimizde Ömrünü Tamamlamış Lastikleri için Geçici Depolama Alanı, Geri Kazanım Tesisi ve Bertaraf Tesisi mevcut değildir.

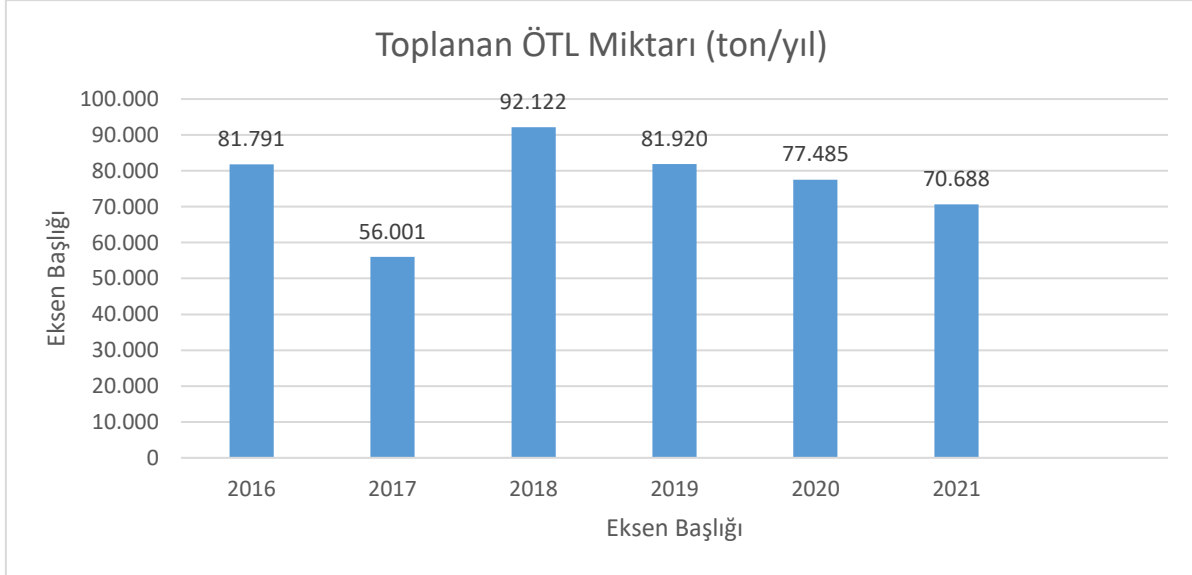
Çizelge 43 – 2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler
(Kaynak, yıl)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
-	-				

Çizelge 44 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Geri Kazanım Tesisi	81,791	56,001	92,122	81,920	77,485	70,688
AYT Tesisi						

Ömrünü tamamlamış lastik üreticileri (atık üreticisi) tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade eder.

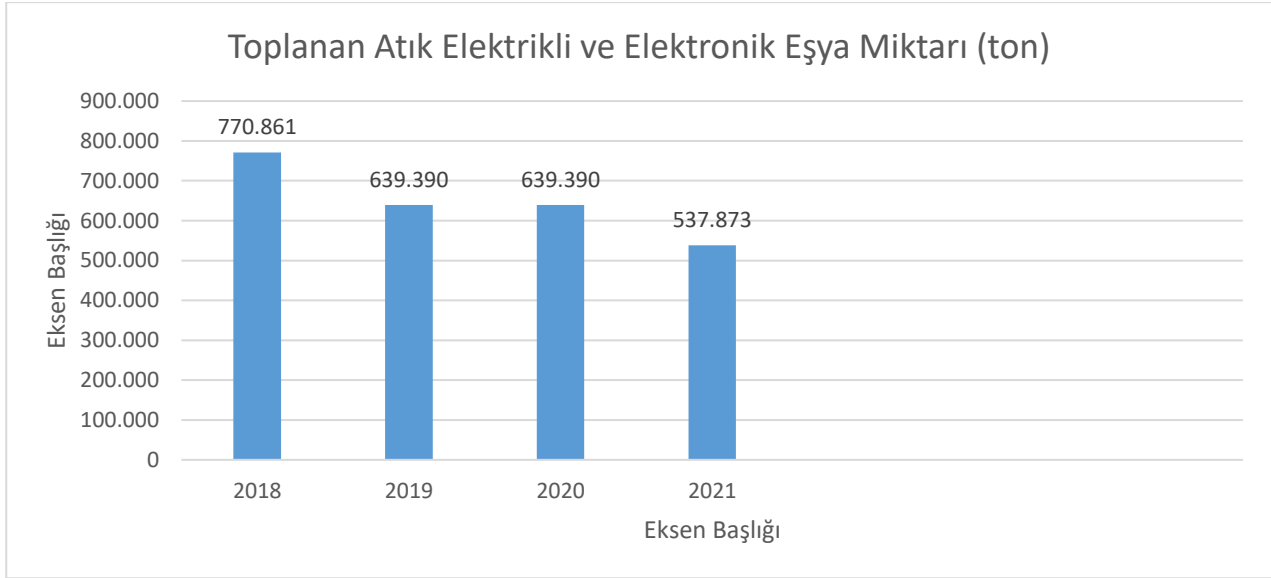

Grafik 14 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü (AEEE) Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (emplantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Grafik 15 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Çizelge 45 –2021 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE'nin Toplandığı Getirme Merkezleri ¹ Sayısı	AEEE'lerin Toplandığı Aktarma Merkezleri Sayısı	Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
-	1	-	-	-

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

“Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında ilde gerçekleştirilen çalışmalardan söz edilerek Çizelge C.45 oluşturulmalıdır.

Çizelge 46 - 2023 yılı teslim alınan ÖTA sayısı
(Ömrünü Tamamlamış Araç Listesi, 2024)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
-	2	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Çizelge 47 – 2021 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Atık Kodu	Atık İşleme Yöntemi Kodu	Toplam (kg)
010508	D1	60750
020104	R12	1120
020110	R12	221630
020110	-	4500
020203	R1	52000
020204	D1	275860
020301	R12	79850
020304	R12	900
020304	R3	9830558
020304	-	4500
020305	R12	23660
020305	-	235000
020501	R1	196000
020501	R3	156900
020502	R12	2840
020603	R12	11850
020705	R12	500
020705	R3	36680
030105	R12	44460
030307	R12	1507300
040210	R3	3210

040222	R12	1000
070213	R1	8240
070213	R12	9970
070213	-	20
070217	R1	15820
070217	R12	1970
100101	R1	1868320
100101	R12	176889
100101	R13	5980
100101	R_AHM	1293980
100101	-	26000
100102	R_AHM	91100
100210	R12	222300
101112	R5	86960
101208	R_AHM	12900
101213	R1	5100
101314	R5	58750
101314	R_AHM	7190730
120101	R12	3506214
120102	R12	2177969
120103	R12	6605
120104	R12	2935
120105	R12	214150
120117	R12	137050
120117	R13	2790
150101	R12	2380807
150101	-	43621
150102	R1	420
150102	R12	1125830
150102	R3	48381
150102	R5	132456
150102	-	3843
150103	R12	569478
150103	R3	33660
150103	R5	763346
150103	-	100
150104	R12	85348
150104	R4	3230

150105	R12	6230
150106	R12	313223
150106	-	1300
150107	R12	56953
150107	-	11
150109	R12	2300
150203	R12	3300
160103	R1	25
160103	R12	61960
160103	R13	2850
160103	R3	12650
160103	-	1991
160112	R12	780
160112	-	5
160115	-	16
160116	R12	8400
160117	R12	15971
160117	-	1220
160118	R12	26370
160118	-	580
160119	R12	22203
160119	-	8100
160120	R12	6506
160120	-	3200
160122	R12	12840
160214	R12	4920
160604	D15	7
160604	-	5
170101	R12	7747122
170201	R12	505390
170203	R12	460
170401	R12	16520
170402	R12	115608
170403	R12	1260
170405	R12	940153
170407	R12	16024469
170407	R4	1855318
170411	R12	262123

170411	-	100
180109	D15	1226
180109	R13	20
190805	D1	610000
190805	R1	1200
190805	R12	1310
190814	R12	1174300
191001	R12	5040
191201	R12	4529
191204	R12	13522
200101	R12	53844
200101	-	30
200102	R12	105458
200102	R5	1781145
200111	R12	4400
200111	R3	13160
200111	-	12000
200134	R4	50
200139	R12	102010
200139	R5	8915
200139	-	20
200140	R12	3886186

Atık Kodu	Atık İşleme Yöntemi Kodu	Toplam (kg)
Geri Kazanım	R	116.122.255
Alternatif Hammadde	R-AHM	8.588.710
Bertaraf	D	262.284
Stok	-	10.521.731

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

İlimizde demir çelik üretimi konusunda faaliyet gösteren işletme bulunmamaktadır.

Çizelge 48 –2023 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-
-	-	-	-

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santrali mevcut değildir.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Aydın Büyükşehir Belediyesi ASKİ Genel Müdürlüğü Atıksu Arıtma Tesislerinde 2022 yılında oluşan arıtma çamurları Ecorec Çevre ve Enerji Teknolojileri San Tic A Ş, Avrasya Atık Su Arıtma ve Kurutma ile KRC Atık Yönetimi firmaları tarafından bertaraf ettirilmiştir

C.13. Tıbbi Atıklar

Tıbbi atık sterilizasyon tesisi 2009 yılı itibariyle Aydın Belediyesi bünyesinde kurularak çalışmaya başlamıştır. 2014 yılına kadar Aydın Belediyesi sınırları içerisindeki sağlık kuruluşlarından alınan tıbbi atıklar sterilizasyon tesisinde bertaraf edilirken Aydın Büyükşehir Belediyesi olunması sebebiyle 17 ilçede bulunan tüm sağlık kurum/kuruluşlarından oluşan tıbbi atıkların bertarafından da sorumlu olmuştur. Bu kapsamda araç ve personel sayısı artırılmış olup, 3 adet lisanlı tıbbi atık taşıma ve toplama aracı ve 14 personelle hizmet verilmektedir.

2019 yılında tıbbi atık sterilizasyon cihazının kapasitesi artırılarak saatte 1250 kg kapasiteli tıbbi atık sterilizasyon cihazı alınmıştır. Tıbbi atıklar her gün Aydın Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan tüm sağlık kurum ve kuruluşlarından düzenli olarak alınmaktadır. Motat tehlikeli atık taşıma sistemi ile online olarak atıklar tabletlere girilerek teslim alınmakta, bertaraf tesisine gelen atıklar atık boşaltma işlemlerini yine online girilerek yapmaktadır. Tüm bu işler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından takip edilmektedir.

Ayrıca hem sterilizasyon cihazı, hem araçlar için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan lisans alınmaktadır. Her yıl düzenli olarak TSE belgeleri, atık taşıma ve toplama lisansları, tehlikeli madde mali sorumluluk sigortaları, bakımları yaptırılmaktadır.

Tıbbi atık ile yapılan tüm çalışmalar "Tıbbi Atık Yönetim Planı" na işlenmektedir. "Tıbbi Atık Yönetim Planı" düzenli olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Aydın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne sunulmaktadır.

Tıbbi atık sterilizasyon cihazında yapılan sterilizasyon işlemleri her döngü için kimyasal indikatör kullanılarak kontrol edilmekte ayrıca biyolojik indikatör kullanılarak yapılan tıbbi atıkların sterilizasyon geçerliliği kontrolü işlemi haftada bir kez yetkilendirilmiş laboratuvarından gelen numunelerle yapılarak tekrar geri gönderilmektedir. Analiz sonuçları düzenli olarak saklanmaktadır. Ayrıca her 3 ayda bir bu analizler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü personeli gözetiminde mühürlenerek numune alınmakta ve yetkilendirilmiş laboratuvara gönderilmektedir.

Tıbbi atık sterilizasyon tesisinde günlük olarak ortalama 4,5 - 6 ton arası tıbbi atık 15 ila 20 arası döngü sayısında sterilizasyon işlemine tabi tutulmaktadır. Döngü süresi 25 ila 35 dakika arası sürmektedir. Tıbbi atıklara ait biyolojik indikatör analiz sonuçları, toplanan kurumlar ve miktarları, sterilizasyona giren tıbbi atıkların tartım fişleri, işlem sırasında sıcaklık, basınç uygulama süresi gibi parametrik değerlerin elektronik çıktısı sürekli envantere kaydedilerek ay sonunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne sunulmaktadır.

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 16. maddesi birinci fıkrasında, tıbbi atıkların içerisinde radyoaktif madde bulunup bulunmadığının tespiti maksadıyla tıbbi atık taşıma aracının tesis girişinde radyasyon panelinden geçirildikten sonra tesise kabul edileceği hükme bağlanmıştır. bu sebeple Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından teknik özellikleri belirlenen sabit radyasyon ölçüm cihazı ve panelleri Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi'ne kurulmuştur.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Tehlikeli Mallar ve Kombine Taşımacılık Düzenleme Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı yönetmelik ve tebliğlere göre "Tehlikeli Madde Faaliyet Belgesi" (TMFB) alınmıştır. Yine Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan "Tehlikeli Maddelerin Karayolunda Taşınması Hakkında Yönetmeliğin (2013/28801) 33.maddesinin birinci fıkrası gereği, Aydın Büyükşehir Belediyesi olarak yetkili kuruluşlardan TMGD hizmeti alınmaktadır.

Çizelge 49 – 2023 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı

(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2024)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	X			3	1435,53		X	X		AYDIN

Çizelge 50 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı

(Aydın Büyükşehir Belediyesi, 2024)

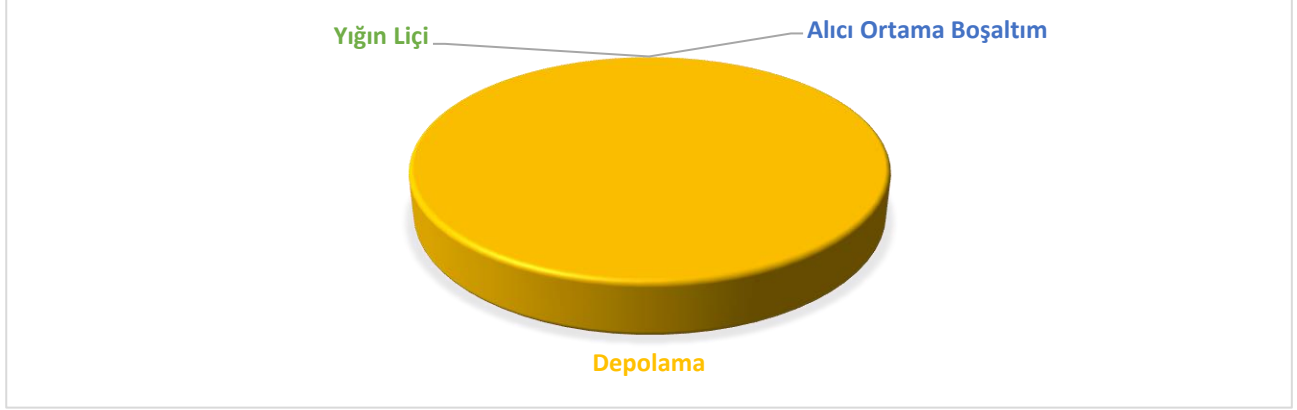
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	1218,71	1391,52	1489,22	1597,26	1580,43	1596,25	1594,53	1463,90	1435,33

C.14. Maden Atıkları

İlimizde Maden zenginleştirme tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge 51 – 2023 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı
(MAYEP, 2024)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı
-	-	-	-	-

Grafik 16 – 2023 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı
(MAYEP, 2024)

Çizelge 52 Maden Atıkları Depolama Tesisleri

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yığın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yığın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2022	-	8	-	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

2023 yılında toplanan, geri kazanılan atık miktarlarının önceki yıllara göre artış gösterdiği, nihai bertaraf miktarlarında son yıllarda azalmanın olduğu gözlenmektedir. Atık aküden geri kazanılan atıklar ağırlıkça sırasıyla kurşun, cüruf ve plastik şeklindedir. İlimizde ömrünü tamamlamış lastikler büyük miktarda ilimizde yer alan çimento fabrikası BATISÖKE Çimento fabrikası tarafından kullanılmaktadır

Çizelge 53 – 2023 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı
(2024)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	3
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	10
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-

Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	19
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	1
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	12

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması

Ambalaj Bilgi Sistemi

Aydın Büyükşehir Belediyesi/Belediyesi Başkanlığı

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

2023 yılında, BEKRA bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri Çizelge Ç.53’de yer almaktadır.

Çizelge 54 – 2023 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(BEKRA , 2024)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	9
Üst Seviye	29
Kapsam Dışı	265
TOPLAM	303

2023 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları Çizelge Ç.54’de yer almaktadır.

Çizelge 55 – 2023 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları
(BEKRA, 2024)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	2
Üst Seviye	10
Kapsam Dışı	1
TOPLAM	13

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerine ilişkin bilgiler yukarıda verilmiştir.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Aydın ilinin iç kesimlerden başlayarak kıyılara uzanan dağları deniz seviyesinden 1200 m yüksekliğe kadar ulaşmaktadır. Aydın topraklarını sulayarak denizle buluşan Büyük Menderes nehri ve ovası can kaynağıdır. Bu yapı ekosistem çeşitliliğine ve tür zenginliğine yol açmaktadır.

Aydın ilinde toplam damarlı bitki takson sayısı 1666 olarak belirlenmiştir. Topalm florada 112 takson endemik olup, endemizm oranı % 6.7 'dir. Ülkemize göre düşük bir oran olup bunun nedeni tarım alanlarının fazlalığına bağlanmaktadır.

Aydın İlinin en önemli ekosistem ve tür çeşitliliği merkezleri; Dilek Yarımadası ve Büyük Menderes Deltası Milli Parkı ve Aydın Dağlarıdır.

Dilek Yarımadasının Milli park olarak korunuyor olması Aydın ve Türkiye ölçeğinde çok önemlidir. Bu nokta flora ve fauna bağlamında pek çok Avrupa-Balkoan taksonunun ülkeye giriş kapısıdır. Aydın dağlarının önemi ise, ege bölgesinde buzul dönemlerinde sığınma bölgesi olduğu düşünülen Bozdağlar (İzmir) ve Babadağ (Denizli) dağ serileri arasında uzanmasıdır. Bu dağ serisi kuzey güney hareketliliğinde geçiş oluşturmuş ve bu geçişlerde türlerin küçük popülasyonlar halinde halinde temsil edildiği bir çeşitlilik merkezi haline dönüşmüştür.

Aydın ilinde ki ormanların hakim orman ağacı Kızılcım (Pinus sp.) olmakla birlikte yaprak döken meşe (Quercus sp.) türlerinin karışık olduğu topluluk oluşturduğu ormanlarda bulunmaktadır.

Aydın ilinde; Tüylü Çançiçeği (*Campanula tomantosa*), Özçakşır (*Ferula anatolica*), Aydın Gaşağı/Tülüşah (*Rhaponticoides mykalea*) ve kıyı kumullarında yaşayan Kum Zambağı (*Pancreatium maritimum*) gibi endemik ve nesli tehlike altında bulunan türler için acil koruma önlemleri alınmıştır.

Resim 1 *Rhaponticoides mykale*

Tüylü Çançiçeği (*Campanula tomantosa*) Tür eylem Planı da yapılmış olup, 2019-2023 yılları arasında kapsayan koruma çalışmalarını içermektedir.

.Resim 2 Campanula tomantosa

Kum Zambağı (*Pancretium maritimum*), Dilek yarımadasında Millipark içinde Dipburun da ve Didim Tavşanburnu Tabiat Parkı içindeki kıyı kumullarında görülmektedir.

Resim 3.Kum Zambağı (*Pancretium maritimum*)

Özçakşır (*Ferula anatolica*) Aydın Dağlarında Köşk-Nazilli arasında az sayıda ve küçük popülasyonlar halinde görülmektedir.

Resim 4 *Ferula anatolica*

D.2. Fauna

Aydın ilinin iç kesimlerinden başlayarak kıyılara kadar uzanan ve deniz seviyesinden 1200 m yüksekliğe kadar ulaşan dağları ve Büyük Menderes nehrinin yaşattığı ova ile ortaya çıkan ekosistem çeşitliliği fauna çeşitliliğine de yol açmaktadır. Ormanlar, nehirler göller ve kıyı lagünleri memeli hayvanlar, kuşlar ve sürüngenlerin yaşadığı alanlardır.

Türkiye’de görülen 255 kuş türünden, 218 tür Aydın İlinde özellikle Bafa Gölü ve B. Menderes Deltası, Azap Gölü, B. Menderes nehri ve kolları ile sazlıklarda gözlenmiştir. Falmingo, Balıkçıl ve ördek türlerinin yanı sıra sulakalanları bütünleyen habitatlarda Yalıçapkını (*Alcedo atthis*), Çulha kuşu (*Remiz pendulinus*), Kamış Bülbülü (*Cettia cetti*) gözlenen kuş türlerindedir. Ötücü kuş türlerinden Picidae (Ağaçkakanlar), Turdidae (Ardıçlar), Paridae (Baştankaralar), Sittidae (Sıvacılar) ve Fringilidae (İspinozlar) familyalarına ait kuş türleri İlde uygun habitatlarda yoğunca görülebilir, yerleşim yerlerinde Passer sp (Serçe), Streptopelia decoacto (Kumru), Hirundinidae (Kırlangıçlar), Apodidae (Ebabiller), Corvidae (Kargalar), Ak Leylek (*Ciconia ciconia*), Ahtene noctua (Baykuş), Tyto alba (Peçeli Baykuş) ve son yıllarda Streptopelia senegalensis (Kızıl Kumru) görülmektedir.

Gündüz yırtıcılarından *Buteo buteo* (Şahin), *Circus aeruginosus* (Saz Delicesi), *Falco tinnunculus* (Kerkenez) yıl boyu görülürken, göç döneminde, *Circus gallicus* (Yılan Kartalı), *Accipiter nisus* (Atmaca), *Falco peregrinus* (Gökdoğan) gibi yırtıcı kuşlar görülmektedir. Dünya ölçeğinde nesli tehlike altında olan Tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*) 84 çift Büyük Menderes deltasında ve Akkuyruklu Kartal (*Haliaeetus albicilla*) 1 çift Bafa gölü çevresi yüksek kayalıklarında üremektedir.

Resim 5. *Pelecanus crispus*

Memeli hayvanlar bakımından dikkat çekici türler, nesli tehlike altında olan Oklu Kirpi (*Hsytrix indica*) ve Büyük Menderes nehrinde yaşadığı tespit edilen ve yörede su domuzu olarak tanınan su samuru (*Lutra lutra*) 'dur.

Resim 6. (*Hsytrix indica*)

Aydın İli sulak alanlarında 16 familyaya ait 54 takson belirlenmiştir. Bu familyalardan Anguillidae (1), Cyprinidae (25), Cobitidae (2), Nemacheilidae (3), Cyprinodontidae (2), Poeciliidae (2), Atherinidae (1), Gobiidae (3), Blennidae (2), Centrarchidae (1), Moronidae (3), Salmonidae (1), Siluridae (1), Sparidae (2), Syngnathidae (1), Mugilidae (4) takson ile temsil edilmektedir.

Aydın ilinde 32 tür sürüngenin yayılış gösterdiği tespit edilmiştir. Testudo graeca (tosbağa), Mauremys rivulata (balkan çizgili kaplumbağası), Stellagama Stellio (Dikenli keler), lacerta trilineata (İriyeşil kertenkele), Türkiye endemiği Anatololacerta anatolica (Anadolu Kertenkelesi), Chamaeleo chamaeleon (Bukalemun), bölge endemiği (Anatololacerta oertzeni (Dalyan Kertenkelesi), Aydın için yeni kayıt olan Phoenicolacerta laevis (Hatay Kertenkelesi), Dolichophis caspius (Hazer yılanı), Natrux tessellata (Su yılanı) bazı önemli türleridir. Çift yaşar olarak 6 tür tespit edilmiştir. Pelophylax bedriage (Levanten su kurbağası), Hyla orientalis (oriyantal ağaç kurbağası), Bufotes variabilis (Gece kurbağası), Siğilli Kurbağa (Bufo bufo) ve Pürtüklü semender (Triturus karelinii) dir.

D.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

D.3.1. Ormanlar

Aydın İlimizdeki Ormanlık alan 326.605 Ha.dır. Orman Amenajman planlarımız 10 Yıllık Periyotlar halinde yenilenmekte olup, yıl bazında ise alansal değişim bulunmamaktadır.

Orman vasfına göre dağılımı alan ve yüzdesel olarak aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir.

Çizelge 56 2023 yılı Aydın İli Orman Vasfına göre Dağılım
(DKMP 2024)

	ORMAN VASFINA GÖRE DAĞILIM			
	VERİMLİ ORMAN	BOŞLUKLU KAPALI (Bozuk Or.)	AÇIKLIK (ziraat iskan vb.)	GENEL OR. ALAN TOPLAMI
Alan (Ha.)	203.555	123.050	496.056	822.661
Yüzdesel dağılım (%)	25	15	60	100

Çizelge 57 2023 Yılı Aydın İli Ağaç türleri Alanları ve YüzdeseL Değerleri (DKMP 2024)

AYDIN İLİ AğAÇ TÜRLERİ ALANLARI VE YÜZDESEL DEğERLERİ		
Ağaç Türü	Alanı (Ha.)	Yüzde (%)
Kızılçam	139.858	42,82
Karaçam	31.368	9,60
Ardıç	1.647	0,50
Sedir	122	0,04
Fıstıkçanı	23.067	7,06
Halepçanı	0	0,00
Sahilçanı	0	0,00
Servi	0	0,00
Meşe	28.831	8,83
Maki	62.237	19,06
Ceviz	1.526	0,47
Kestane	2.152	0,66
Kavak	0	0,00
Kızıl ağaç	0	0,00
Sakız	0	0,00
Çınar	91	0,03
Badem	53	0,02
D Hurması	0	0,00
Dışbudak	0	0,00
İlgın	0	0,00
Harnup	0	0,00
K Akasyası	0	0,00
Y Akasyası	0	0,00
Sığla	7	0,00
Zeytin	0	0,00
Okalıptus	16	0,00
Diğer Yap	5.313	1,63
Karışık/lb+Yapraklı	30.318	9,28
Öa-Oa-lz.lrt Orman	265	0,08
TOPLAM (Ha.)	326.605	100

D.3.2. Milli Parklar

Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı:

Türkiye'nin ve dünyanın en benzersiz doğal alanlarından birisi olan Dilek Yarımadası – Büyük Menderes Deltası Millî Parkı 27.675 hektarlık bir alana sahiptir. Bu alanın 10.985 hektarı 19.05.1966 yılında Millî Park ilan edilen Dilek Yarımadasına, 16.690 hektarı 1994 yılında Milli Park ilan edilen Büyük Menderes Deltasına aittir.

Dilek Yarımadası - Büyük Menderes Deltası Milli Parkı, dünyada bir örneği daha olmayan; bir yanda Akdeniz'den Kafkasya'ya kadar kıyılarda yayılım gösteren neredeyse tüm bitkilerin doğal olarak bir arada görüldüğü botanik bahçesi; yırtıcı kuşları ve vahşi hayvanlarıyla bir dağlık arazi ve onu çevreleyen sualtı zenginlikleri, diğer yanda da yüzlerce kuş türünü barındıran, zengin balık çeşitleriyle bir delta ve bütün bunları çevreleyen tarihi ve kültürel zenginliklere sahiptir.

Yılda yaklaşık 600.000 yerli ve yabancı misafir Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı'nı ziyaret etmektedir. Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı sahilleri, Türkiye'nin yapılaşmanın olmadığı, en temiz ve doğal kıyılarından. Milli Park'a gelen yerli ve yabancı ziyaretçiler, düzenlenmiş alanlarda gününbirlik olarak; 2004 Yılı Uluslar arası Mavi Bayrak ödüllü koylarında deniz sporları yapabilecekleri gibi, belirlenmiş rotalarda doğa yürüyüşü, dağ bisikleti, foto safari, manzara izleme, olta balıkçılığı, kültürel yürüyüşler, kuş gözlemciliği, resim ve botanik turu etkinliklerini de yapabilmektedirler. Milli Park içerisinde 804 bitki türü belirlenmiştir. Bu bitkilerden 6'sı dünyada sadece burada görülür. Ayrıca dünyada sadece Türkiye'de bulunan 18 bitki türünü de barındırır. Yarımada kaydedilen diğer veriler şunlardır; 28 Tür memeli, 42 Tür sürüngen, 45 Tür Deniz canlısı; dünyanın en nadir 10 deniz memelisinden biri olan Akdeniz foku (*Monachus monachus*)'da yarımada kıyılarında görülebilir. Bu benzersiz biyolojik çeşitlilik nedeniyle Dilek Yarımadası, Avrupa Konseyi tarafından "Flora Biyogenetik Rezerv Alanı" yani, bitki örtüsü açısından soyu tükenmekte veya genetik çeşitliliği çok azalmakta olan bir canlı türü ya da topluluklarını korumaya yönelik uluslararası düzeyde koruma alanı olarak kabul edilmiştir.

Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Millî Park'ının doğu sınırı biraz daha genişletilerek tepeler hattı ve vadilere oturtulmuştur. Büyük Menderes Deltası üzerinde ise doğuda Söke-Didim karayolunun batı kesimi esas alınmış, Menderes Köprüsü'nden itibaren ise tepeler hattına oturtularak güneyde Taş Burun mevkiinde son bulmaktadır.

Resim 7 Fotoğraf: Erdinç KUTSAL

Deniz üzerinde ise kıyı çizgisinden 1000 m. denize doğru izafi bir sınır izlenerek Millî Park'ın deniz kesiminin sınırı belirlenmiştir. Bu sınırlar dâhilinde kalan Millî Park alanı 10.985 hektardan 27.675 hektara ulaşmış bulunmaktadır.

Doğanbey Köyü'ndeki Dilek Yarımadası tanıtım merkezinde Milli Park ile her türlü bilgi temin edilebilir. Milli Park içindeki yürülebilecek alanlar; İçmeler, Aydınlık, Kavaklı Burnu ve Karasu koyu'dur.

D.3.3. Tabiat Parkları

Bafa Gölü Tabiat Parkı:

Antik Dönemde Ege Denizi'nin bir körfeziyken, Büyük Menderes Nehri'nin taşıdığı alivyonlarla denizle bağlantısı kesilince, göl şekline dönüşen Bafa Gölü, zengin doğal ve kültürel kaynak değerleri nedeniyle 08.07.1994 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile 12.281 hektarlık alanı kapsayacak şekilde Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Bafa Gölü Tabiat Parkı sınırları içerisinde Bafa Gölü ve göl kıyı kenar çizgisinden itibaren 250 metrelik kıyı bandı 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Ayrıca, alan içerisinde Heraklia ve Latmos antik kentleri yer almakta olup, bu alanlar 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı kapsamındadır. Arkeolojik Sit Alanı'nın bir bölümü Tabiat Parkı sınırları içerisinde yer almaktadır.

Göl yüzeyi alanı 6721 hektar olan gölün derinliği 25m'ye ulaşmaktadır. Gölün ana su kaynağı, Büyük Menderes Nehri taşkınları ve etrafındaki dağlardan gelen yeraltı ve yer üstü sularıdır. Göl çevresindeki bitki örtüsünde, 80 familyaya ait 237 cins, 325 tür, 22 alttür ve 7 varyete tespit edilmiştir. Alan sınırları içerisinde 16 endemik bitki türü tespit edilmiştir.

Tabiat parkı 226 kuş, 22 sürüngen ve 19 memeli türüne de ev sahipliği yapmaktadır. Dünyada nesli tükenme tehlikesi altında bulunan Kaşıkçı Kuşu göldeki adacıklarda, Ak Kuyruklu Kartal ise gölün bitişiğindeki Beşparmak Dağlarında üremektedir. Gölde Flamingo, Küçük Batağan, Bahri, Karabatak, Küçük Karabatak, Tepeli Pelikan, Boz Ördek, Suna, Elmabaş Patka, Bataklik kırlangıcı, Mahmuzlu Kızkuşu gibi kuşlar yaşamaktadır. Bu nedenle de Bafa Gölü Önemli Kuş Alanı'dır.

Resim 8. Bafa Gölü

Tavşanburnu Tabiat Parkı:

Bakanlık Makamınının 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı olurları ile Mesire Yeri statüsü iptal edilerek 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 3. Maddesine göre Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Didim ilçesinde olup toplam Alanı 15,87 Ha.'dır.

Saha üzerinde seyrek ve doğal Ardıç ağaçları bulunurken, sonradan yapılan ağaçlandırma çalışmaları ile sahaya gruplar halinde Fıstık Çamı, Okaliptus, Kıbrıs Akasyası, tek fertler halinde ise Demir Ağacı, Katalpa, Dişbudak gibi türler getirilmiştir. Kamp ve Piknik kullanımına uygun olan alanların büyük kısmında gölgeleme ortamı mevcuttur. Ağaççık ve maki florası olarak; Sandal, Yabani Zeytin, Akçakesme, Pırnal Meşesi ve Kermes Meşesi gibi türler ile Orman Sarmaşığı, Laden, Kekik ve değişik çayır otları saha genelinde yayılmaktadır.

Tavşanburnu Tabiat Parkı; Didim gibi tarihi ve turistik bir antik kent kenarında yer alması, değişik türde ve gölgeleme ortamı oluşturan ağaç dokusuyla kaplı oluşu; sığ, temiz ve güzel denizi; güneşin doğuşu ve batışında oluşturduğu eşsiz manzara dokusu ile yüksek rekreasyon potansiyeline sahiptir.

Resim 9. Tavşanburnu Tabiat Parkı

Çağlayan Tabiat Parkı:

Aydın İli, Karacasu ilçesi sınırları içerisinde yer alan 38,00 ha büyüklüğündeki Çağlayan Tabiat Parkı; manzara güzellikleri, peyzaj değerleri ve rekreasyonel potansiyeli nedeniyle Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 12/03/2014 tarih ve 470 sayılı Oluru ile Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Çağlayan mevkiine en yakın yerleşim yeri olan Bahçeköy Köyü 2 km. uzaklıktadır. Ayrıca saha, Yenice Beldesine 3 km, Karacasu İlçesine 18 km, Aydın'a 73 km mesafede olup, sahaya ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır.

Saha doğal yapısı bozulmamış, bakir güzelliği korunmuş durumdadır. Saha, çeşitli bitki örtüsü, faunası, jeomorfolojik yapısı, peyzaj özelliği, rekreasyonel potansiyeli, iklimi ve yüksek konumda olması sebebiyle seyir amaçlı potansiyel değerlere sahiptir.

Resim 10 . Çağlayan Tabiat Parkı

Şarlan Tabiat Parkı ;

Aydın İli, Çine ilçesi yer alan 37,00 ha büyüklüğündeki Şarlan Tabiat Parkı; manzara güzellikleri, peyzaj değerleri ve rekreasyonel potansiyeli nedeniyle Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bakanlık Makamının 12/03/2014 tarih ve 469 sayılı Oluru ile Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. 37,00 ha alanı kaplayan Şarlan Tabiat Parkı, Aydın İli, Çine İlçesi, İbrahimkavağı Mahallesi, Şarlan mevkiinde yer almaktadır. Şarlan Tabiat Parkı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar 4. Bölge Müdürlüğü Aydın Şube Müdürlüğü sorumluluğunda olup Aydın il merkezine 59 km, Çine ilçe merkezine 21 km uzaklıktadır.

Tabiat Parkı; Yöre halkı tarafından yoğun şekilde rekreatif amaçlı kullanılmakta olup; Aydın İlinin en önemli yaylalarından Madranbaba yayla yolu güzergahında bulunan Şarlan Mevkii rekreasyonel kullanım açısından öneme sahiptir.

Resim 11. Şarlan Tabiat Parkı

Kaynak: Aydın Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü Arşivi, 2024

D.4. Çayır ve Mera

İlimizde çayır alanı bulunmamakta olup, 1998-2024 yılları arasında 4342 Sayılı Mera Kanunu kapsamında yapılan tespit çalışmaları sonucunda mera varlığımızın 22.305 ha olduğu saptanmıştır.

İlimizin yüzölçümü 811.600 ha olup, mera alanlarımızın toplam alan içerisindeki payı % 2,75'dir. Yararlanılabilir ot verimi açısından bakıldığında toplam mera alanlarımızın 2/4'ü zayıf, 1/4'ü orta, 1/4'ü ise iyi mera sınıfına girmektedir.

3402 Kadastro Kanunu'nun 22. Maddesi gereği gerçekleşen yenilemeler sebebiyle mera alanlarında parsel bazında artma ve azalmalar olabilmektedir.

D.5. Sulak Alanlar

Aydın ilinde Önemli sulak alanlar;

- Büyük Menderes Deltası ; Söke- Didim İlçe sınırlarını kapsar 16680 Ha. Dır.
- Bafa Gölü ; Aydın ve Muğla sınırları içinde kalmaktadır. 6721 Ha. Yüzeye sahip tatlı-tuzlu su karışımı bir göldür.
- Azap Gölü ; Söke İlçesi, Yeşilköy Mahallesi yakınında olup, 2183 ha. olup denizden yüksekliği 7 m. en derin yeri 5 m. olan bir tatlı su gölüdür.
- B. Menderes Nehri; Afyon Dinar İlçesinden doğarak, Denizli, Aydın il sınırlarından 584 km dolaşarak Söke-Didim ilçesinde B. Menderes Deltasını oluşturarak ege Denizi ile buluşur.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.6.1. Tabiat Anıtları

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari> internet sitesinden Tabiat Anıtları Listesine ulaşılabilir. 110 Tane Tabiat Anıtı bulunmaktadır. İlimiz sınırları içerisinde Tabiat Anıtı bulunmamaktadır.

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari> internet sitesinden Tabiatı Koruma Alanlarına ulaşılabilir. Türkiye'de 31 adet Tabiatı Koruma Alanı bulunmaktadır. İlimiz sınırları içerisinde Tabiatı Koruma Alanı bulunmamaktadır.

D.6.3. Anıt Ağaçlar

İlimizde toplam 120 adet “Korunması Gerekli Anıt Ağaç Tescili” bulunmakta olup bunların ilçelere göre dağılımı grafikte gösterilmiştir. Aydın Tekstil Fabrikası Alanı, Aydın Forum AVM Alanı ve Nazilli Sümer Basma Fabrikası Alanındaki ağaçlar koruma altında bulunmaktadır.

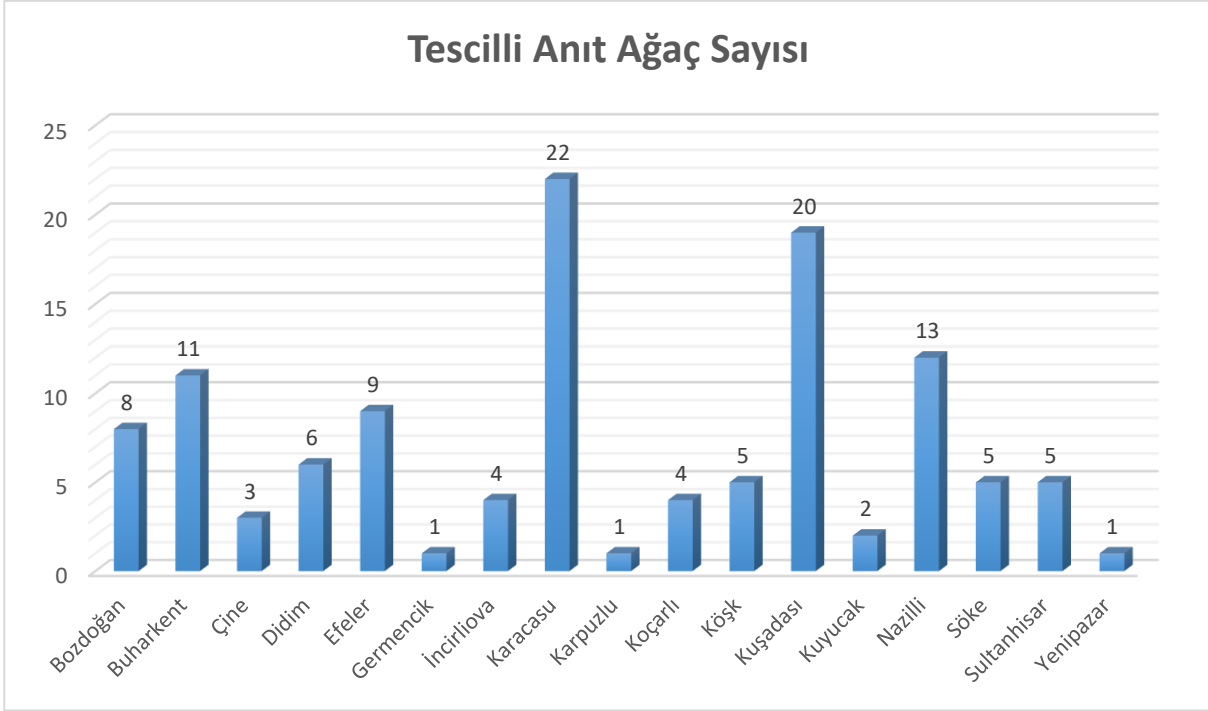
Resim 12 Kuşadası Birlik Mahallesi (Sapsız Meşe Ağacı)

Resim 13 Kuşadası Hacıfeyzullah Mahallesi (Çınar Ağacı)

Çizelge 58 -Anıt Ağaçların İlçe Merkezlerine Göre Dağılımı
(Aydın ÇŞİDM 2024)

BOZDOĞAN	8
BUHARKENT	11
ÇİNE	3
DİDİM	6
EFELE	9
GERMENCİK	1
İNCİRLİOVA	4
KARACASU	22
KARPUZLU	1
KOÇARLI	4
KÖŞK	5
KUŞADASI	20
KUYUCAK	2
NAZİLLİ	13
SÖKE	5
SULTANHİSAR	5
YENİPAZAR	1
TOPLAM	120

Grafik 17 Tescilli Anıt Ağaç sayısı

D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

Aydın İli sınırları içerisinde Özel Çevre Koruma Bölgesi bulunmamaktadır.

D.6.5. Doğal Sit Alanları

İlimizde 8 adet 1.Derece Doğal Sit, 2 adet 2. Derece Doğal Sit, 9 adet 3. Derece Doğal Sit, 1 adet Nitelikli Doğa Koruma Alanı, 1 adet Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı olmak üzere toplam 21 adet Doğal Sit Alanı bulunmaktadır.

İlimiz sınırları içerisindeki doğal sit ve tabiat varlıkları bölgesel olarak aşağıdaki gibi şekillenmektedir:

1. Bafa Gölü Bölgesi

Resim 14 Bafa Gölü

- Bafa Gölü Çevresi - 1. Derece Doğal Sit
- Akyeniköy Bölümü - 1. Derece Doğal Sit
- Serçin Bölümü - 1. Derece Doğal Sit
- Bafa Gölü Kuzeyi - 3. Derece Doğal Sit

2. Çine Barajı Bölgesi

Resim 15 Çine Barajı

- Çine Çayı Vadisi İçi - 1. Derece Doğal Sit
- Çine Çayı Vadisi İçi Baraj Gölü - 2. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Hacıpaşalar Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Söğütçük Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Alabayır Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Kırksakallar Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Harımcık Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Kabalar Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Kadastro 74 Parsel Civarı - 3. Derece Doğal Sit
- Çine İlçesi Tüller Mahallesi - 3. Derece Doğal Sit

3. *Menderes Deltası Bölgesi*

Resim 16 Menderes Deltası Bölgesi

- Dilek Yarımadası ve Büyük Menderes Deltası - 1. Derece Doğal Sit
- Akköy Bölümü - 1. Derece Doğal Sit

4. *Panayır (Altın) Adası* – Nitelikli Doğa Koruma Alanı

Resim 17 Panayır (Altın) Adası

5. *Sırtlanini Mağarası* - 1. Derece Doğal Sit

Resim 18 *Sırtlanini Mağarası*

6. *Aslanlı Mağarası* - 1. Derece Doğal Sit

Resim 19 *Aslanlı Mağarası*

7. Zeus Mağarası - 2. Derece Doğal Sit

Resim 20 Zeus Mağarası

8. Nazilli Sümer Basma Fabrikası - Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı

**Resim 21 Nazilli
Sümer Basma Fabrikası**

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Aydın İli, Büyük Menderes Havzasının bereketli toprakları üzerinde kurulmuştur. İlin Kuzeyinde Aydın Dağları, Güneyinde de Menteş Dağları yer almaktadır. Bu dağlar ile Büyük Menderes havzasını oluşturan ova arasında engebeli topoğrafya mevcuttur. Topoğrafya ve iklimsel özellikler flora ve faunanın çeşitlenmesine imkân sağlamıştır. Bu ekolojik zenginlik bir çok kültürün bu topraklar üzerinde kurulup gelişmesine sebep olmuştur. Bu özellikler Aydın İlinin Doğal, Kültürel ve Arkeolojik zenginlikleri bir arada bulundurmaktadır.

Kaynaklar

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/27/Milli-Parklar>

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/31/Sulak-Alanlar>

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/28/Tabiat-Parklari>

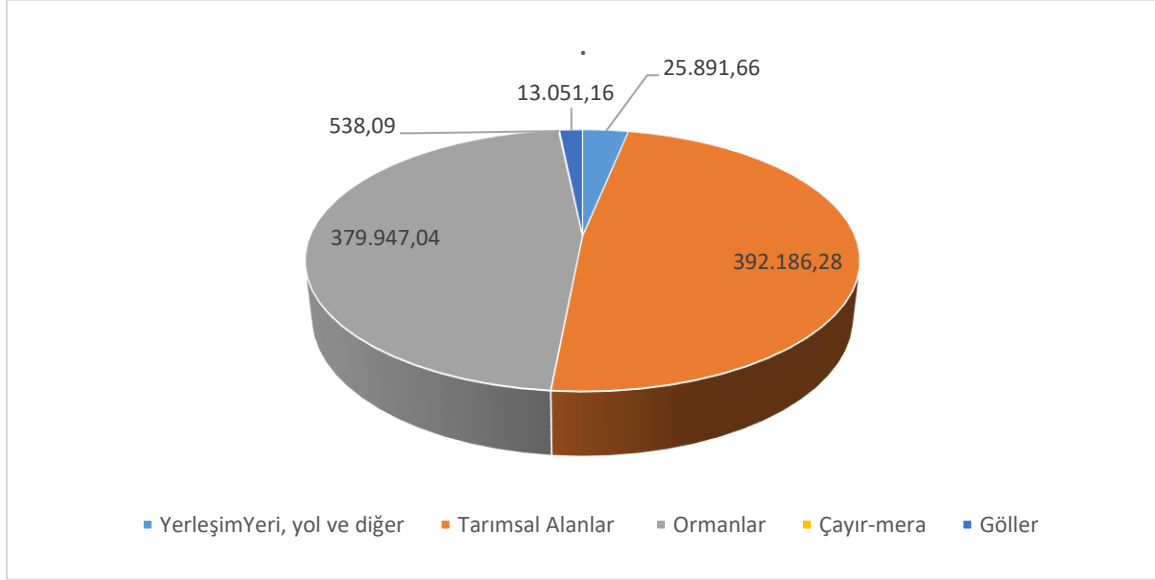
<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/29/Tabiat-Anitlari>

<https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/30/Tabiat-Koruma-Alanlari>

<https://ockb.csb.gov.tr/>

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

Grafik 18 – 2018 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması

(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2024)

Çizelge 59 – Arazi kullanım sınıflandırması

(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2024)

Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	17.342,03	2,14	22.568,34	2,79	23.129,74	2,85	24.547,41	3,02	25.891,66	3,19
2) Tarımsal Alanlar	379.205,74	46,85	376.591,07	46,53	389.682,81	48,01	392.575,52	48,37	392.186,28	48,32
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	402.228,35	49,7	401.097,37	49,56	385.870,24	47,54	380.975,19	46,94	379.947,04	46,81
4) Sulak Alanlar	535,36	0,07	321,92	0,04	428,17	0,05	538,09	0,07	538,09	0,07
5) Su Yapıları	10.035,06	1,24	8.767,85	1,08	12.503,27	1,54	12.978,01	1,6	13.051,16	1,61
TOPLAM	809.346,54	100,00	809.346,55	100,00	811.614,23	99,99	811.614,22	100,00	811.614,23	100,00

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

09.03.2011 tarihinde onaylanan "Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı" nın M18, M19, M20, M21, M22, N18, N19, N20, O18, O19, O20, O21, O22, O23, P 22 no'lu paftalarında (Değişiklik Gerekçe Raporu, Değişiklik Listesi) 11.11.2008 tarih ve 27051 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik", 4856 sayılı Kanun'un 2 (h) ve 10 (c) maddeleri ile 2872/5491 sayılı Kanun'un 9 (b) maddesi uyarınca 05.07.2011 tarihinde değişiklik yapılmıştır.

"Muğla, Bodrum Yalıkavak-Gündoğan-Göltürbükü Turizm Merkezi" sınırının gösterilmesine ilişkin Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N18 Paftası) 26.12.2012 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 ve M19 Paftaları) 25.03.2015 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M22 Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 22.01.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 04.08.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, M18, M19, M23, N18, N19, N20, N22, O20, O21 Paftaları, Lejand, Plan Açıklama Raporu, Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 26.12.2016 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N19, O23 Plan Paftaları, Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 15.05.2017 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, L23, M21, M22, M23, N22 Plan Paftaları ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 26.07.2017 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 22.08.2017 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22, L23, M21, M22, M23, N21, N22 Plan Paftaları, Plan Hükümleri, Plan Açıklama Raporu ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 644 Sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve

Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7.maddesi uyarınca Bakanlık Makamı'nın Olur'u ile 12.06.2018 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21, M22 Plan Paftaları, Plan Hükümleri, Plan Açıklama Raporu ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 09.08.2018 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 03.03.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 11.06.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 19.10.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 03.12.2020 tarihinde onaylanmıştır.

Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 24.05.2021 tarihinde onaylanmıştır.

"Kentsel Gelişme Alanı" amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.07.2021 tarihinde onaylanmıştır.

"Organize Sanayi Bölgesi" amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 14.07.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Ulusal Sulak Alan Komisyonunun 29.12.2020 tarihli toplantısı ile onaylanmış olan sulak alan sınırının gösterildiği Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 20.08.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 15.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Rüzgar Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.12.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 28.01.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 08.02.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 01.03.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 05.03.2022 tarihinde onaylanmıştır.

"Eko-turizm Alanları" plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 12.04.2022 tarihinde onaylanmıştır.

"Enerji Üretim Alanları ve Enerji İletim Tesisleri" plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 12.04.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Yerleşik Alan amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.05.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Organize Sanayi Bölgesi amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O23 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.06.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.07.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Rüzgar Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 09.08.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 06.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L23 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.10.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Servis Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 11.11.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M18 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 01.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 08.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

"Eko-turizm Alanları" plan hükmüne yönelik düzenlemeleri içeren Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 19.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Sanayi ve Depolama Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.12.2022 tarihinde onaylanmıştır.

Tercihli Kullanım Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre

Düzeni Planı Değişikliği (N21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 24.01.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Güneş Enerjisi Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N20 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 20.02.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (N19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 20.02.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O23 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 27.02.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 26.03.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (O22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 31.03.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Servis Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 27.07.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Jeotermal Enerji Santrali amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M19 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.10.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Servis Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (L22 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.11.2023 tarihinde onaylanmıştır.

Kentsel Gelişme Alanı amaçlı Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (M21 Plan Paftası ve Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 29.11.2023 tarihinde onaylanmıştır

Harita 6 Aydın İlinin Çevre Düzeni Planı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Büyük Menderes Havzası'nda yer alan Aydın ili, Büyük Menderes Ovası'nda kurulmuştur. Önemli ölçüde verimli tarım topraklarına sahip olan Aydın, ekonomik açıdan tarım sektörünün gelişmiş olduğu iller arasında yer almaktadır. Bu durum, Aydın İli'nin kalkınma sürecindeki en önemli avantajı olarak görülmektedir. Ayrıca, deniz, termal ve kültür turizmi potansiyeli de Aydın ilinin diğer güçlü yönleridir. Aydın ili, aynı zamanda, madenler, jeotermal kaynaklar ve doğal su kaynakları bakımından zengin bir bölgede yer almaktadır. Bu potansiyellerin, tarım ve turizm sektörlerinin desteklenmesine yönelik değerlendirilmesi ilin ekonomik gelişiminde diğer güçlü yönler olarak görülmektedir.

İldeki mekansal planlama kararları bu girdiler doğrultusunda üretilmiştir. Aydın'ın, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı döneminde, tarım topraklarının korunduğu ve tarım sektörünün tarımsal sanayi ile eşgüdüm halinde geliştiği bir il olarak kalkınması desteklenmektedir. Aydın, 1910'lerden sonra, Türkiye'de yaşanan hızlı ve kontrolsüz kentleşme-sanayileşme dalgasından büyük oranda etkilenmeden gelişme göstermiş bir il olmakla birlikte; son yıllarda gelişen sanayi, turizm ve kentleşme ildeki nitelikli ve verimli tarım topraklarını tehdit edecek boyuta gelmiştir. Plan döneminde, kalkınmada kilit rol oynayacağı kabul edilen tarım sektörü önündeki bu tehdidin kaldırılması hedeflenmektedir.

Aydın'da, Aydın-Denizli Karayolu aksı üzerinde bulunan Germencik, İncirliova, Merkez, Köşk, Sultanhisar, Nazilli, Kuyucak ve Buharkent ilçelerinin bu aks boyunca, birbirleri ile etkileşim halinde, lineer bir gelişme göstermesi beklenmektedir. Bu güzergâhta, Aydın Merkez ve Nazilli İlçeleri kentsel çekim merkezleri olarak ön plana çıkacaktır. İlin, batısında ise Kuşadası, Söke ve Didim İlçeleri arasında Söke merkezli etkileşim ve gelişme eğilimi söz konusu olacaktır. Bunun dışında, ilin güney kesimindeki dağlık alanlarda kalan Bozdoğan ve Karacasu ilçelerinin kendi etrafında bir gelişim gösterecekleri öngörülmüşken; Koçarlı'nın merkeze yakınlığı nedeni ile merkezle ilişkili olarak; Yenipazar'ın karayolu üzerindeki yerleşmeler ile etkileşim halinde; Karpuzlu ve Çine'nin ise Çine çekim merkezi olmak üzere kendi içinde gelişme göstermeleri beklenmektedir. Çine ilçesi ise yine Aydın İl Merkezi ile etkileşim halinde gelişecektir. Aydın ilinde, Merkez, Nazilli, Germencik,

Söke, Çine ve Bozdoğan ilçeleri tarımsal sanayi gelişim odakları olarak belirlenmiştir. Kuşadası ve Didim ilçeleri deniz ve kültür turizmi; Karacasu ve Sultanhisar ilçeleri kültür turizmi; Buharkent ilçesi ise termal turizm açısından ildeki odak noktaları olacaktır. İncirliova, Karpuzlu, Koçarlı, Köşk, Kuyucak ve Yenipazar, öncelikle, tarım sektörü odaklı gelişmesi öngörülen ilçelerdir. İl bütününde, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı hedef yılı olan 2025’de oluşması öngörülen kentsel nüfus 1.706.806 kişi; kırsal nüfus 259.325 kişi olup, toplam nüfus 1.966.131 kişidir.

Kaynaklar

Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)
Aydın Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

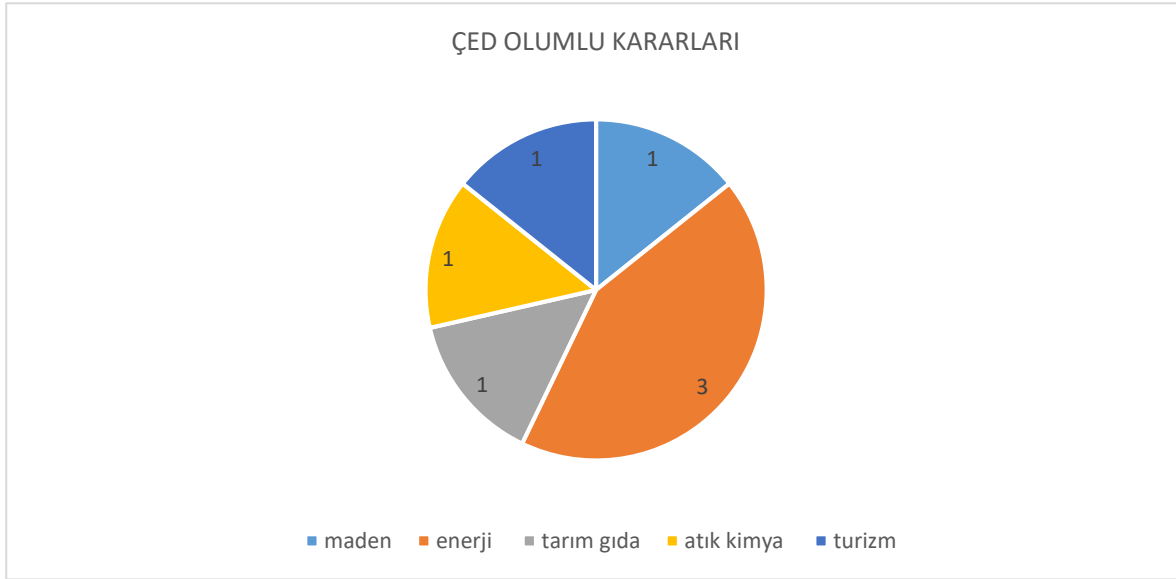
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge 60 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı

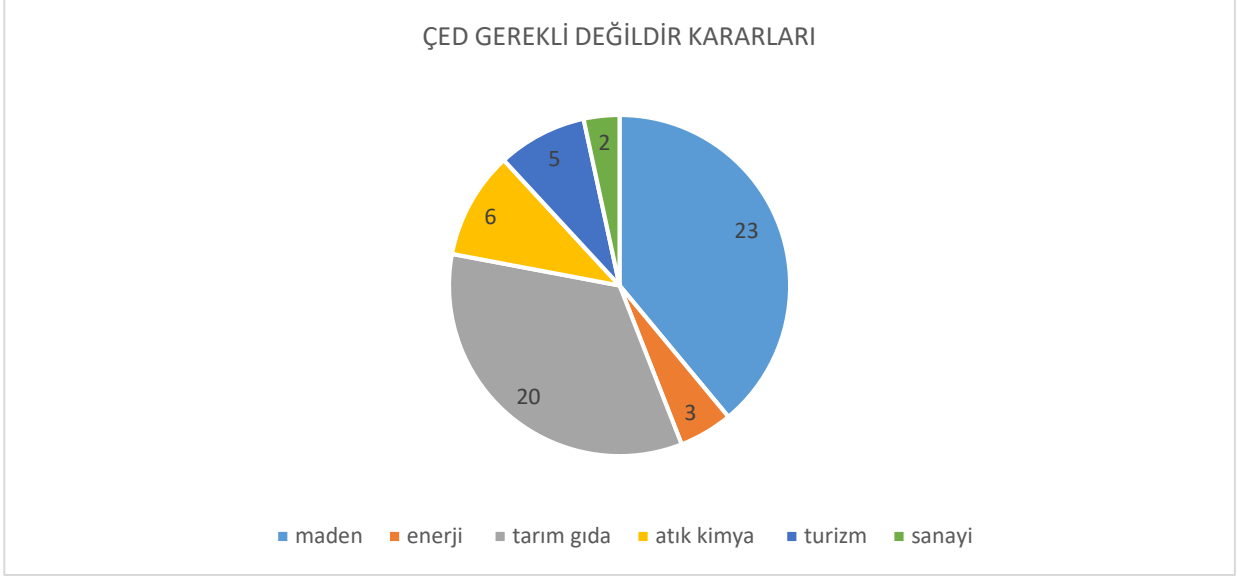
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım- Gıda- Hayvancılık	Atık- Kimya	Ulaşım- Kıyı	Turizm- Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	19	3	2	17	6	-	5	52
ÇED Gereklidir	3	-	-	-	-	-	-	3
ÇED Olumlu Kararı	3	4	-	1	1	-	2	11
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	-

Grafik 19 – 2023 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Grafik 20 –2023 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Çizelge 61– Bakanlık merkez ve ÇŞİDM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
90	349	494	837	193	20	129	2112

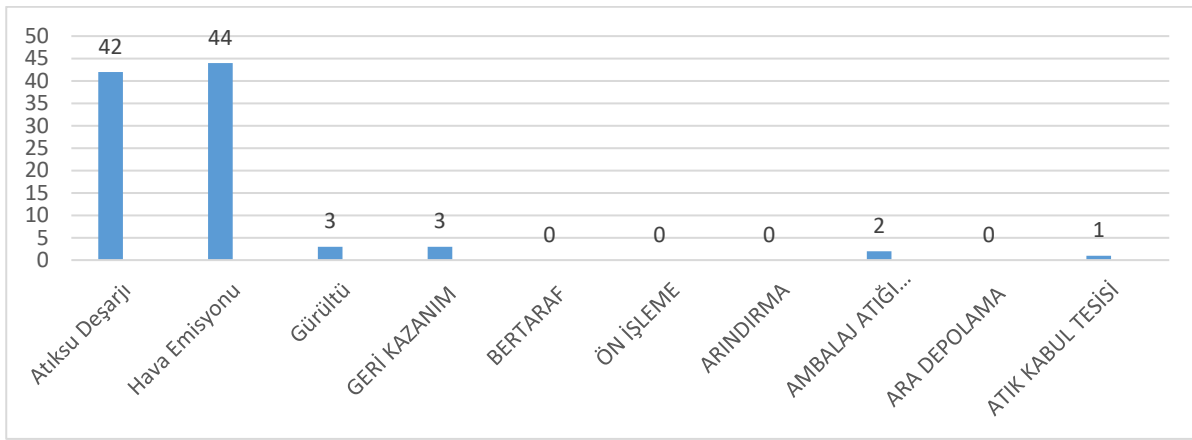
Çizelge 62 –2014-2023 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2024)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
36	11	6	4	0	1	1	62

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge 63 –2023 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisansı Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, 2024)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	2	62	64
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	6	102	108
Çevre İzni Muafiyet Sayısı			
TOPLAM	8	164	172

Grafik 21 – 2023 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı

(e-izin yazılımı, 2024)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde konusu itibariyle verilen çevre izinleri hava emisyonu, atıksu deşarjı ve gürültü kontrolü şeklinde sıralanmıştır. Yine konusu itibariyle verilen çevre lisansları en çok tehlikesiz atık geri kazanım ve ömrünü tamamlamış araç geçici depolama konusunda olmuş daha sonra Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma ve Ambalaj Atığı Geri Kazanım, konusunda çevre lisansı verilmiştir.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge 64-2023 yılında ÇŞİDM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı
(e-denetim yazılımı, 2024)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	52
Plansız (ani+şikayet) denetimler	1199
Genel toplam	1251

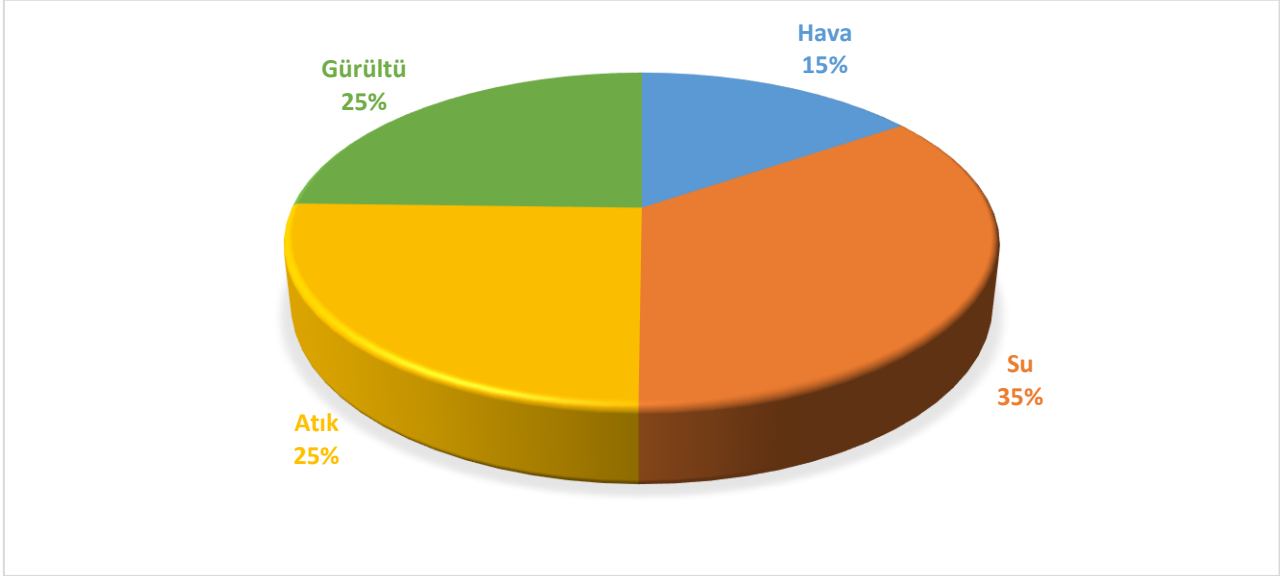

Grafik 22-ÇŞİDM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge 65 – 2023 yılında ÇŞİDM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	142	316	1	189		172	20	840

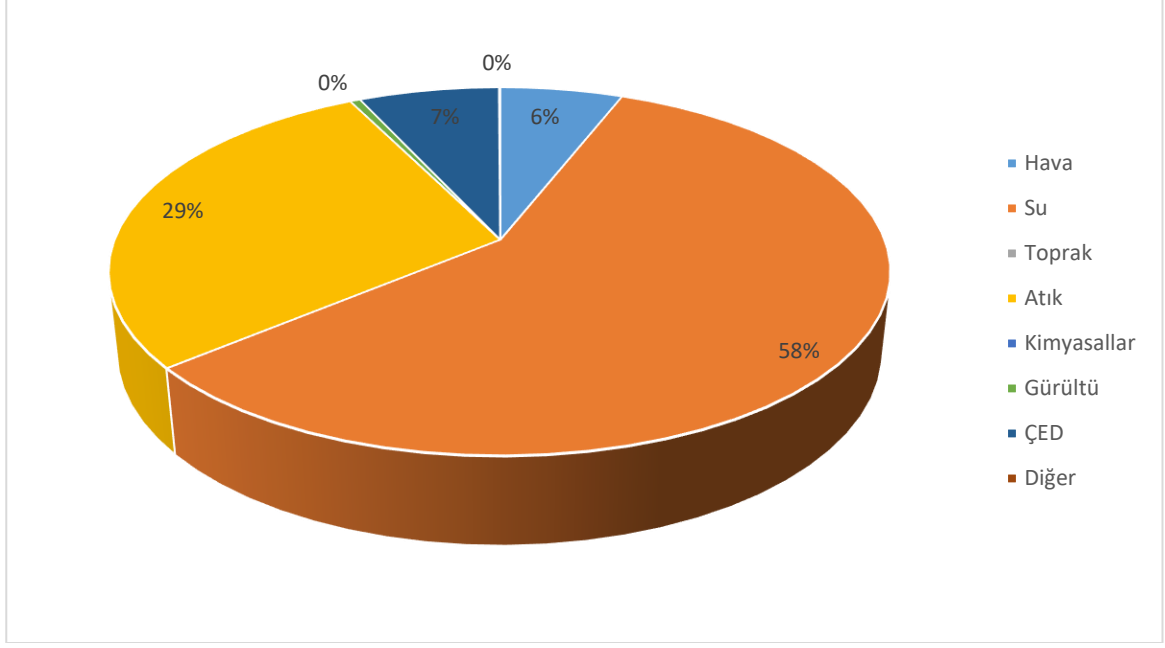

Grafik 23 – 2023 yılında ÇŞİDM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

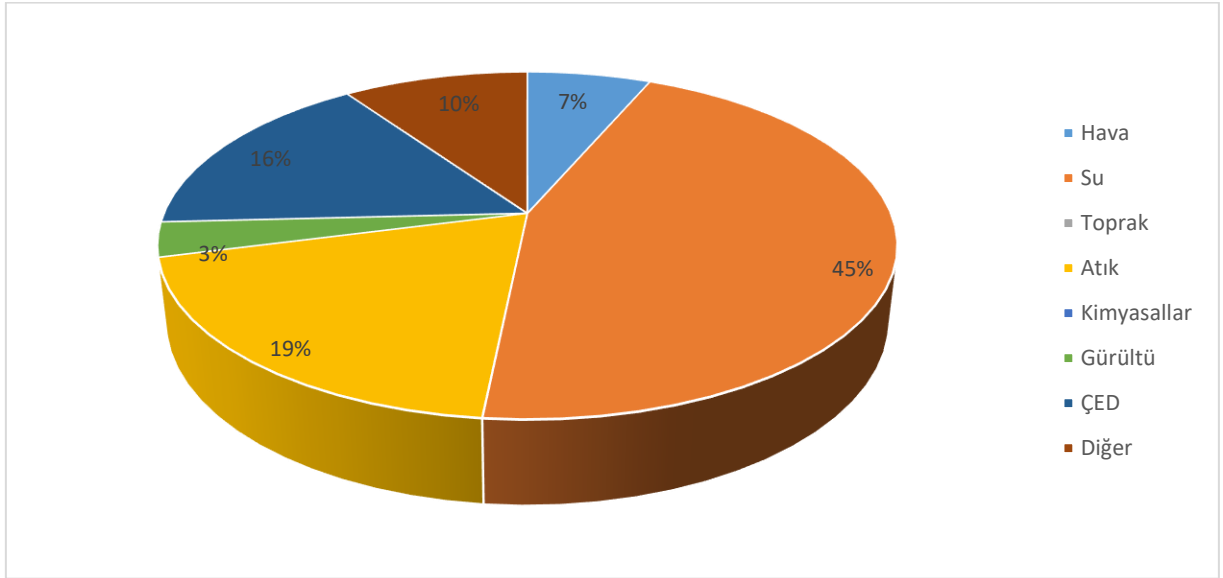
G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge 66 – 2023 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı
(e-denetim yazılımı, 2024)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	1.379.631	5.509.212	131.516	3.212.946		879.456	838.440,68		11.951.201
Uygulanan Ceza Sayısı	6	28	1	7		6	8		56

Grafik 24 – 2023 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

Grafik 25 - 2023 yılında ÇŞİDM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2023 yılında 7 işletmeye 2872 sayılı Çevre Kanununu kapsamında faaliyet durdurma kararı verilmiştir. Bu kararlardan 1 tanesi Geçici Faaliyet Belgesi olmadan faaliyet göstermeleri, 6 tanesi de ÇED Yönetmeliği kapsamında karar alınmadan yatırıma başlamaları sebebiyle faaliyet gösteren işletmelere uygulanmıştır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2023 yılında gerçekleştirilen denetimlerin büyük bir çoğunluğu Ani ve Plansız Denetimler olarak gerçekleşmiştir.

İlimizde 2023 yılında Çevre Kanununa göre uygulanan idari yaptırımlar en fazla miktar ve adet olarak atıksu konusunda uygulanmıştır.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2023 yılında İlimiz genelinde yürütölen sıfır atık projesi kapsamında; İlimizdeki mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde “Sıfır Atık Geri Dönüşüm” temalı tasarım yarışması düzenlendiği, yapılan değerlendirme 4 öğrenciye ödöl verilmiştir.

Dünya çevre haftası boyunca sıfır atık projesi kapsamında il genelinde seçilen okullarda farkındalık eğitimleri düzenlenmiştir.

2023 yılında Sıfır Atık kapsamında il genelinde 78.300 kişiye eğitim verilmiştir.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü